

Årsredovisning 2020

Uppsala kommunkoncern

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse	5
Översikt över verksamhetens utveckling.....	5
Den kommunala koncernen.....	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	10
Uppsala kommuns inriktnings- och samordningsfunktion under pandemin.....	19
Händelser av väsentlig betydelse	20
Utmaningar kommande år	23
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	26
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	30
Balanskravsresultat.....	65
Väsentliga personalförhållanden.....	65
Förväntad utveckling	75
Driftsredovisning.....	78
Kommunkoncernens ekonomiska ställning	78
Kommunkoncernens resultat och budget per nämnd och dotterbolag.....	78
Balansomslutning, likviditet och soliditet	87
Varifrån kommer pengarna och vad används de till?	93
Investeringsredovisning	95
Investeringar och självfinansieringsgrad	95
Exploateringsverksamheten	96
Koncernens investeringar med specifikation av större projekt	97
Kort beskrivning av kommunens största investeringsprojekt	99
Ekonomisk översikt.....	105
Resultaträkning.....	105
Specificerad resultaträkning (kommunen)	106
Balansräkning	107
Kassaflödesanalys	109
Noter och tilläggsupplysningar	110
Bilagor	126
Bilaga 1 Nämndernas överförda investeringar i ny räkning	126
Bilaga 2 Ordförklaringar	132

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2020 har präglats av pandemin som har satt stor press på hela samhället. Kommunen har ställts inför helt nya utmaningar. Många uppsalabor har varit sjuka och många har mist nära och kära.

Vi har jobbat hårt för att begränsa smittspridningen, dels inom de egna verksamheterna, dels generellt i samhället genom bland annat informationsinsatser. Vi har även bidragit till att stötta företag och övriga samhällsaktörer för att möta utmaningarna under pandemin. Medarbetare från olika verksamheter inom kommunen bytte för en tid arbetsuppgifter för att hjälpa till i verksamheter som påverkades stort av pandemin. Trots pandemin visar kommunen ett fortsatt stabilt ekonomiskt resultat på 345 miljoner kronor.

Vi har tagit ett stort språng i digitaliseringen. När förutsättningarna förändrades valde såväl vi i politiken, som så gott som alla kommunens verksamheter, digitala mötesformer. Många evenemang har ställts in under året. Men flera evenemang har ersatts med digitala möten, exempelvis Kulturnatten och nationaldagsfirande. Vi har lärt oss att bedriva medborgardialoger digitalt. Vårdboenden inom äldreomsorgen har infört surfplattor och andra bildskärmar för underhållning, utbildningsinsatser och för att underlätta brukarnas sociala kontakter med närstående. Omsorgsförvaltningen har köpt in 50 VR-glasögon till gruppboendestäder i syfte att ta världen och upplevelser till bostaden

Pandemin har slagit särskilt hårt mot kommunens äldre befolkning. Vi i kommunkoncernen har arbetat vidare för att göra Uppsala till en äldrevänlig kommun. I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett program som pekar ut hur det arbetet ska fortsätta. Kommunen har också kommit överens med Region Uppsala om att införa ett lokalt seniorkort för lokaltrafiken. Seniorkortet innebär att boende i Uppsala och som har fyllt 70 år har möjlighet att köpa ett rabatterat kollektivtrafikkort. Starten för själva införandet är uppskjuten till andra kvartalet 2021 på grund av pandemin.

Delar av näringslivet har drabbats hårt av pandemins effekter och arbetslösheten har stigit. Kommunstyrelsen beslutade i december 2020 om en reviderad handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram. Det övergripande målet är att kommunen ska vara en förebild och bra affärspartner till näringslivet. För att underlätta för handeln har vi haft avgiftsfri parkering i innerstaden under delar av året liksom avgiftsfri markupplåtelse för butiker och restauranger.

Uppsalas befolkning ökade under 2020 med 3 072 personer. Den demografiska utvecklingen gör, tillsammans med det ökande intresset för investeringar i lokaler och bostäder, att byggtakten har varit hög. Enligt preliminära uppgifter har byggandet av knappt 2000 bostäder inletts under 2020. Med Uppsalapaketet som bas pågår hög aktivitet i de sydöstra stadsdelarna. Dels har en fördjupad översiktsplan beslutats för samråd under året, dels har arbetet med en detaljplan som möjliggör spårväg inletts. Beslut har även fattats om ansökan om Boexpo och Kulturhuvudstadsår. Trenden med markförsäljningar till projekt med prisrimliga bostäder har fortsatt. Vi ser nu ett ökat byggande i trä och har genom markpolitik fått till flera olika boendetyper, exempelvis byggemenskaper, ”raw”-konceptet och kooperativ hyresrätt. Det breddar utbudet av nyproduktion och ger en ökad variation av bostadskoncept och boendekostnader.

Trots skolans utmaningar med distansundervisning och hög sjukfrånvaro så ökade andelen avgångselever på de nationella programmen som tog examen för fjärde året i rad till 94,1 procent (93,7 procent 2019). Även den genomsnittliga betygspoängen ökade. Och vi har arbetat vidare med framtidens skola, bland annat genom att anta detaljplan för en ny skola i Gottsunda samt bevilja bygglov för nya förskolor i Lövsalöt, Bäcklösa och Skölsta samtidigt som vi planlägger för skolor/förskolor i Almunge, Kvarngärdet och Flogsta.

Kommunen har fortsatt att ta frågan om trygghet och säkerhet på stort allvar. I mars 2020 beslutade kommunstyrelsen om handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet. Kommunen och polisen förnyade medborgarlöftet för Uppsala resecentrum för att öka tryggheten i området kring resecentrum genom konkreta trygghetsfrämjande, brottsförebyggande och säkerhetshöjande åtgärder. Det förebyggande arbetet har stärkts bland annat genom satsningar på socialarbetare i skolan och beslut om etablering av ett jobbcenter i Gränby.

Uppsala kommun har under 2020 arbetat med att uppmärksamma temaåret för mänskliga rättigheter inom flera områden. Med anledning av pandemin ställdes några arrangemang in medan andra genomfördes digitalt. Några arrangemang har skjutits upp till 2021, däribland MR-dagarna.

2020 har som sagt varit ett utmanande år för oss alla. Jag vill rikta ett riktigt varmt tack till kommunens alla 12 955 medarbetare. Ni är många som snabbt har ställt om ert arbete och era verksamheter. Tillsammans har ni hittat nya lösningar och gjort ett fantastiskt arbete. Som kommunstyrelsens ordförande känner jag mig stolt över Uppsala och allt hårt arbete som har lagts ner. Krisen är tyvärr inte över än men den påbörjade vaccineringen gör att vi förhoppningsvis ser ljuset i tunneln. Vi kommer att ta oss igenom denna kris tillsammans.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

	2020	2019	2018	2017	2016
Allmänt					
Antal invånare 31 december	233 839	230 767	225 164	219 914	214 559
Genomsnittlig utdebitering per 100 kronor	32,85	32,85	32,85	32,85	32,85
varav kommunens ¹	21,14	21,14	21,14	21,14	21,14
Skattekraft i procent av rikets (taxeringsår)	102	102	103	103	103
Kommunens verksamhet					
Skatteintäkter och statligt utjämningsbidrag, netto (mnkr)	13 208	12 381	11 705	11 180	10 580
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr)	12 314	12 108	11 346	10 642	10 278
dito, skattefinansierad verksamhet (mnkr)	12 314	12 108	11 346	10 642	10 278
Verksamhetens nettokostnader i procent av skatteintäkter	93,2	97,8	96,9	95,2	97,1
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	85	202	69	42	79
Resultat före extraordinära poster (mnkr)	979	475	429	581	381
Årets resultat (mnkr)	979	475	429	581	381
Årets resultat exkl. jämförelsestörande (mnkr)	265	323	271	488	440
Nettoinvesteringar (mnkr)	668	734	549	509	391
Låneskuld, koncernextern räntebärande (mnkr)	15 750	14 915	12 430	8 987	6 606
Anläggningstillgångar per invånare (kronor)	102 276	102 320	91 746	77 331	73 647
Soliditet (procent) ⁴⁾	36	33	35	39	40
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (procent) ⁴⁾	24	20	20	20	18
Kassalikviditet (procent)	132	101	92	104	85
Kommunkoncernens verksamhet²					
Verksamhetens nettokostnader, totalt (mnkr) ³⁾	11 968	11 689	10 866	9 849	9 929
Finansiella intäkter och kostnader, netto (mnkr)	349	-58	-210	-214	-189
Årets resultat (mnkr)	1 589	635	563	962	381
Investeringar i anläggningstillgångar (mnkr)	3 291	3 690	3 610	3 378	2 273
Anläggningstillgångar (mnkr) ³⁾	32 704	32 431	29 999	27 155	25 443
Räntebärande lång- och kortfristiga skulder (mnkr)	17 350	17 815	16 430	15 501	14 120
Låneskuld per invånare (kronor)	74 196	77 199	72 969	70 487	65 809
Soliditet (procent) ^{3) 4)}	35	30	30	29	27
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (procent) ^{3) 4)}	25	19	18	15	12

1) Skattesatsen fastställs varje år av kommunfullmäktige. Den anges som antalet utdebiterade kronor och ören per 100 kronor beskattningsbar inkomst.

2) Från och med år 2017 redovisas bruttoinvesteringar, åren dessförinnan redovisas nettoinvesteringar

3) Koncernens nettokostnader, anläggningstillgångar och soliditet justerades i koncernredovisningen från 2018. Orsaken var att den interna försäljningen av verksamhetsfastigheter från kommunen till dotterbolag 2013 skapade skillnader i värdering och avskrivning av tillgångarna. Fram till 2018 eliminerades endast den del som avsåg kommunens internvinst vid försäljningen.

4) Soliditeten stärks 2020 till följd av ett starkt underliggande verksamhetsresultat i kommunen, förändring av redovisningsprinciper samt avyttring av fastigheter i dotterbolag. Se vidare i finansiell analys och redovisningsprinciper.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen är samlingsnamnet för kommunens nämnder och bolagsstyrelser som tillsammans bildar en ekonomisk helhet. Kommunkoncernen innefattar alltså kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, kommunens nämnder samt det kommunägda moderbolaget Uppsala Stadshus AB med tillhörande dotterbolag.

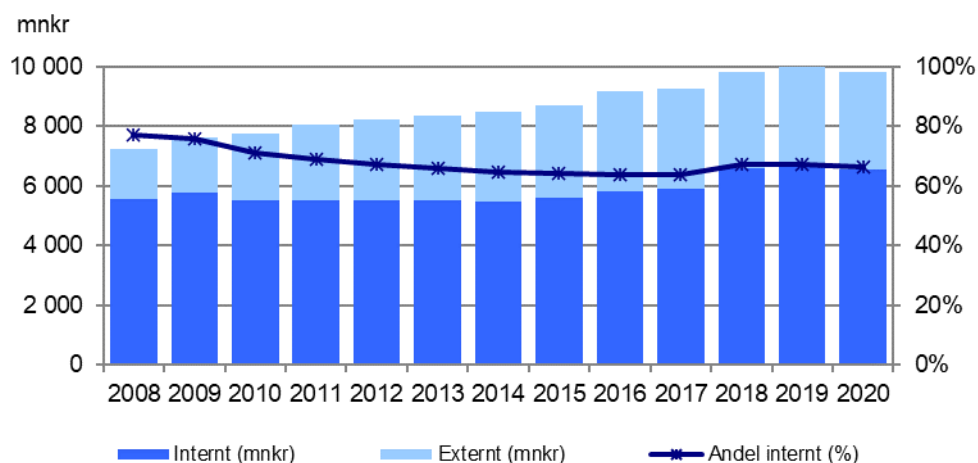
Två av kommunens nämnder är gemensamma med andra kommuner i Uppsala län. Räddningsnämnden är gemensam för Tierp, Uppsala och Östhammar, medan överförmyndarnämnden är gemensam för alla kommuner i länet.

Utöver kommunens egna verksamheter samarbetar kommunen med näringslivet, föreningar och organisationer i civila samhället för att ge förutsättningar för så goda livs- och utvecklingsmöjligheter som möjligt.

Privata utförare och egenregi

De kommunala nämndernas verksamheter genomförs inte enbart av kommunen själv utan även av privata utförare. Möjligheten för kommunen att styra över hur fördelningen mellan privata utförare och egenregi ser ut varierar utifrån lagstiftning inom olika områden. Av samma anledning varierar möjligheten för kommunen att kontrollera eller påverka hur de privata utförarna genomför sitt uppdrag.

År 2020 svarade privata utförare för 33 procent av den kommunalt finansierade verksamheten. En sammanställning av de största externa leverantörerna till kommunen under 2020 återfinns i avsnittet Noter och tilläggsupplysningar.

Inom vård- och omsorgsverksamheten utför privata utförare drygt 42 procent av verksamheten. Inom pedagogisk verksamhet utför privata utförare drygt 27 procent av verksamheten.

En sammanfattning av nämndens uppföljning av den kommunalt finansierade verksamheten som bedrivs av privata utförare, identifierade avvikelser och hantering av dessa ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt görs en bedömning om uppföljningen har

varit ändamålsenlig och i enlighet med Riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet.

Valnämnden, namngivningsnämnden och överförmyndarnämnden har ingen verksamhet som utförs av privata utförare och berörs därför inte av dessa krav på uppföljning. Detsamma gäller för drift och underhåll av lokaler och anläggningar inom idrotts- och fritidsnämndens ansvarsområde. Denna verksamhet sker i nämndens egen regi och verksamheterna har följts upp inom ramen för ordinarie verksamhetsuppföljning.

Utbildningsnämnden undantas kravet på uppföljning eftersom huvudmännens ansvar för den utbildning som bedrivs i deras verksamhet är reglerat i skollagen och tillsynen av de fristående skolorna hanteras av staten.

Följande nämnder har rapporterat hur de har genomfört sin uppföljning och vilka större avvikelser som har identifierats.

- Inom arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde genomförs uppföljning av avtal och uppdrag årligen med varje utbildningsanordnare. En iakttagelse från uppföljningen under 2020 är de svaga betygsresultat som redovisades när det gällde matematik på gymnasienivå från Hermods för 2019. Åtgärder har genomförts och resultaten har förbättrats 2020.
- Inom kommunstyrelsens ansvarsområde utförs viss verksamhet av privata utförare inom måltidsservice, städservice och fastighetsdrift. Kommunstyrelsen utför all måltidsservice i kommunens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor samt alla luncher och middagar på kommunens äldreboenden. Frukost och mellanmål på äldreboenden samt lunchlådor till hemtjänsten köps in från extern leverantör av äldreberedningen som även ansvarar för uppföljning av verksamheten. Kommunstyrelsen utför cirka 70 procent av lokalvården i kommunens lokaler och cirka 30 procent köps in från externa leverantörer. Kommunstyrelsen genomför kvalitetskontroller löpande både av städ i egen regi och av städ i extern regi. Under 2020 har antalet kvalitetskontroller varit lägre än normalt eftersom verksamheten har velat minimera antalet besök på grund av pandemin. Resultatet av kvalitetskontrollerna sammanställs och där det finns upprepade avvikelser i kvaliteten sker uppföljning genom löpande möten vid behov mellan leverantör och köpare. I de fastigheter som kommunstyrelsen äger sköts fastighetsdriften helt i egen regi. Där kommunen bedriver verksamhet i externa fastigheter utför den externa fastighetsägaren som regel även fastighetsdriften där. Det är den inhyrda verksamheten som upptäcker om de externa fastighetsägarna sköter driften i sina hus med rätt kvalitet. Vid upprepade förseelser kontaktas kommunstyrelsens fastighetsverksamhet som tar kontakt med den externa fastighetsägaren för eventuella åtgärder. Under 2020 har ett sådant fall föranlett löpande samtal med den lokala ledningen för fastighetsbolaget och ett gemensamt kvalitetsarbete har inletts.
- Omsorgsnämnden är den enda nämnd som rapporterar i en särskild uppföljningsrapport. De påtalar att uppföljningsåret 2020 har påverkats av pandemin både vad gäller prioriteringar, metoder och fokusområden. Metoder och förhållningsätt har anpassats så att balansen mellan att vara granskande och stödjande i uppföljningsarbetet har viktats mer åt det stödjande.

Uppföljningarna har under 2020 till stor del skett i dialog med leverantörerna genom digitala möten och telefonsamtal. Observation som metod vid på-platsuppföljningar har undvikits, vilket gör att en dimension av uppföljningsarbetet till stor del saknas.

Samverkan och täta dialoger har varit en framgångsfaktor i uppföljningsarbetet. Omsorgsförvaltningen konstaterar att uppföljningar bidrar till insikt i hur upphandlingar har fallit ut och om krav i avtal behöver stärkas i nästkommande upphandling. Dialogmöten som metod har upplevts positivt både från förvaltningen och leverantörens sida. Samverkan och tät dialog med leverantören bidrar till verksamhetsutveckling och goda relationer. Samarbetet med äldreförvaltningen där förvaltningarna har haft samma avtalspart har bidragit till en tydlighet mot leverantörerna.

En iakttagelse från uppföljningen visar att utvecklingsarbetet med upphandlings- och uppföljningsprocessen har inneburit att nämnden kunnat stoppa felaktiga utbetalningar och påbörjat en genomlysning av insatser i syfte att förhindra fusk och felaktiga betalningar, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, det vill säga fusk i välfärden.

- Inom äldrenämndens ansvarsområde har en uppföljning lett till hävning av avtal med en utförare.

I oktober 2020 beslutade kommunfullmäktige om riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet. Riktlinjen ersatte det program från 2016 som styrde kontroll och uppföljning av privata utförare. I riktlinjen förtydligades ett antal moment vid både planering och uppföljning av nämndernas verksamheter.

Utifrån sin uppsiktsplikt har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner för 2021 i syfte att bedöma hur nämnderna har beskrivit hur de avser att följa upp den kommunalt finansierade verksamheten med fokus på privata utförare. Samtliga nämnder har utifrån sina verksamheter beskrivit hur de avser att följa upp avtal, kvalitet och följsamhet till mål och riktlinjer inom sina ansvarsområden. Kommunstyrelsen bedömer att nämnderna har mött kraven för planering i riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet.

I samband med årsbokslutet 2020 har flera nämnder inte rapporterat hur de har följt upp privata utförare eller om identifierade avvikelser har hanterats. Kommunstyrelsen bedömer att den förtydligade styrningen i riktlinjen och den planering nämnderna har gjort i verksamhetsplanerna för 2021 kommer att få genomslag i samband med årsbokslutet 2021.

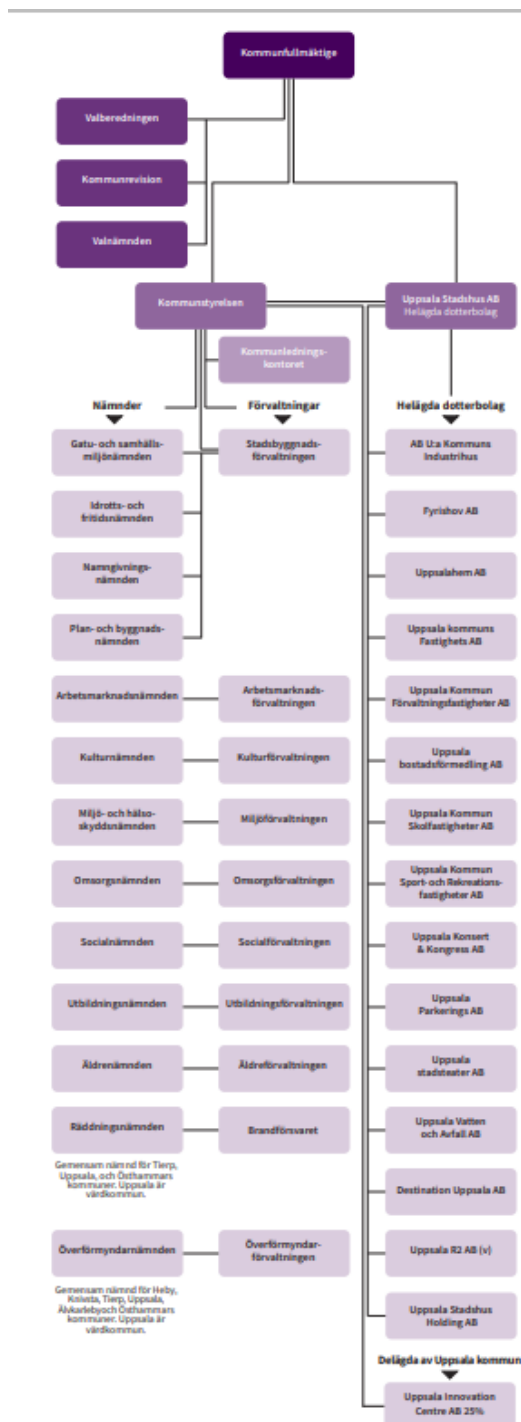
Organisationsförändringar

I maj beslutade kommunstyrelsen att återta ansvaret för det kommunala handikapprådet från omsorgsnämnden och samtidigt byta namn till Uppsala kommuns funktionsrättsråd. Det kommunala handikapprådet behandlar frågor av övergripande karaktär. Rådet har en bred målgrupp och fokuserar på alla delar av livet, det vill säga så väl unga som gamla och berör frågor som skola, jobb, fritid, boende, tillgänglighet och stadsplanering. De huvudsakliga frågor som behandlas i rådet handlar alltså inte specifikt om omsorgsnämndens verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutade i november att samordna kommunkoncernens fastighetsförvaltning genom bland annat sammanslagning av några av kommunens fastighetsförvaltande bolag. Viss driftverksamhet från kommunstyrelsen samt idrotts-

och fritidsnämnden övergår även till det nya bolaget. Det nya bolaget ska heta Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB och det startar upp sin verksamhet under 2021. De bolag som ersätts av det nya bolaget är Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB, Fyrishov AB och Uppsala kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB. Syftet med förändringen är att uppnå en tydligare styrning, utökad samordning och större nytta för idrottsföreninglivet samt ta vara på möjliga stordriftsfördelar. Vid samma tillfälle beslutades att aktiebolaget Uppsala Kommuns Industrihus byter namn till Uppsala Kommun Utvecklingsfastigheter AB.

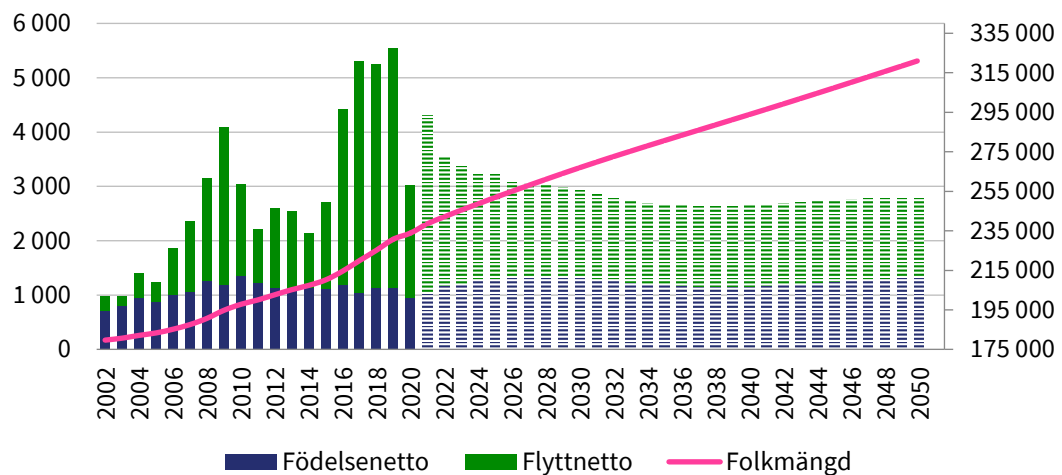
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Flera faktorer i Uppsalas omvärld påverkar kommunens verksamhet och utveckling. Det handlar till exempel om befolkningsutvecklingen, arbetsmarknadsutvecklingen och den ekonomiska konjunkturen. Det handlar också om byggandet av bostäder och infrastruktur.

Befolkning

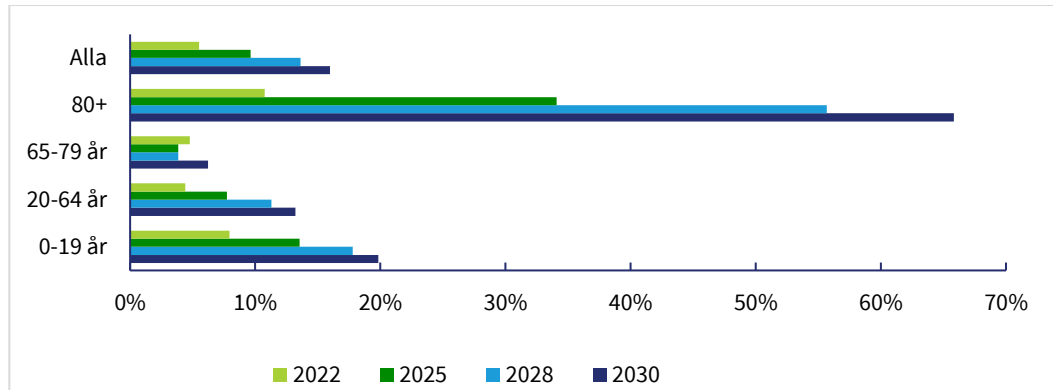
Uppsalas befolkning ökade under 2020 med 3 072 personer. Antalet invånare uppgick därmed till 233 839 personer. Det var 2 064 fler personer som flyttade till Uppsala än som flyttade härifrån. Antalet födselar översteg antalet som avled och födelsenettet landade på 961 personer. Jämfört med föregående treårsperiod halverades flyttningsnettot, främst på grund av ett minskat netto mot utlandet. Födelsenettet minskade med cirka 150 personer jämfört med åren 2017–2019, främst på grund av ett högre antal döda. Pandemin förefaller ha påverkat befolkningsutvecklingen under år 2020 främst vad gäller omflyttningen.

I den senaste befolkningsprognosen från 2020 beräknas kommunens befolkning uppgå till cirka 267 000 invånare år 2030. Det innebär en årlig genomsnittlig ökning på närmare 3 300 personer. År 2050 bedöms kommunens befolkning uppgå till drygt 321 000 invånare.

Figur: Befolkningsökning 2002–2050, Uppsala kommun. Tidsserien börjar 2002 när Knivsta knoppats av från Uppsala kommun. Befolkningsökning (staplar) på vänster axel och folkmängd (linje) på höger axel. Källa: Kommunprognos 2020.

De kommande åren förväntas antalet barn och äldre öka i en högre takt än befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år). Det innebär att efterfrågan på kommunala verksamheter som förskola, skola och äldreomsorg bedöms öka. Detta sätter press på kommunens ekonomi och finansieringen av välfärden. Pandemins eventuella påverkan på befolkningsutvecklingen på medellång och lång sikt är ännu svår att bedöma. Inte minst råder stora osäkerhet kring eventuella mer beständiga förändringar i bosättnings- och flyttningsmönster.

Figur: Förändring över tid i olika åldersgrupper i Uppsala kommun. Jämförelseåret är 2019.

Källa: Kommunprognos 2020.

Arbetsmarknad

Dagbefolkningen, det vill säga personer som har sitt arbetsställe i Uppsala kommun uppgick till cirka 113 000 personer vid utgången av 2019.

Arbetspendlingen till och från kommunen är stor. Under 2019 pendlade drygt 23 000 personer till Uppsala från andra kommuner, medan cirka 26 100 Uppsalabor pendlade till arbetsplatser utanför kommunen. Det är framför allt män som i hög grad pendlar ut från Uppsala, medan kvinnor i högre grad pendlar in än ut ur kommunen. Uppsala har ett starkt positivt pendlingsnetto gentemot det egna länet, men ett ännu starkare negativt netto gentemot Stockholms län.

Under de senaste 15 åren har Uppsala överlag haft en högre tillväxttakt både gällande dag- och nattbefolkning jämfört med riket. Detta återspeglar också att Uppsala har haft en högre befolkningstillväxt än riket.

År 2020 uppgick andelen öppet arbetslösa eller sökande i program med aktivitetsstöd i åldersgruppen 16–64 år till 7,6 procent jämfört med 5,7 föregående år, det är en ökning med 1,9 procentenheter. Motsvarande siffra för riket som helhet var 8,5 procent jämfört med 7,0 procent år 2019. Pandemins effekter på arbetslösheten är tydligt märkbar. Skillnaderna i procentenheter mellan 2019 och 2020 är större i Uppsala jämfört med riket men Uppsala ligger fortsatt under riksgenomsnittet.

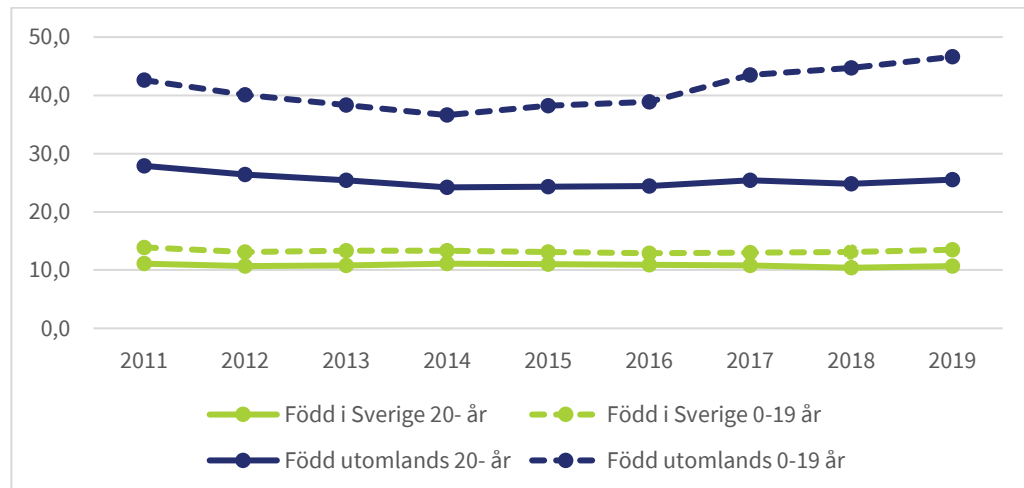
Inkomster

Sverige tillhör fortfarande de länder i världen som har relativt jämlik inkomstfördelning, men inkomstskillnaderna har ökat sedan 1980-talet. Även om ekonomin som helhet vuxit under perioden, så har tillväxten främst tagit uttryck i stigande inkomster hos den rikare delen av befolkningen. De delar av befolkningen som tjänar minst har sett en svagare utveckling.

Andelen personer i Uppsala med låg inkomst (under 60 procent av den nationella medianinkomsten) har ökat svagt de senaste åren. Skillnaderna mellan utrikes födda och de födda i Sverige är stora, särskilt mellan barnfamiljer. Det är mer än tre gånger så vanligt att någon 0–19 år som är född utomlands bor i ett hushåll med låg ekonomisk

standard jämfört med någon 0–19 år som är född i Sverige. Trenden är ökande sedan 2014.

2019 levde 8 600 barn och unga i ekonomisk utsatthet i Uppsala. Det är cirka 600 fler än 2018 då drygt 8 000 barn och unga levde i ekonomisk utsatthet. Den senaste tillgängliga statistiken avser år 2019 vilket medför att eventuella effekter av pandemin ännu inte visas i statistiken.

Figur: Andel personer i hushåll med jämförelsevis låga inkomster. Med låga inkomster menas disponibel inkomst per konsumtionsenhet som är lägre än 60 procent av medianinkomsten. Det innebär att inkomsterna mäts med hänsyn till hur många som bor i hushållet och deras ålder.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Medborgarundersökning

Hösten 2020 deltog Uppsala kommun för nionde gången i Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning. Undersökningen är en attitydundersökning som skickas till 1 600 invånare i åldrarna 18–84 år och som besvarades av 612 kommuninvånare.

Undersökningen visar att Uppsalaborna är nöjda med *utbildningsmöjligheter*, *kommunikationer*, *kommersiellt utbud* samt *fritidsmöjligheter*. Däremot är nöjdheten lägre när det gäller *bostäder* och *trygghet*. Trygghetsfrågan har varit central i Uppsalade senaste åren och det påverkar sannolikt att betyget *trygghet* skiftar något över tid. Jämfört med förra mätningen höjs betyget men så pass lite att det inte är signifikant.

Inom området medborgarnas syn på Uppsalakommuns verksamheter har bland annat *förskolan*, *äldreomsorgen*, *stöd för utsatta personer* och *bemötande och tillgänglighet* lägre betyg jämfört med verksamheterna som arbetar med *kultur*, *gång och cykelvägar* samt *gymnasieskolan*. Betyget om gymnasieskolan har signifikant höjts sedan förra mätningen. I området medborgarnas inflytande på kommunen ligger *påverkan* lägre än *information*, *förtroende* och *kontakt*. *Kontakt* har ökat i betyg signifikant höjts jämfört med förra mätningen.

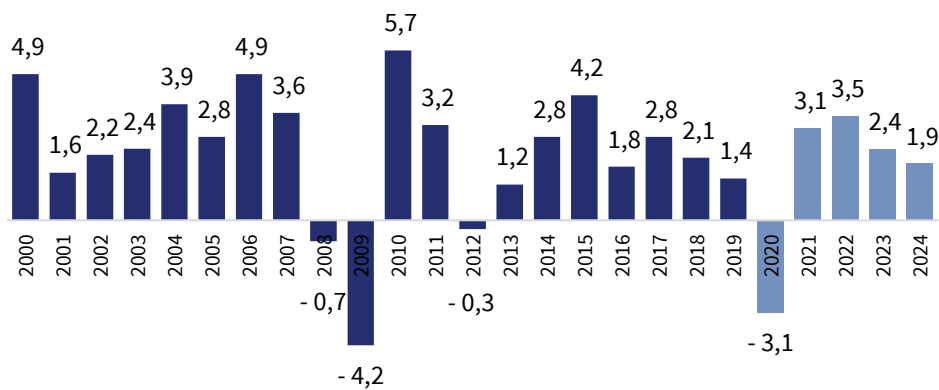
Inom alla tre frågeområden som medborgarundersökning täcker ger Uppsalas invånare högre betyg jämfört med samtliga kommuner som genomfört undersökningen men även högre betyg än deltagande kommuner med fler än 50 000 invånare.

Samhällsekonomi – en djup lågkonjunktur

De senaste åren har Sverige haft en lång period av ekonomiskt tillväxt men inför 2019 försämrades utsikterna delvis till följd av handelskonflikten mellan USA och Kina som befarades dämpa världshandel och investeringar. Prognosen inför 2020 var därmed att konjunkturen skulle mattas av bland annat till följd av en minskad inhemsk efterfrågan och att sysselsättningen skulle dämpas. Pandemin fick under våren 2020 emellertid världsekonomin att stanna. Denna ekonomiska kris orsakades dock inte av några underliggande obalanser i ekonomierna utan av de restriktioner som vidtogs för att begränsa smittspridningen och hantera pandemin.

Den svenska ekonomin drabbades hårt andra kvartalet och BNP säsongsrensats föll med 8,0 procent jämfört med kvartalet innan. En kraftigt minskad export och en rejäl nedgång i hushållens konsumtion drog ner sysselsättningen och arbetslösheten steg snabbt. Störst var effekten på tjänstesektorn med en kraftig nedgång inom flera branscher, främst inom hotell, restaurang och transport. Fallet i BNP var det största för ett enskilt kvartal sedan 1980.

Procentuell förändring

Figur: BNP-tillväxt, förändring av BNP i fasta priser, kalenderkorrigerade värden, utfall och prognos för 2020–2024. Källa: Konjunkturinstitutet december 2020

Efterhand lättades dock de omfattande nedstängningarna i omvärlden gradvis vilket gynnade den svenska exportnäringen. Omfattande stödåtgärder till näringslivet och hushållen hjälpte till att bromsa uppgången av arbetslösheten. Under det tredje kvartalet överträffade den ekonomiska återhämtningen förväntningarna och BNP säsongsrensats ökade med 4,9 procent jämfört med andra kvartalet. Varuexporten lyckades återhämta en stor del av nedgången från det andra kvartalet men i tjänstebanscher var återhämtningen svag och trots lättnader i restriktionerna förblev efterfrågan inom besöksnäringen och andra kontaktnära branscher fortsatt mycket lägre än normalt.

Den starka återhämtningen bröts när en andra våg av smittspridning medförde skärpta restriktioner och en fallande konsumtion under det fjärde kvartalet. Smittspridningen väntas vara fortsatt relativt stor under inledningen av 2021 och restriktionerna väntas därför ligga kvar och dämpa återhämtningen. Utsikterna för att återhämtningen tar fart det andra kvartalet är dock goda men förutsätter att riskgrupper och vård- och omsorgspersonal vaccineras i början av 2021, och att övrig befolkning börjar vaccineras därefter.

Det finns emellertid en risk för att många företag, i synnerhet inom restaurang- och besöksnäringen, inte klarar sig om restriktionerna består. En bredare ökning av konkurser skulle ge negativa spridningseffekter såsom kreditförluster för bankerna, minskade hyresintäkter för fastighetsägare samt minskad efterfrågan för underleverantörer. Utsikterna för sysselsättningen inom ett antal branscher inom tjänstesektorn såsom transport-, hotell- och restaurangbranschen ser därför fortsatt negativa ut. Sektorn kommer inte att kunna återhämta sig lika snabbt som tillverkningssektorn vilket befaras orsaka ett varaktigt fall i sysselsättningsgraden. Uppgången i arbetslösheten har slagit som hårdast hos yngre personer och utrikes födda, i synnerhet personer som saknar gymnasial utbildning.

Fallet i BNP under 2020 beräknas till 3,1 procent men det låga resursutnyttjandet i ekonomin innebär en potential för hög BNP-tillväxt när återhämtningen väl tar fart igen. Vid inledningen av 2022 väntas ekonomin återhämta sig till nivån för 2019 medan ett balanserat konjunkturläge, där faktisk BNP är nära potentiell BNP, väntas nå tidigast 2024.

De underliggande strukturella utmaningar som finns på arbetsmarknaden förväntas bli allt tydligare, inte minst den svaga matchningen mellan arbetskraftens kvalifikationer och efterfrågan hos arbetsgivarna. De statliga åtgärderna som korttidspermitteringar befaras därtill låsa in arbetstagare i arbeten som inte kommer tillbaka när ekonomin har återhämtat sig med en risk för en fördröjd omställning och en högre strukturell arbetslöshet. Samtidigt har pandemin påskyndat den digitala utvecklingen som möjliggjort distansarbete vilket förväntas gynna omställningen i ekonomin och därmed BNP-utvecklingen.

Kommunernas ekonomi

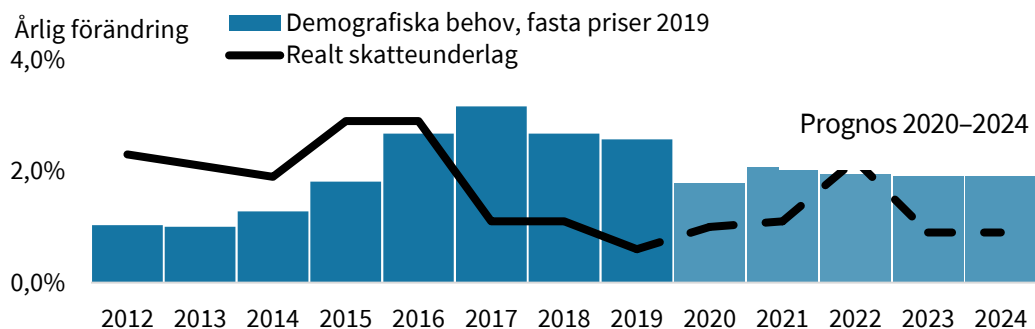
Pandemin har påverkat kommunernas ekonomi på flera olika sätt. Verksamhetens intäkter har minskat medan verksamhetens kostnader både har ökat och minskat. De statliga åtgärderna som syftade till att begränsa konsekvenserna för företag såsom korttidspermitteringar, omställningsstöd och sänkta arbetsgivaravgifter hjälpte indirekt kommunerna genom att dämpa det befarade bortfallet i skatteintäkter. Ändrade regler för A-kassan och en höjd ersättningsnivå hjälpte också kommunerna genom att både dämpa bortfallet i skatteintäkter och sänka utbetalningarna av ekonomiskt bistånd.

För att motverka de försämrade prognoserna för skatteunderlagsutvecklingen och på så sätt minska riskerna för neddragningar av verksamheten i kommunerna vidtog regeringen ett antal beslut under 2020 om nya generella statsbidrag till kommunsektorn. Sammanlagt fick kommunerna 18,7 miljarder kronor varav Uppsalas del uppgick till 433 miljoner kronor. Dessutom kompenserade regeringen kommunerna för merkostnader som följer av pandemin, bland annat sjuklönekostnader och merkostnader inom verksamheterna för vård och omsorg.

Korttidspermitteringar och sjukdom har lett till att fler barn tillbringat mindre tid på förskolan och fritidshemmen. Minskad efterfrågan på flera verksamheter i synnerhet de öppna insatserna har också inneburit minskade kostnader. Inom äldreomsorgen har pandemin dock medfört ökade kostnader för hantering och begränsning av smittspridningen. Smittspridningen och restriktionerna har även inneburit minskade aktiviteter i merparten av de kommunala verksamheterna, i större omfattning inom

kultur- och fritidsverksamheterna, men även inom övriga verksamheter som fick ställa om sig för att hantera pandemin.

Årets stora tillskott i de generella statsbidragen innebär emellertid rekordstora ekonomiska resultat i kommunsektorn.¹ Även 2021 ser de ekonomiska förutsättningarna ljusare ut delvis på grund av tillskott i generella statsbidrag. Men de långsiktiga utmaningarna i form av det demografiska trycket och behovet att säkra kompetensförsörjningen kvarstår trots det tillfälligt starka resultatet. Den största behovsökningen beräknas ske inom äldreomsorgen där det ökande antalet äldre över 80 år väntas medföra ett ökat behov av omsorg. Även behovet av gymnasieskola väntas bli större framöver medan behovet för grundskolan beräknas avta efter 2023. De demografiska behoven bedöms fortsätta att vara stora framöver fast lägre i omfattning än de flyktingrelaterade behoven under 2016–2018. SKR beräknar att under 2021–2024 kommer de demografiska behoven att öka med i genomsnitt 1,1 procent i fasta priser. I Uppsala beräknas de demografiska behoven att under samma period öka med ett genomsnitt av 2,0 procent.

Figur: Förändring i de demografiska behoven i Uppsala kommun och utvecklingen i det reala skatteunderlaget för riket. Källa: Sveriges kommuner och regioner, egen befolkningsprognos samt RS 2019

Näringsliv

Arbetsmarknaden i Uppsala kommun har vuxit med i genomsnitt 2 000 nya jobb per år perioden 2008–2019, det vill säga med totalt 20 000 nya jobb. Privat sektor har svarat för cirka 70 procent av jobbtillväxten. Uppsala har under flera år haft en stabil tillväxt och stärkt sin position på arbetsmarknaden i huvudstadsregionen med en andel från 7,5 procent till 7,6 procent, åren 2010–2019.

Nyttillkomna företag står för 6 procent av nettotillväxten av nya arbetstillfällen. Företagssektorn i Uppsala växer starkare än i riket och omfattar i dagsläget fler än 22 000 företag, som tillsammans står för 61 procent av samtliga arbetstillfällen i kommunen, det vill säga dryga 113 000 arbetstillfällen. Ungefär hälften av företagen är aktiebolag, som står för tre fjärdedelar av antalet anställda och 85 procent av tillväxten inom näringslivet.

Pandemin har påverkat många företag verksamma i olika branscher i kommunen. Krisen förväntas leda till en BNP-minskning om 2,8 procent år 2020. Återhämtningen förväntas ske i likhet med efter finanskrisen 2008 - 2009 då förlorade arbetstillfällen återhämtas inom ett år. Under året har över 1000 företag korttidspermitterat sin

¹ SKR, ekonomibloggen 22 januari 2021

personal och arbetslösheten ökat med 40 procent. Värst drabbade branscher är verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, hotell och restaurangverksamheter och handel.

Många nya företag har startats bland annat som en följd av att många förlorat sin anställning. Inom ramen för Uppsala kommuns engagemang inom Uppsala innovation Center inrättades under året en särskild stödfunktion, Företagsakuten, med syfte att rådge företag inför omställning, nedskalning eller utveckling.

Näringslivet i Uppsala har sin specialisering inom Life Science och omfattar framstående exportindustri, kvalificerade företagstjänster, vetenskaplig forskning och utveckling samt hälso- och sjukvård. Inom branscherna företagstjänster och IT finns också många företag som har kunder internationellt. Tillsammans bildar de den kunskapsintensiva delen av Uppsalas näringsliv, i nära symbios med universiteten och innovationsfrämjande aktörer såsom den globalt topprankade företagsinkubatorn Uppsala Innovation Centre. Life science-industrin har stått stark under pandemin.

70 procent av tillväxten fortsätter att ske inom näringslivet. Unikt för Uppsala är att samtliga branscher bidrar till tillväxten. Besöksnäring, företagstjänster, IT, bygg och Life Science har till exempel alla mer än dubblat sin omsättning på 10 år. Befolkningsökningen fortsätter vara en stark drivkraft bakom näringslivets tillväxt och ligger bakom mer än två tredjedelar av de nya jobben. Det handlar om olika serviceyrken inom detaljhandel, besöksnäring, vård, fastighet, logistik och byggsektorn. Det är främst dessa yrkesgrupper som pandemin slagit hårdast mot, med ökning av andel varslade och arbetslösa under 2020. Den generella bedömningen av pandemiåret är att effekterna kommer framöver.

Antalet kommersiella gästnätter i Uppsala minskade totalt sett på grund av pandemin enligt preliminära siffror med 37,5 procent under 2020 (-38,4 procent för Sverige). Antal svenska kommersiella gästnätter minskade något mindre under året i jämförelse med internationella gästnätter.

Efterfrågan på mark för verksamheter i olika lägen och prisklasser är fortsatt hög i Uppsala. För att snabbare kunna möta efterfrågan hos såväl befintliga växande bolag, som externa förfrågningar, har en särskild etableringsfunktion skapats som koordinerar avgörande frågor kring mark, energi, vatten med mera. Planering av tillkommande mark för verksamheter har intensifierats och pågår i flera områden på såväl privat som kommunal mark. Områden såsom Västra Librobäck, Fullerö och Fyrislund är angelägna tillskott till utbudet vid sidan av strategiskt belägna fastigheter i ett förtätat Främre Boländerna. De sydöstra stadsdelarna kommer med sitt stationsläge samt verksamhetsområde med anslutning till E4an ge ytterligare viktiga framtida möjligheter för verksamhetsetablering. Försäljning av kvarstående mark slutförs i Östra Fyrislund och en sista etapp av Librobäcks verksamhetsområde är färdigt för försäljning. En trend som märkts under senare år är större bolags återgång till mera närliggande nationell produktion. Under pandemin har behovet av bättre kontroll över hela produktionskedjan, från råvara till logistik, blivit än tydligare, vilket har fått effekter även på etableringar i Uppsala.

Uppsalas universitet

Uppsalas två universitet, Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet, är med sina cirka 28 000 helårsstudenter och omkring 9 700 anställda en viktig del av både kommunens och universitetets utveckling.

Uppsala kommun har en lång tradition av samverkan med både Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Samverkan mellan Uppsala kommun och universiteten ska bidra till att utveckla universitetens vitalitet, Uppsala kommun som organisation och samhället i stort. Under 2020 har nya samarbeten startats och befintliga utvecklas i linje med de partnerskapsavtal som undertecknades 2019.

Byggnad - bostäder, verksamhetslokaler och infrastruktur

Den demografiska utvecklingen gör tillsammans med det ökande intresset för investeringar i lokaler och bostäder i Uppsala att takten i samhällsbyggandet är fortsatt hög. Trots pandemin så påbörjades enligt preliminära uppgifter byggandet av knappt 2000 bostäder (något lägre än under 2019). Knappt 2 000 nya bostäder färdigställdes, att jämföra med över 3000 år 2019.

För att långsiktigt säkra näringslivets tillgång på mark för sin utveckling, har ett strategiskt arbete inletts under 2020. Försäljningen av mark för industri och logistik i Östra Fyrislund har varit omfattande och flera verksamheter har startats. Planläggning av mark för verksamheter i Västra Librobäck pågår och försäljning av tomter på Garverigatan har inletts. Många stora byggprojekt med både bostäder och verksamhetslokaler pågår eller planläggs på olika platser, inklusive i innerstaden, Rosendal, Ulleråker, Östra Salabacke, Eriksberg, Flogsta, Börjetull, Gottsunda, Bäcklösa, Kapellgärdet, Kungsängen, Fyrislund, Studentstaden/Studentvägen, vid Råbyvägen samt i Storvreta, Lindbacken och Gunsta.

Med Uppsalapaketet som bas pågår hög aktivitet i de sydöstra stadsdelarna. Dels har en fördjupad översiktsplan beslutats för samråd under året, dels har arbetet med en detaljplan för kapacitetsstark kollektivtrafik inletts. Beslut har även fattats om ansökan om Boexpo och Kulturhuvudstadsår. Uppsalapaketet innebär bland annat 33 000 nya bostäder, fyraspårig järnväg till Stockholm, en ny tågstation vid Bergsbrunna samt spårvägstrafik eller annan kapacitetsstark kollektivtrafik till 2050. Arbetet pågår med järnvägsplan för två nya spår, utbyggnad av Uppsala Central samt ny station vid Bergsbrunna. Parallellt arbetar Uppsala kommun med en utvecklingsplan för området runt järnvägsanläggningen vid Uppsala central. Planen är att Uppsala kommun och Trafikverket gemensamt tar ställning till utbyggnadsalternativ för Uppsala central under 2022.

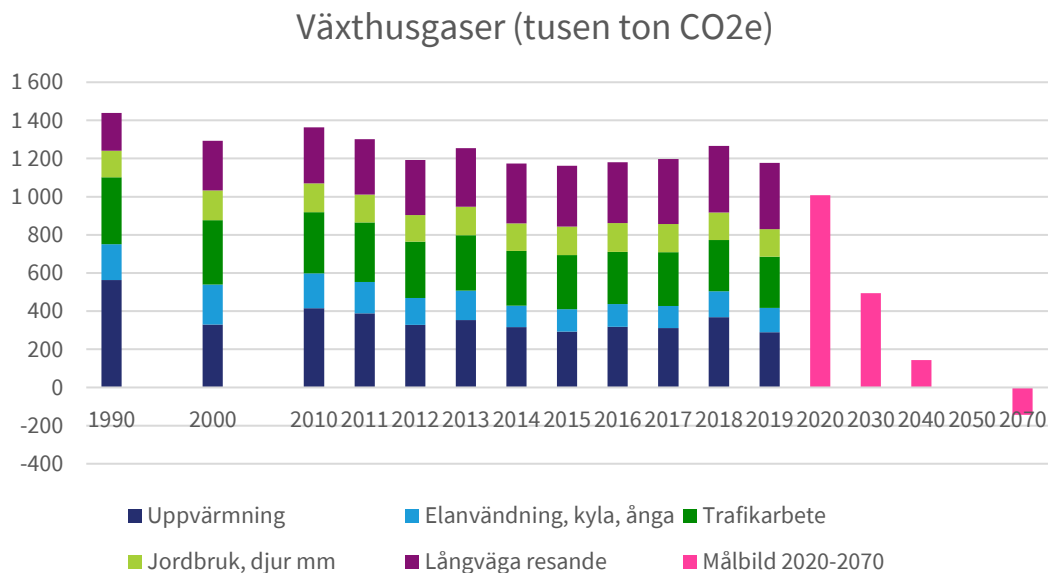
Vad gäller infrastruktur i övrigt kan särskilt nämnas planeringen av den nya Tullgarnsbron, två nya återvinningscentraler, en vid Nyby och en i Fyrislund, samt förberedelser för två spårvägssträckningar. Trafikverket arbetar med vägplan inför ombyggnad av väg 55 till mötesfri landsväg, med planerad byggstart 2024. Svenska kraftnät planerar för förstärkning av nationella elnätet, nödvändig effekthöjning för samhällsbyggande och näringslivsutveckling. För att underlätta elförsörjningen på kortare sikt har Vattenfall byggt ett batterilager i Gränby för utjämning av elbelastningen. Kapacitetshöjande och förbättrings-investeringar i miljardklassen pågår i stadens avloppsreningsverk och ett nytt miljötillstånd har sökts. Kapacitetshöjande

ledningsstråk anläggs i södra staden för genomförande av Rosendal och Ulleråker samt utbyggnad av allmänt vatten och avlopp till befintliga fastigheter Skölsta.

Under 2020 fortsätter trenden med markförsäljningar gjorts till projekt med prisrimliga bostäder, byggande i trä och till flera olika boendetyper, exempelvis byggemskaper, ”raw”-konceptet och kooperativ hyresrätt. Det breddar utbudet av nyproduktion och ger en ökad variation av bostadskoncept och boendekostnader. Ett hus med flera kommunala funktioner i ett håller på att planeras i Rosendal. Det kommer innehålla idrottshallar, bibliotek, kulturskola, samlingslokal och daglig verksamhet.

Klimatpåverkan

Utsläppen av växthusgaser har minskat i Uppsala kommun sedan basåret 1990, men legat i princip stilla under 2010-talet. 2019 års utsläpp var cirka 1180 tusen ton, jämfört med 1440 tusen ton år 1990.

Figur: Utsläpp av växthusgaser i det geografiska området Uppsala kommun (tusen ton koldioxidekvivalenter). Olika källor som kombineras av Uppsala kommun. Värdena för 2019 är preliminära.

Växthusgasutsläppen relaterade till värme och elanvändning har gått ner sedan 1990, medan Uppsalabornas långväga resande har ökat. Motsvarande utsläpp från de lokala transporterna ligger stilla. Klimatpåverkan från byggmaterial, produkter och livsmedel som används i Uppsala men som produceras någon annanstans syns inte i grafen, men är betydande.

Uppsala kommuns två övergripande klimatmål är att Uppsala ska vara fossilfritt och förnybart år 2030 och klimatpositivt år 2050. Detta ligger i linje med vad vetenskapen säger måste göras för att Uppsala ska bidra till att vi når de nationella och globala klimatmålen. För att nå målen måste dock omställningstakten öka, och utsläppen minska med 10–14 procent årligen.

Utsläppssiffror för 2020 finns ännu inte tillgängliga, men enligt preliminära bedömningar ser det kortsiktiga målet ut att nås (-30 procent jämfört med 1990). Vattenfall har under 2020 avvecklat torveldningen i fjärrvärmeproduktionen. Pandemin har också sannolikt haft en effekt på utsläppen under 2020, särskilt från resande. Enligt

Naturvårdsverket pekar flera studier på att de globala utsläppen kan ha minskat med 4–8 procent under 2020 jämfört med 2019. Utsläppen förväntas dock öka igen när restriktionerna lättas runt om i världen.

Efter 2020 kommer utsläppen från lokala transporter, arbetsmaskiner och jordbruk, som inte prognosticeras minska i samma takt som transporter, vara Uppsalas stora lokala utsläppspost. Av de globala utsläppen är det de långväga resorna samt den lokala konsumtionen som är de stora utmaningarna för Uppsala.

Uppsalas planerade expansion, med bland annat 33 000 nya bostäder i kommunens södra delar, kommer också att ge upphov till betydande utsläpp av växthusgaser under byggprocessen och genom byggmaterialet, där både val av byggmaterial samt hur det framställs kommer ha stor betydelse.

För att nå högt ställda miljö- och klimatmål krävs strukturella förändringar som påverkar samhällsplaneringen, energiförsörjningen och våra val av byggmaterial, transporter, matvanor och konsumtionsmönster. Fokus behöver riktas mot både utsläppsreducerande åtgärder och åtgärder för klimatanpassning.

Uppsala kommuns inriktnings- och samordningsfunktion under pandemin

Vid allvarliga störningar behöver kommunens olika verksamheter samordna sina insatser, prioritera behoven och hjälpas åt för att kunna agera så effektivt som möjligt. För att kunna åstadkomma detta har Uppsala kommun en kommunövergripande inriktnings- och samordningsfunktion (ISF); en plattform för ledning och samverkan där effekt nås genom inriktning och samordning.

När en allvarlig störning hanteras har olika verksamheter olika roller utifrån respektive ansvarsområde. De har normalt sett inte mandat att bestämma över varandra. En inriktnings- och samordningsfunktion fungerar då som en tillfälligt sammansatt verksamhetsgemensam funktion där ansvariga verksamheter samverkar och sluter överenskommelser om inriktning och samordning.

I praktiken är alltså inriktnings- och samordningsfunktionen möten, fysiska eller på distans, som berörda verksamheter inom kommunen genomför för att komma överens om hur en allvarlig störning ska hanteras.

Genom att verksamheterna utgår från en samlad lägesbild blir det lättare för dem att prioritera åtgärder och resurser, vilket görs i överenskommelser om verksamhetsgemensam inriktning och samordning. Överenskommelser kan även gälla ansvarsfördelning eller inriktning på det fortsatta arbetet. Avsikten är att åstadkomma större effekt i hanteringen av en allvarlig störning.

Kommunens inriktnings- och samordningsfunktion har också en stödfunktion, ett så kallat ISF-stöd, som samlar in och sammanställer en övergripande kommunal lägesbild, gör analyser, tar fram underlag och förbereder mötena tillsammans med den som är ordförande för inriktnings- och samordningsfunktionen. ISF-stödet bemannas av olika kompetenser och utformas på olika sätt utifrån händelsens omfattning. Det kan bestå av allt från en enskild person till många personer från olika delar av kommunen.

Vid allvarliga störningar krävs ofta ett snabbt och effektivt kommundemensamt agerande som ibland även omfattar flera nämnders och styrelsers ansvarsområden och uppgifter. Varje nämnd och styrelse som ansvarar för en uppgift i normala fall, har ansvaret även under en allvarlig störning. Det innebär att varje nämnd och styrelse ansvarar för att hantera allvarliga störningar inom det egna ansvars- och verksamhetsområdet.

Vid allvarliga störningar kan kommunens krisledningsnämnd fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den utsträckning som är nödvändig för att möjliggöra en effektiv hantering av den uppkomna störningen.

Inriktningsfunktion säkrar verksamhetsnytta och effektivitet genom inriktande beslut. Inriktningsfunktionen består av interna och vid behov även externa aktörer med mandat att överenskomma inriktning. Internt är inriktningsfunktionen bemannad av berörda förvaltningsdirektörer, vd-ar eller motsvarande med beslutsmandat.

Samordningsfunktion anpassar aktiviteter så att tillgängliga resurser kommer till största möjliga nytta. Samordningsfunktionen prioriterar åtgärder och resurser till de mest angelägna behoven. Består av avdelnings- och enhetschefer och personal med mandat och kunskap samt vid behov externa aktörer representerade på motsvarande nivå.

Händelser av väsentlig betydelse

Pandemin har på kort tid satt en stor press på samhället och ekonomin. De ekonomiska förutsättningarna förändrades snabbt och kommunen ställdes inför helt nya utmaningar. Kommunen fick ställa om dels för att begränsa smittspridningen inom de egna verksamheterna, dels för att möta de nya förutsättningarna. Därtill har kommunen bidragit till att stötta företag och övriga samhällsaktörer för att möta utmaningarna under pandemin.

Under året som gått har det varit ett högre tryck på kommunens rekreationsområden och allmänna ytor vilket exempelvis gjorde att kommunen tidigarelade försöket med sommargata längst Östra Ågatan. Nya riktlinjer för utemiljö vid förskola och skola med syftet att stärka barnperspektivet i den fysiska planeringen och specifikt utemiljön har beslutats. En plan för ett nytt tillgänglighetsanpassat naturbad samt lekplats mellan Lyssnaängen och Vårdsätrabadet har beslutats. En utvecklingsplan för Södra Åstråket beslutades av kommunstyrelsen i mars 2020. Från Islandsbron i norr till Vindbron i söder ska ett nytt grönt stråk utvecklas med bryggor och stora parkytor som erbjuder möjligheter till rekreation och aktivitet. Antalet naturreservat har ökat i kommunen och nyttjande av dessa reservat ökade under året.

När covid-19 förändrade förutsättningarna valde så gott som alla kommunens verksamheter digitala möten, utställningar och kundmöten för att i möjligaste mån kompensera eller komplettera, när det normala sättet att bedriva verksamhet

försvårades eller omöjliggjordes av covid-19. Det är vår bedömning att 'digitala mötet', i alla dess inkarnationer, är här för att stanna. Kommunens samlade utbud blir bredare och djupare, som ett resultat av pandemin, även efter att vi återgått till något nytt normalläge, hur det nu kommer att se ut. Detta, de pågående resonemangen om 'det nya normala', är sannolikt det största avtrycket som 2020 gjorde ur ett digitaliseringsperspektiv. Inom kommunens verksamheter har under året exempelvis gruppboistäder köpt in LSS in 50 VR-glasögon för att ta världen och upplevelser till bostaden, 108 digitala events och medborgardialoger hållits bland annat Kulturnatten och kommunens nationaldagsfirande, och undervisningen inom gymnasiet har till största delen genomförts på distans.

Uppsala ska växa hållbart. Därför är innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete bärande i de stora samhällsbyggnadsprojekten. Bland annat använder kommunstyrelsen en digital tvilling i planering och stadsutveckling. Det är ett systemstöd för att visa staden i 3D vilket möjliggör analys av flera variabler i projekten.

Året som gått – ett axplock av stort och smått

- Äldre som inte kunnat komma till bibliotek under pandemin fick bokkassar levererade.
- Cykelfrämjandet utsåg för tredje året i rad Uppsala till Sveriges bästa cykelstad.
- En lokal effektmarknad startar i Uppsala län. Genom effektmarknaden används Uppsalas energisystem mer effektivt och effekttopparna i elnäten minskar. Det skapar också möjlighet för Uppsala att växa och använda mer förnybar energi.
- Uppsala bibehåller tredjeplatsen som internationell mötesstad i Sverige i den internationella rankingen.
- Trygghetsskapande belysning som en del av den offentliga konsten var ett fokusområde inom konstnärliga gestaltningar i utomhusmiljön.
- Tre nya servicepunkter på landsbygden som samlar olika former av kommersiell service och skapar nya mötesplatser i bygderna invigdes.
- Kommunen deltog i totalförsvarsövning 2020 under ledning av Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) för att öva och utveckla Sveriges motståndskraft vid ett eventuellt angrepp.
- En utvecklingsplan för Södra Åstråket togs fram som innebär att ett nytt grönt stråk för rekreation och aktivitet utvecklas mellan Islandsbron och Vindbron
- Etappmålet om 100 procent fossilfria lätta fordon 2020 nåddes inom kommunens fordonsflotta.
- Förhandlingar påbörjades för att lokalisera Uppsala konstmuseum på antingen Uppsala slott eller i kvarteret Kaniken och utrett möjlig samlokalisering.
- En nödvattenplan för att kunna hantera en allvarlig störning av dricksvattenförsörjningen beslutades.
- Kommunen antog detaljplanen för en ny skola i Gottsunda, beviljade bygglov för nya förskolor i Lövstalöt, Bäcklösa och Skölsta och planlägger för skolor/förskolor i Almunge, Kvarngärdet och Flogsta.
- Länets miljösamverkan utvidgades till "Mitt miljösamverkan" som är en regional samverkan mellan kommuner och länsstyrelser i Uppsala, Dalarnas och Västmanlands län.

- En företagsakut startas upp i samarbete med Uppsala Innovation Center som är öppen 8–20 i digitala kanaler. Satsningen innebär att Uppsalas företag kan få fem timmar kostnadsfri rådgivning och handledning av experter inom olika områden.
- Enligt det nya regelverket om trängsel på serveringsställen till följd av covid-19 togs 484 klagomål kopplade till trängsel emot och 1 094 tillsynsbesök utfördes.
- Avgiftsfri parkering i innerstaden infördes under delar av året liksom avgiftsfri markupplåtelse för butiker och restauranger för att underlätta för näringslivet.
- I ett område i centrala stadskärnan infördes tidsstyrning av tunga transporter.
- Arbetet med att skapa attraktiva miljöer för rörelse och vistelse, såsom parker, lekplatser, bad och friluftsområden fortsatte.
- Totalt har 81 000 kvadratmeter verksamhetsyta möjliggjorts i godkända detaljplaner, vilket är betydligt mer än de 28 000 kvadratmeter under föregående år.
- Bygglov för ny biograf vid Dragarbrunnsgatan har beviljats.
- Fem cykelöverfarter med hastighetsdämpande åtgärd och 34 ombyggnationer med målsättning om bättre passagepunkter mellan gång och cykelvägar och körbanor färdigställdes.
- Personal inom vård och skola utbildades i brandskydd och i samarbete med polisen genomfördes utbildningsinsatser för högstadiel elever.
- Bemanningen på en brandstation i Uppsala tätort ökades och därmed förstärktes den operativa räddningstjänstverksamheten.
- Alla ungdomar i årskurs 9 erbjöds feriejobb under sommaren trots att pandemin försvårade arbetet.
- Kommunen möjliggjorde att över 1 000 fler personer har en arbetsmarknadsplanering via arbetsmarknadsverksamheten jämfört med 2019.
- Studenternas fotbollsarena färdigställdes.
- Uppsala konsert och kongress ökade satsningar på kultur för barn och unga genom arrangemang med fri entré och lovaktiviteter.
- Kommunen har i samverkan med föreningslivet utvecklat fler avgiftsfria kulturaktiviteter i Gränby under hösten.
- Sportis som erbjuder kostnadsfri, öppen idrottsverksamhet för barn i årskurs 3-6 finns nu i områdena Gränby, Gottsunda, Stenhagen och Sävja.
- Totalt 25 nya LSS-platser skapades varav 17 på två boendeenheter och utökningar på redan befintliga boenden och åtta nya placeringar på ramupphandlade verksamheter.
- Samrådsmöten genomfördes digitalt kring södra staden.
- En ny helpdesk har öppnats som gymnasieelever kan vända sig till för hjälp med IT-frågor för att underlätta omställningen till distansundervisning.
- Cirka 20 procent av kommunens medarbetare ställde om till distansarbete.
- Medarbetare från olika verksamheter inom kommunen bytte för en tid arbetsuppgifter för att hjälpa till i verksamheter som påverkades stort av pandemin.
- Kommunen har upprättat lagerhållning av särskilt viktig skyddsmateriel inom vård- och omsorgsverksamheten.
- Vårdboenden inom äldreomsorgen har infört surfplattor och andra bildskärmar för underhållning, utbildningsinsatser och för att underlätta brukarnas sociala kontakter med närstående.

- I stadens planteringar och blomsterurnor sattes 30 000 blomsterlökar, 20 000 vårväxter och 25 000 sommarblommor.
- Skräpet centralt i Fyrisån fördubblades 2020 jämfört med 2019.
- Antal nystartade företag i kommunen slog rekord 2020: 1 692 företag vilket är en ökning med 32 procent.
- Hemmaturismen blomstrade och allt fler hittade ut i naturen, parker och trädgårdar. Kommunens information visade vägen: Besöken på linneupsala.se mer än dubblerades under 2020 till över 225 000.
- 95,5 procent av barnen på fritids svarade i en undersökning s att det märks att alla är lika mycket värda.
- 89 procent av eleverna i förskoleklass tyckte att arbetet i skolan gör att det vill lära sig mer.
- 92 procent av eleverna i grundskolan upplevde att de är trygga i skolan.
- Andelen avgångselever på de nationella programmen som tog examen ökade 2020 för fjärde året i rad till 94,1 procent (93,7 procent 2019). Även den gemensnittliga betygspoängen ökade.
- Två uppsalaskolor vann Guldgemet 2020. Elevkåren Katedral vann priset Årets elevkår och Rosendalsgymnasiet prisades för Årets teamwork.
- En elev från Jälla vann guld i SM-guld i plåtslageri 2020.
- Valsätraparken rustades upp med en lekplats med sandlådelek för mindre barn, en motorikbana för något äldre barn och med plantering av nya trädsorter.
- Digitala kuratorer infördes på prov på ett par högstadie- och gymnasieskolor.
- Kommun och polisen förnyade medborgarlöftet för Uppsala resecentrum för att öka tryggheten i området kring resecentrum genom konkreta trygghetsfrämjande, brottsförebyggande och säkerhetshöjande åtgärder.
- Östra Ågatan gjordes om till sommargata.
- Kommunen beslutade om att erbjuda månadsanställning för timavlönade inom äldreomsorgen.
- Kommunen stöttade Uppsala IF i arrangörskapet för SM 2020.
- Årets chefsdag ställdes om till tre digitala event för koncernens cirka 600 chefer.

Utmaningar kommande år

På lång sikt kan kombinationen av minskade skatteintäkter och andra konsekvenser av pandemin få en omfattande och långsiktig påverkan på ekonomin. Exempelvis skulle kostsamma kommunala satsningar på äldreomsorgen kunna medföra kraftigt ökade utgifter. Vidare skulle en avtagande folkmängdsökning i Uppsala, innebära färre arbetstillfällen och medföra att skattebasen riskerar att urholkas långsiktigt. På kort sikt kommer verksamheterna behöva ställa om för att ta tag i de uppskjutna behoven. Skolan kommer att behöva kompensera för eventuella bortfall i måluppfyllelse medan äldreomsorgen behöver rusta upp inför att behovet av insatser återgår till det normala.

I det fall pandemin och restriktionerna fortgår väntas de närmaste åren även präglas av att efterfrågan på nya tjänster succesivt ökar – nya sätt att färdas (enskilt/säkert), mer hemkörning, möjlighet att utbildas, arbeta och roa sig digitalt/på distans liksom nya sätt att umgås. Det väntas leda till att nya branscher och företag utvecklas och att nya

jobb tillskapas vilket kommunen bör främja och understödja. Det kan till exempel handla om att erbjuda relevant arbetsmarknadsutbildning, subventionera och underlätta för startups liksom att främja näringslivsklimatet i kommunen.

Alla förändringar i människors liv under pandemin – så som mindre grad av resande, att vistas mer i det egna hemmet, ett reducerat socialt liv, en förändrad arbets- och studiesituation - kräver mer av varje individ för att hitta en ny balans i sin tillvaro, betraktat utifrån ett hälsoperspektiv. Riskerna för ohälsosamma levnadsvanor kopplat till kost, fysisk aktivitet, nyttjande av olika slags droger, datorspelande, liksom spel om pengar, kan antas vara större än vad som är fallet i ett normalläge. Alla faktorer kan isolerat, eller i kombination med varandra, riskera ohälsa, skador och för tidig död som en långtgående konsekvens - i synnerhet som individers sociala etablering i samhället reduceras under en längre tid.

Konsekvenserna av covid-19 medför ökade risker för folkhälsan och antas bli mer omfattande ju längre tid som pandemin pågår och ju kraftigare den är. Konsekvenserna sker i form av ökad risk för såväl fysisk som psykisk ohälsa. Samtidigt kommer effekterna inte slå på lika sätt över hela samhället. Snarare kommer effekterna med största sannolikhet bli att den ojämlika hälsan tilltar. På samma sätt finns uppenbara risker för bakslag kring jämställdhetsarbetet – till exempel utifrån att kvinnor tar större ansvar för sina anhöriga än vad männen gör, i de lägen där samhället inte maktar med att ha sin normala roll i form av till exempel vård och omsorg.

Det är svårt att finna påtagliga positiva hälsokonsekvenser av pandemin, även om de i viss utsträckning finns. En positiv konsekvens skulle vara att fler har upptäckt och tillbringat mer tid i naturen vilket kan ha positiv effekt på hälsan i form av stressreducering, återhämtning, ökad fysisk aktivitet. Flera verksamheter har även flyttat ut sina aktiviteter för att reducera risker för smittspridning, det gäller till exempel öppna förskolan och grundskolan. En sådan lösning kan vara bra för barnets personliga och sociala utveckling, och kan stärka självkänsla, impuls kontroll, kreativitet och samarbetsförmåga.

De statliga stödåtgärderna till kommunsektorn, företag och hushåll har bidragit till att dämpa de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Bland annat har korttidspermitteringar, ändrade regler för A-kassa, lägre trösklar för att kvalificera för arbetsmarknadsersättning och höjd ersättningsnivå hjälpt till att minska bortfallet i skatteintäkter och även dämpat behovet av ekonomiskt bistånd. De generella statsbidragen som tillkom under året har mer än kompenserat för bortfallet i skatteintäkter och kunnat bidra att säkerställa resurser till välfärden. Staten har tillfört medel till äldreomsorgen och andra kommunala verksamheter för att täcka ökade kostnader med anledning av pandemin.

De generella statsbidragen och merparten av de statliga stödåtgärderna är emellertid av tillfällig karaktär och löser inte de långsiktiga och därmed strategiska utmaningarna. En långdragen återhämtning i ekonomin som resulterar i konkurser kan innebära försämrade förutsättningar för etablering för både människor som invandrat de senaste åren och ungdomar som ska etablera sig på arbetsmarknaden. Detta kan innebära ökade arbetslöshet och kostnader för ekonomiskt bistånd samt försämrade skatteintäkter på sikt. De långsiktiga effekterna i samhället riskerar att bli större, med försämrade sammanhållning och ökad otrygghet.

Uppsala kommun står inför utmaningar att bryta en oroväckande utveckling när det gäller tryggheten i samhället. Idag har kommunen ökande kostnader för barn- och

ungdomsvården och risken är stor att antalet ungdomar i behov av omfattande insatser från socialtjänsten kommer att fortsatt att öka.

Även om pandemin har dominerat verksamheten under 2020 fortsätter den demografiska utvecklingen att vara en framträdande utmaning. De närmaste åren kommer Uppsalas befolkningssammansättning att förändras med allt fler yngre och äldre. Barn och ungdomar i skolåldern och antalet personer i åldern 80 år och äldre förväntas öka i snabbare takt än antalet personer i förvärsarbetande ålder.

Ett Uppsala som växer kräver stora investeringar i den kommunala infrastrukturen som till stor del måste finansieras med lån. En stor del av investeringarna är framtunga vilket innebär att kostnaderna kommer långt innan intäkterna som följer av den ökande befolkningen. Höjt ränteläge eller försenad inflyttning kan leda till betydande ekonomisk risk. Detta innebär en stor utmaning för kommunen då behovet att bygga ut välfärdsverksamheten skola och äldreomsorg riskerar att vara större än förutsättningarna att bemanna och finansiera dem.

De senaste åren har Uppsala tagit emot ett stort antal nyanlända där merparten varit barn i skolåldern och ungdomar. Detta har även inneburit ett ökat tryck på redan utsatta bostadsområden och ett ökat utanförskap. Samtidigt innebär tillskottet av unga människor en ökad andel personer i yrkesverksam ålder och förbättrade möjligheter att bemanna den växande välfärdsverksamheten.

Uppsala kommun har de senaste åren lyckats sänka sina nettokostnader och på så sätt skapa utrymme för prioriteringar. För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget måste kommunen fortsätta effektivisera sin verksamhet. Dessutom behöver kommunen rusta upp välfärden och satsa på kvalitet genom effektiviseringar samt förändrade arbetssätt och implementering av ny teknik, inte minst en fortsatt digitalisering.

Lagändringar

Kommunen behöver skapa en beredskap för att möta kommande lagändringar. Dessa är bland andra:

- Socialtjänstlagen- planerat införande januari 2023.
- Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade - Förslag till lagändring ska redovisas senast 23 mars 2021.
- Hälso- och sjukvårdslagen - Utifrån regeringens utredning *Samordnad utveckling för god och nära vård* finns förslag på lagändringar som kommer att förändra utförandet av den kommunala hälso- och sjukvården.
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

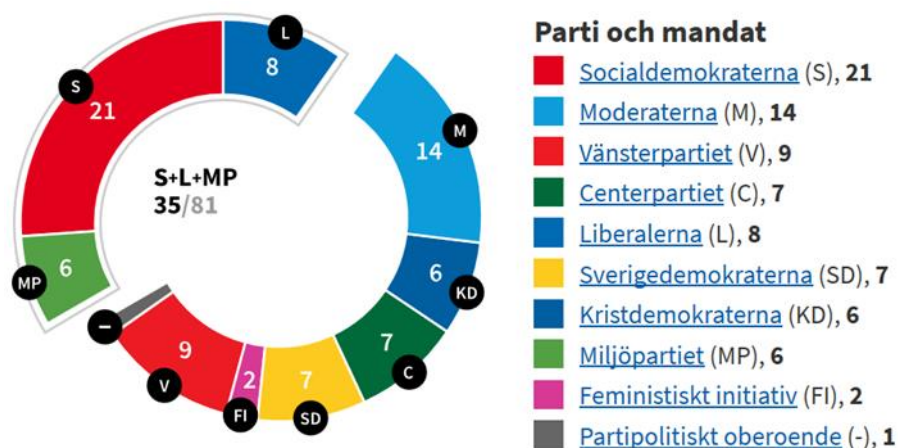
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Det kommunala styret

Den kommunala demokratin gör det möjligt för kommunens invånare att vara delaktiga och ta ansvar för samhällets utveckling. I Sverige har kommuner ett stort ansvar för välfärd och samhällsservice. Det är därför viktigt att Uppsala kommun har effektiva sätt att utöva demokrati och genomföra demokratiskt fattade beslut.

Den högsta demokratiska församlingen i Uppsala är kommunfullmäktige. De förtroendevalda som sitter i kommunfullmäktige är valda av kommunens invånare i allmänna val. Det är kommunfullmäktige som beslutar om hur mycket av kommuninvånarnas pengar i form av exempelvis avgifter och kommunalskatt som ska gå till kommunens verksamheter och hur kommunen bör utvecklas. Kommunfullmäktige beslutar också om vilka kommunala nämnder och bolag som ska finnas och vilka förtroendevalda som ska sitta i nämnder och bolagsstyrelser. Två av nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden, är gemensamma med andra kommuner.

Sedan valet i september 2018 leds Uppsala av ett politiskt mittenstyre som leder i minoritet. Mittenstyret består av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Liberalerna.

Figur Mandatfördelning i Uppsala kommunfullmäktige 2018–2022.

Med kunskap som grund

Uppsala kommun arbetar efter devisen Ett Uppsala – en kommun. Det innebär bland annat att nämnder och kommunala bolag arbetar för att gemensamt ta tillvara kompetens och erfarenheter genom dialog och gemensam beredning och på så sätt erbjuda bästa möjliga service och tjänster utifrån de förutsättningar som ges.

För att möta framtidens utmaningar behöver kommunen ha kunskap och insikt om vad som händer i omvärlden. Kommunen tar därför varje år fram en omvärldsanalys som visar hur händelser och trender kan komma att påverka kommunens verksamheter. Omvärldsanalysen ligger till grund för planeringen inom alla delar av

kommunkoncernen. Under 2020 gjordes en utökad omvärldsanalys med fokus på covid-19.

Kommunen behöver också ha insikt om hur de egna ansvarsområdena fungerar. Metoder för intern kontroll hjälper kommunen att synliggöra och hantera risker som annars skulle kunna få negativa konsekvenser. Även den regelbundna uppföljningen av verksamhet och ekonomi bidrar till att skapa förståelse för styrkor och svagheter och ger underlag till verksamhetsutveckling och planering.

Program och inriktningsmål pekar ut riktningen

I Uppsala kommun används mål- och resultatstyrning. Mål- och resultatstyrning syftar till att fokusera på vilken service eller tjänster medborgarna får för sina skattepengar och vilken kvalitet det är på servicen och tjänsterna. I stora delar av kommunens verksamhet kombineras mål- och resultatstyrningen med regelstyrning, det vill säga lagar och förordningar inom olika verksamhetsområden.

Grunden i Uppsalas mål- och resultatstyrning är Mål och budget. Mål och budget är kommunens övergripande styrdokument som beslutas av kommunfullmäktige i november, gäller för tre år och revideras årligen. Inom de ekonomiska ramar som ges, lagstiftningen, nämndernas reglementen och bolagens ägardirektiv, anger kommunfullmäktige nio inriktningsmål och uppdrag samt till dem kopplade indikatorer. De globala hållbarhetsmålen i FN:s agenda 2030 är integrerade i kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Inriktningsmålen ger riktningen för utvecklingen och är utgångspunkten när nämnder bolagsstyrelser skapar sina egna mål och planer.

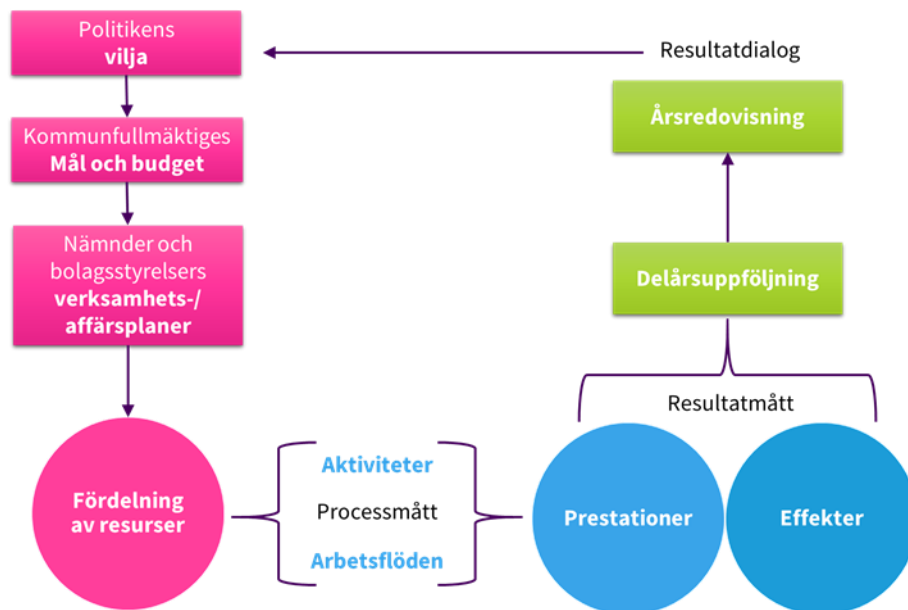
Kommunstyrelsen leder arbetet med att ta fram Mål och budget och involverar stora delar av organisationen i att analysera utmaningar och ta fram underlag för politiska prioriteringar. Arbetet mynnar ut i en budget, inriktningsmål och uppdrag som speglar den politiska viljan. Verksamhet och budget följs upp per mars/april, per augusti och per helår och analyseras för att se om utvecklingen går i önskvärd riktning.

I Uppsala beslutar kommunfullmäktige även om program inom flera olika områden. De innehåller den politiska viljeinriktningen inom området.

Nämnderna och bolagen ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sina respektive uppdrag. De omsätter den politiska styrningen i praktisk handling och beskriver den planerade utvecklingen i sina verksamhets- och affärsplaner. Kommunens styrmodell nedan visar styrningens flöde.

Utveckling av styrningen

Styrdokument är ett stöd för att se till att den politiska styrningen får genomslag och att verksamheterna möter de som lever, verkar och vistas i kommunen på ett bra sätt. I mars 2020 beslutade kommunstyrelsen om en reviderad riktlinje för styrdokument som gäller för hela kommunkoncernen. Syftet med riktlinjen är att det ska vara tydligt vad som är ett styrdokument, vilket slags styrdokument som styr vad, hur olika styrdokument relaterar till varandra och vem som får fatta beslut om dem.

Figur Uppsala kommuns styrmodell.

Under 2020 har kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen beslutat om nio program, kommungemensamma handlingsplaner eller samarbetsavtal som innehåller åtgärder som kommunen åtar sig att genomföra. Dessa är

- Kulturpolitiskt program
- Program för äldrevänlig kommun
- Elitidrottsprogram
- Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet 2020–2021
- Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun 2020–2024
- Handlingsplan näringslivsprogram 2021–2023
- Medborgarlöfte Uppsala resecentrum 2020–2023
- Samverkansöverenskommelse med polisen 2020–2023
- Klimatkontrakt 2030 (samarbetsavtal med staten)

Kommuner får enligt kommunallagen lämna över viss verksamhet till privata utförare. Kommunen är fortfarande ansvarig gentemot invånarna för dessa verksamheter på samma sätt som för verksamhet som bedrivs i egenregi. Kommunen är också skyldig att kontrollera och följa upp den verksamhet som lämnats över till privata utförare och göra det möjligt för allmänheten att få insyn i verksamheten. I oktober beslutade kommunfullmäktige om riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet som är en utvecklad och förtydligad styrning av området. Varje nämnd ansvarar för planering, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs inom sitt ansvarsområde. Riktlinjen tydliggör kraven på de nämnder som har verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Intern kontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt, att den finansiella rapporteringen och information om verksamheten är tillförlitlig och att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer. Arbetet med intern kontroll inom

kommunen utgår från kommunfullmäktiges beslut 2007, om reglemente för intern kontroll och den riktlinje för intern kontroll som kommunstyrelsen beslutade om 2015 (reviderad 2016). Reglemente och riktlinje ses för närvarande över.

I kommunen har respektive nämnd och bolagsstyrelse ansvar för den interna kontrollen. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll i kommunen och har tillsammans med Uppsala Stadshus AB ett samordnande ansvar för den interna kontrollen. Kommunstyrelsen ska enligt uppsiktsplikten bidra med stöd till och utvärdering av den interna kontrollens funktionalitet och ändamålsenlighet och rapportera detta till kommunfullmäktige. Varje nämnd och bolagsstyrelse fattar varje år beslut om en plan för intern kontroll utifrån en bedömning av vilka risker som är viktigast att åtgärda. Internkontrollplanerna innehåller kontrollmoment som följs upp och rapporteras under året. Nämnder och bolagsstyrelser redovisar årligen resultatet av sin uppföljning till kommunstyrelsen. För resultat av uppföljningen, aktiviteter under året och utveckling av den interna kontrollen se bilaga *Redovisning av den interna kontrollen 2020*.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Uppsala kommunkoncernen bidrar sammantaget positivt till att förverkliga kommunfullmäktiges vilja inom ramen för de resurser som finns till hands. Koncernen har visat på en förmåga att anpassa sig till den oväntade påfrestning som pandemin har inneburit. Koncernen bedöms därför ha en god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål. Samtidigt strävar koncernen självklart efter att skapa ännu mer värde per insatt krona för att långsiktigt ge goda förutsättningar för kommunens invånare, företag och organisationer.

Sammanfattning

Uppsala kommunkoncernen redovisade ett samlat resultat på 1 589 (635)² miljoner kronor för verksamhetsåret 2020. För kommunen i förvaltningsform uppgick resultatet till 979 (475) miljoner kronor och för de kommunala bolagen till 611 (167) miljoner kronor. Justerat för jämförelsestörande poster uppgick resultatet till 657 (534) miljoner kronor för kommunkoncernen, 345 (323) miljoner kronor för nämnderna och 304 (205) miljoner kronor för de kommunala bolagen.

Årets investeringar i kommunkoncernen uppgick till totalt 3 291 (3 690) miljoner kronor. De kommunala bolagen investerade för 2 558 (2 834) miljoner kronor och nämnderna för 742 (868) miljoner kronor. Kommunkoncernens investeringar finansierades i år till stor del, 2 330 (2 063) miljoner kronor, av den löpande verksamheten. Kassaflödet från de fastighetsavyttringar som genomfördes under året finansierade resterande del av investeringarna och bidrog till att årets låneskuld minskade med 465 miljoner kronor i och med att lån amorterades. Tidigare år har nyupplåning finansierat resterande del av investeringarna vilket inneburit att låneskulden ökat. Låneskulden per invånare minskade under året med 3,9 procent till 74 196 (77 199) kronor per invånare. Sett över tre år har låneskulden per invånare ökat med 1,7 (5,4) procent per år. Arbetet med att prioritera investeringar och genomföra fullmäktiges beslut om fastighetsförsäljningar behöver fortsätta för att låneskulden per invånare även framöver ska vara i nivå med kommunfullmäktiges mål om att över tid inte öka med mer än 5 procent årligen.

Årets starka resultat bidrog till att soliditeten fortsätter att stärkas. Soliditeten, inklusive ansvarsförbindelsen uppgick till 25 (19) procent vilket överstiger kommunfullmäktiges mål om 17–19 procent.

Årets resultat för Uppsala stadshuskoncernen påverkades av jämförelsestörande poster på 306 (-38) miljoner kronor. Dessa poster av engångskaraktär avser framför allt realisationsvinster och kostnader hänförliga till koncernens avyttrade fastigheter, förgäveskostnader och utrangeringar. I dessa poster ingår en negativ påverkan av den pågående pandemin på årets resultat med 34 miljoner kronor. Rensat för dessa jämförelsestörande poster är resultatet efter finansiella poster högre än föregående år vilket förklaras av att flera bolag har färdigställt stora fastighetsprojekt som ökat intäkterna och stärkt resultatet. Bolagskoncernen är fortsatt inne i en expansiv fas med

---

² 2019 års värden visas i parentes.

både många och stora pågående fastighetsprojekt. Projekten är framtunga i kostnader där intäkterna kommer först flera år senare, när investeringarna tas i drift.

Årets resultat för kommunen i förvaltningsform påverkades av jämförelsestörande poster på netto 634 (152) miljoner kronor. De väsentliga jämförelsestörande posterna omfattar generella statsbidrag beslutade under året, intäkter från exploateringsverksamheten, samt statliga kostnadsersättningar och motsvarande kostnader till följd av pandemin.

Intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning översteg budget med 226 miljoner kronor och ökade med 6,7 procent jämfört med 2019. Intäkterna från skatter är 185 miljoner kronor lägre än budgeterat medan de generella statsbidragen är 411 miljoner kronor högre, varav 433 är beslutade under 2020.

Nettokostnaderna för verksamhet i förvaltningsform, rensade för jämförelsestörande poster, ökade med 4,7 procent, vilket är i nivå med ökningstakten för intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning, även de rensade för jämförelsestörande poster.

Med undantag av socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden redovisade nämnderna överskott eller ekonomi i balans. Tillsammans redovisade nämnderna ett överskott om 499 miljoner kronor, medan finansförvaltningens resultat uppgick till 480 miljoner kronor. Nämndernas samlade resultat blev 362 miljoner kronor högre än prognostiserat i augusti medan finansförvaltningens resultat understeg augustiprognosen med 91 miljoner kronor huvudsakligen till följd av en försämrad skatteunderlagsprognos i slutet av 2020.

Merparten av nämnderna rapporterar lägre efterfrågan på tjänster till följd av restriktionerna för att begränsa smittspridningen av covid-19. Flera nämnder ställde om verksamheten för att begränsa smittspridningen, bland annat äldrenämnden och i mindre omfattning omsorgsnämnden. Gymnasieskolan övergick till distansutbildning medan kulturnämnden gjorde delar av kulturutbudet digitalt. Kommunstyrelsen ställde om sin verksamhet för att anpassa organisationen till krisledning för att hantera pandemin samt stötta det lokala näringslivet. Överlag fick dock de statliga åtgärderna mot pandemin såsom ersättningen för sjuklönen och ersättningarna för merkostnaderna inom vård och omsorg gynnsamma effekter på nämndernas ekonomi.

Socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden redovisade underskott om 45 respektive 6 miljoner kronor. Socialnämnden inledde årets verksamhet med ett underskott och har under året haft ett högt inflöde av ärenden. Underskottet inom idrotts- och fritidsnämnden är en konsekvens av pandemin och förklaras delvis av att, i enlighet med kommunens beslut, några markeringsavgifter inte tagits ut för föreningslivets bokningar under perioden april till juni.

Äldrenämnden och omsorgsnämnden redovisar överskott främst som en konsekvens av pandemin. Gatu- och samhällsmiljönämnden och plan- och byggnadsnämnden redovisar överskott främst till följd av lägre kostnader för vinterväghållning, färdtjänst och bostadsanpassning samt högre intäkter för bygglov.

Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden redovisar större överskott, 275 (142) respektive 141 (65) miljoner kronor. Överskottet för kommunstyrelsen förklaras huvudsakligen av intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter och exploateringsavgifter som intäktsförts till följd av en förändrad redovisningsprincip 2020. Merparten av överskottet på utbildningsnämnden beror på lägre antal elever än

budgeterat framför allt i grundskolan och högre statliga ersättningar för sjuklön. Övriga nämnder redovisade mindre överskott eller ekonomi i balans.

Bolagen inom stadshuskoncernen har alla påverkats av den pågående pandemin. Konsekvenserna av de restriktioner som kommit från både staten och kommunen för att stoppa smittspridningen har inneburit inställda aktiviteter, stängda verksamheter och betydligt färre besökare i verksamheterna. Pandemin har haft en negativ resultatpåverkan med 34 miljoner kronor för koncernen, där bolag som arbetar med besöksnäring drabbats hårdast. Flera evenemang har ställts in eller flyttats. Stängda gränser och reserestriktioner har inneburit en stor påverkan på besöksnäringen då gästerna till staden uteblivit. Uppsala konsert och kongress AB, Fyrishov AB och Uppsala stadsteater AB har på grund av restriktioner fått stänga ned sina verksamheter vid två tillfällen under året och i övrigt bedrivit kraftigt begränsad verksamhet. Även fastighetsbolagens verksamheter har påverkats, om än i en begränsad utsträckning. För att minska smittspridning har vissa underhållsåtgärder behövt skjutas upp. Hyresrabatter och uppskov till externa hyresgäster har påverkat några av fastighetsbolagen. Arbetet med uthyrning av vakanta lokaler är fortsatt utmanande.

Rensat för pandemins påverkan på bolagens utfall och för övriga jämförelsestörande poster har samtliga bolag nått de resultatkrav som kommunfullmäktige fastställt för 2020.

Pandemin har påverkat nämndernas arbete på lite olika sätt. Gymnasieskolan, äldreomsorgen, kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddstillsyn fick ställa om för att anpassa sin verksamhet till nya förutsättningar eller utökade uppdrag medan andra verksamheter fick uppleva lägre efterfrågan och därmed minskade intäkter i spåren av pandemin. Till exempel har korttidspermitteringar och ökade sjukskrivningar i samhället lett till att barn vistats mindre tid på förskolan och fritidsverksamheten medan färre äldre har efterfrågat hemtjänst eller ansökt om att flytta in i särskilt boende. Verksamheterna överlag vittnar om uppskjutna behov som ska arbetas ikapp när pandemin har ebbat ut.

Barn och unga som halkat efter i skolarbetet kommer att behöva stöd och de som hamnat i arbetslöshet eller utanför arbetsmarknaden kommer att behöva aktiverande och rehabiliterande åtgärder. Verksamheterna kommer också att behöva ta igen verksamhetsutveckling som fått stå tillbaka då kommunen fokuserat på att hantera pandemin. Kommunala insatser kommer också att efterfrågas för att få igång det lokala idrotts-, kultur- och näringsliv som stannade eller tog ekonomisk skada.

De senaste åren har Uppsala kommun lyckats sänka sina nettokostnader och på så sätt skapa utrymme för prioriteringar. För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget måste kommunen fortsätta effektivisera sin verksamhet. Dessutom behöver kommunen rusta upp välfärden och satsa på kvalitet genom förändrade arbetssätt och implementering av ny teknik, inte minst fortsatt digitalisering.

Året har till stor del präglats av den pågående pandemin med anledning av covid-19. Kommunens krisledningsnämnd aktiverades i mars för att kunna fatta snabba beslut och samordna kommunkoncernens verksamheter. Många delar av kommunkoncernen har gjort omprioriteringar inom löpande verksamhet och bland uppdragen från kommunfullmäktige. Nya arbetssätt och mötesformer har använts för att säkra verksamheternas arbete och digitaliseringsarbetet har fått en stark skjuts framåt.

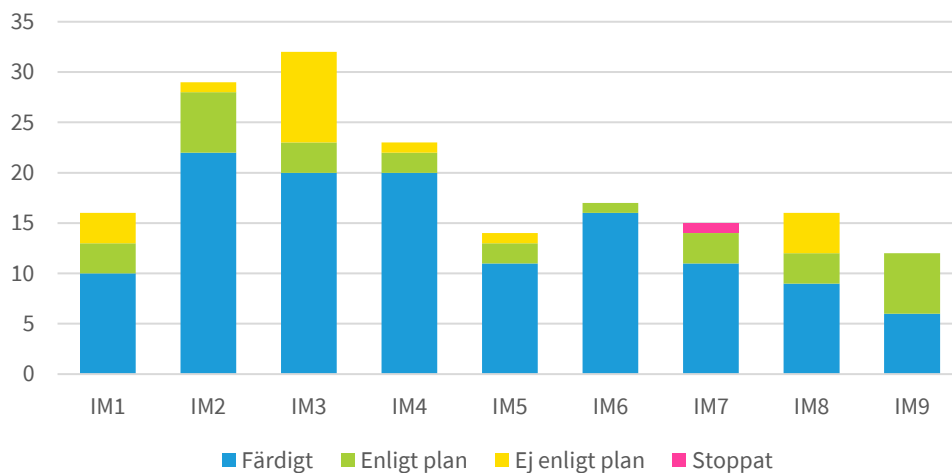
Några verksamheter har påverkats mer än andra, exempelvis distansundervisning i gymnasieskolan och besöksförbud inom vård och omsorg.

Målsättningar för verksamheten

Samtliga uppdrag till nämnder och bolagsstyrelser

Mål och budget 2020–2022 har sammanlagt nio inriktningsmål och 95 uppdrag. I uppföljningen inkluderas även 52 kvarvarande uppdrag från tidigare års Mål och budget samt 44 tillkommande uppdrag som fullmäktige eller kommunstyrelsen lämnat till nämnder och bolagsstyrelser vid sidan av Mål och budget. Bedömningen av hur arbetet mot målen och totalt 191 uppdragen går baseras på nämnders och bolagsstyrelsers rapportering av resultat, åtgärder och utvecklingsinsatser.

133 uppdrag är markerade som färdiga. Många av dem handlar om områden som fortfarande är aktuella och övergår till annan styrning 2021 såsom grunduppdrag och olika styrdokument. Ett uppdrag är stoppat på grund av att det inte går att genomföra. 35 uppdrag löper enligt plan, medan 22 inte går enligt plan. Följande diagram ger en överblick över uppdragens status och visar hur uppdragen fördelas mellan inriktningsmål. Fyra av de äldsta kvarvarande uppdragen och tretton av de äldsta tillkommande uppdragen är inte fördelade på inriktningsmål och ingår inte i diagrammet. De ingår däremot i diagrammen för kvarvarande och tillkommande uppdrag i bilaga *Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och indikatorer 2020*.

Läsanvisning för redovisningar av mål och uppdrag

Nedan redovisas en redogörelse för varje inriktningsmål. En närmare beskrivning av statusen för vart och ett av kommunfullmäktiges uppdrag finns i bilaga *Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, uppdrag och indikatorer 2020*. Där finns också en beskrivning av indikatorer som är kopplade till inriktningsmålen och varje nämnds och bolagsstyrelsens bedömning av arbetet med inriktningsmål och uppdrag.

I vissa fall görs jämförelser med andra kommuner. Om inget annat nämns avses då de kommuner som ingår i resultatnätverket R9, där Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Södertälje, Uppsala, Västerås och Örebro ingår.

Inriktningsmål 1

Uppsala ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Inriktningsmålet knyter an till flera globala hållbarhetsmål i FN:s Agenda 2030. Kommunen ska verka för att kommunorganisationens ekonomi sköts på ett ansvarsfullt sätt och för en god ekonomisk tillväxt i samhället. Kostnader för dagens välfärd ska inte föras över på kommande generationer. Kloka investeringar idag ska ge förbättrade livsmöjligheter i framtiden. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ges lika möjligheter att själva forma sina liv och bidra till näringslivets och samhällets utveckling. Det handlar om att ge kvinnor lika rätt till jämställd och rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kommunen är en stor köpare av varor och tjänster och ska bidra till en hållbar konsumtion och produktion. I det ingår att kommunen ska investera och konsumera på ett sätt som bidrar till att motverka klimatförändring.

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Arbetet med uppdragen från Mål och budget löper i stort på enligt plan. Flera uppdrag under inriktningsmålet kommer fortsättningsvis att omhändertas inom grunduppdragen och andra styrdokument och kommer inte längre att följas upp som uppdrag i kommande uppföljningar till kommunfullmäktige.

Kommunkoncernens ekonomiska utfall och finansiella mål

Kommunfullmäktige fastställde i Mål och budget 2020–2022 ett antal finansiella mål för att uppnå och upprätthålla god ekonomisk hushållning. Resultatet för kommunens verksamhet i förvaltningsform ska motsvara minst 2,0 procent av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning. Därtill ska soliditeten för kommunkoncernen, inklusive pensionsåtagandet, stärkas till intervallet 17–19 procent och kommunkoncernens låneskuld per invånare ska inte öka med mer än fem procent årligen.

Finansiella mål	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
1.1 Ekonomiskt resultat som andel av skatter och kommunalekonomisk utjämning	7,4%	3,8%	2,0%	~
1.2 Soliditet kommunkoncern, inklusive pensionsåtaganden	25	19	17–19	↗
1.3 Låneskuld per invånare	74	77	Öka <5%	↗

1.1. Egen uppföljning. Nuvärde avser helår 2020. Jämförvärde: helår 2019.

1.2. Kolada (N03034) för helår. Nuvärde avser helår 2020. Jämförvärde: genomsnitt R9-kommuner per helår 2020.

1.3. Egen uppföljning. Nuvärde avser helår 2020. Jämförvärde: helår 2019.

Resultatmålet är uppnått, eftersom resultatet justerat för jämförelsestörande poster uppgick till 2,7 procent av skatter, generella statsbidrag och utjämning. Målet för soliditeten är också uppnått, eftersom soliditet inklusive pensionsåtagande uppgick till 25 procent. Soliditeten har påverkats av jämförelsestörande poster, bland annat av den ändrade redovisningsprincipen av exploateringsintäkterna. Det tidigare regelverket medgav att delar av exploateringsintäkterna skuldfördes för att möta framtida

avskrivning av anläggningar. Den ackumulerade skulden för exploateringsintäkter uppgick vid ingången av 2020 till 644 miljoner kronor men har nu rättats mot ingående eget kapital och förbättrat soliditeten med motsvarande belopp. Soliditeten har förstärkts de senaste åren, delvis som en effekt av förändrade redovisningsprinciper och genomlysningen av exploateringsverksamheten åren 2017–2019 men också genom starka underliggande resultat från den löpande verksamheten.

Målet för låneskuld per invånare, en ökning som understiger 5 procent, nås också eftersom låneskulden per invånare minskade med 3,9 procent. Följaktligen når kommunen samtliga av kommunfullmäktiges finansiella mål.

Verksamhetens nettokostnader blev 55 miljoner kronor lägre än vad kommunfullmäktige budgeterat när kostnader och intäkter rensans för jämförelsestörande poster. Nettokostnadsförändringen, justerad för jämförelsestörande intäkter och kostnader, uppgick till 4,7 procent, vilket motsvarar årets förändringstakt för intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning justerat för jämförelsestörande poster. En stor del av nettokostnadsförändringen jämfört med föregående år finns inom de pedagogiska verksamheterna och förklaras av ett ökat antal barn och elever.

Barn- och ungdomsvården och arbetsmarknadsåtgärder är verksamheter där nettokostnaden överskrider budgeterad ram. Nettokostnaden för barn- och ungdomsvården översteg budgeterad ram med 51 miljoner kronor och blev 11,5 procent högre än 2019. Underskottet förklaras av en ökad mängd orosanmälningar och ett ökat behov av omhändertagande på grund av allvarlig problematik såsom grov kriminalitet och missbruk. Inom arbetsmarknadsåtgärder överskred nettokostnaden av kommunfullmäktige budgeterad ram med drygt 17 miljoner kronor och ökade med 29 procent jämfört med 2019. Budgetavvikelsen förklaras dels av att det genomfördes fler anställningar än budgeterat i syfte att sänka kostnaden för ekonomiskt bistånd, dels av att merparten av årets anställningar var av den sorten som kommunen får lägre ersättning för från arbetsförmedlingen jämfört med extratjänster.

I rekordsnabb takt har kommunen ställt om för att bekämpa smittspridningen. De långsiktiga konsekvenserna av covid-19 är i nuläget svåra att överblicka. På kort sikt kommer verksamheterna att behöva ställa om för att ta tag i de uppskjutna behoven. Skolan kommer att behöva stödja elever som haft svårigheter att nå måluppfyllelse vid omställning till distansundervisning medan äldreomsorgen ska behöva planera för en återgång till mer normal, men stärkt, verksamhet. Verksamheterna kommer också att behöva ta igen verksamhetsutveckling som fått stå tillbaka då kommunen fokuserade på att hantera pandemin.

En jämställd ekonomi

Kommunens kartläggning av resurser utifrån kön är en viktig förutsättning i arbetet för en kommun där service och tjänster erbjuds och används rättvist och jämställt. Ambitionen är att jämställdhetsperspektivet ska genomsyra all verksamhet. För att nå dit samordnar kommunstyrelsen det kommunövergripande arbetet med att kartlägga fördelningen av resurser mellan män och kvinnor. Kommunstyrelsen sammanställer även ett jämställdhetsbokslut för Uppsala varje år, både som plats och organisation. Syftet är att informera om läget och om vad kommunkoncernen gör och behöver göra framöver för att stärka jämställdheten.

Kommunen genomför kartläggning av resurser inom flertalet verksamheter vilket har lett till förändringar för ett mer jämställt Uppsala. Exempelvis arbetar Uppsala konsert och kongress med normkritisk kommunikation och aktiv programläggning för en jämn könsfördelning vilket har lett till att Uppsala Jazzclub utnämns till Sveriges mest jämställda jazzscen. I samband med ombyggnationen av Gottsundabadet genomförde Fyrishov en analys som resulterade i beslut om att komplettera badet med ett flex-omklädningsrum samt en ändrad design och utformning av gemensamhetsbastu.

Ett annat exempel rör offentlig konst. Vid en genomlysning år 2013 var fördelningen mellan manliga och kvinnliga konstnärer 70 procent respektive 30 procent. År 2019 var fördelningen 64 procent respektive 36 procent. Förändringen till en helt jämställd samling offentlig konst kommer behöva pågå under lång tid framåt.

För femte året i rad har medlemsantalet och aktiviteter i Uppsalas idrottsföreningar ökat. Det är en trend som går emot den nationella statistiken, eftersom medlemstalen minskar nationellt. Som ett resultat av ett långsiktigt jämställdhetsarbete har klyftan mellan aktiva pojkar och flickor minskat. Bland alla barn och ungdomar i aktiviteter är det numera 51 procent pojkar och 49 procent flickor. Detta är en ökning av flickor i jämförelse med 2019. Insatser för att öka jämställdheten inom föreningsidrotten fortsätter. Exempelvis har föreningar utbildats i ämnet HBTQ. Kommunen har gjort en utredning som visar att det numera inte finns någon skillnad utifrån kön i hur lokalbokningar görs eller hur subventioner fördelas inom respektive idrott. Det finns däremot skillnader mellan idrotter.

Under året har jämställdhetsarbete även pågått inom områdena biståndsbedömning, utbildning och större investeringar. Exempelvis har socialtjänsten sett könsskillnader när det gäller aktualiseringar, utredningar och insatser inom barn- och ungdomsvården, missbruksvården samt övrig vuxenvård. Exempelvis har flickor och kvinnor generellt sett mindre kostsamma insatser. Den främsta orsaken till skillnaderna i hur resurserna fördelas beror på de anmälningar eller ansökningar som görs till socialtjänsten. Det är exempelvis vanligare att orosanmälningar görs för pojkar än flickor och det är också vanligare att män ansöker om stöd inom missbruks- och beroendevården.

En ansvarsfull kommun

Inom Uppsala kommun ska upphandling användas som ett strategiskt verktyg för att utveckla en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun. Det avspeglas bland annat genom att sociala och miljömässiga krav ställs i upphandlingar. Konkreta exempel på områden där hållbarhetskrav ställts är mat, konstgräs, anläggningsmaskiner och transportfordon. Under 2020 har ett nytt system för e-handel införts i kommunen som beräknas ge stora kostnadsbesparingar genom ökad avtalstrohet och effektivare priskontroller. Det ger också möjlighet att styra inköp till mer hållbara alternativ.

En vägledning för hållbarhetskrav inom fastighet och entreprenad är framtagen och en vägledning för hållbarhetskrav inom tjänsteupphandlingar håller på att tas fram. Ett kunskapsunderlag och metod för klimatredovisningar i bygg- och anläggningsprojekt är framtaget för implementering i upphandling. Uppsala kommun samarbetar med ett flertal stora IT-köpare för att tydliggöra och skärpa hållbarhetskrav och uppföljning inom IT-branschen. En utmaning är att miljökrav kan vara kostnadsdrivande. En strategi att tillämpa vid en eventuell målkonflikt håller på att tas fram och testas.

Ett sätt att ställa sociala krav är att kommunen ställer upp villkor för hur mark får användas för byggande. Det pågår ett arbete med att få in krav på prisriklighet i kommande markanvisningar för hyresrätter. Erfarenheten visar att krav i markanvisningstävlingar kan vara prisdrivande och framtida tävlingar kommer att utformas för att undvika detta. Mer behöver göras för att få effekter i arbetet och möjliggöra att arbetssökande får praktik eller möjlighet till arbete genom sociala krav i upphandling. Under 2020 har ingen person aktiverats genom upphandlingar med sociala krav.

Kommunen arbetar för att lokaler, mark och anläggningar ska användas så effektivt och ändamålsenligt som möjligt. Det handlar om att se möjligheter till samlokalisering redan i detaljplaneringen, men också att hitta praktiska lösningar där redan befintliga verksamheter kan använda samma lokaler. Exempelvis används redan idag samma lokal i Eriksberg som träffpunkt för äldre och som fritidsklubb för unga.

Inriktningsmål 2

Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Stärkt krisberedskap och trygghets- och säkerhetsfrågor bidrar till Agenda 2030:s mål om hållbara städer och samhällen, där bland annat reduktion av katastrofrisk på alla nivåer är ett av delmålen. En del av att arbeta för fredliga och inkluderande samhällen handlar om att minska alla former av våld, särskilt dödligt våld. Näringslivet behöver ges goda villkor att bidra till en tillväxt som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar över tid. Regeringens handlingsplan för genomförande av Agenda 2030 lyfter vikten av innovationssamarbete för genomförande av målen för hållbar utveckling. Kommunen behöver arbeta med innovationsutveckling och testbäddar i den egna verksamheten tillsammans med näringsliv och universitet för att nå målet om ett mer attraktivt Uppsala och Agenda 2030:s ambitioner. Flera innovations- och utvecklingsprojekt handlar om att utveckla den smarta staden och bidrar därför till att förstärka ekosystem och biologisk mångfald. Agenda 2030:s mål om ekosystem och biologisk mångfald handlar även om att stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Arbetet med uppdragen från Mål och budget löper i stort på enligt plan. Fler uppdrag under inriktningsmålet kommer fortsättningsvis att omhändertas inom grunduppdragen och andra styrdokument och kommer inte längre att följas upp som uppdrag i kommande uppföljningar till kommunfullmäktige.

Tryggheten i fokus

Människors trygghet och säkerhet handlar ytterst om den enskildes tillit till samhälle och medmänniskor, sociala förankring och delaktighet. Det samordnade arbetet inom ramen för handlingsplanerna för Gottsunda/Valsätra och Gränby/Kvarngärdet har fortsatt att utvecklas, liksom kommunens områdesbaserade stadsdelsarbete. Exempelvis finns numera samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) på samtliga högstadieskolor i kommunen. Aktiva insatser kombineras med förebyggande åtgärder med syftet att stärka säkerheten och tryggheten för dem som bor, verkar och vistas i dessa områden. Arbetet pågår även inom samverkanssatsningen Fokus Gottsunda. Där arbetar kommunen tillsammans med Polisen och Brottsförebyggande rådet mot grov och organiserad brottslighet i Gottsunda. Sedan ett beslut av kommunstyrelsen 2016 samverkar kommunen med statliga myndigheter för att förhindra och försvåra att kriminella drar nytta av välfärdssystemen. Kommunen och fastighetsägare arbetar aktivt med att motverka olaglig uthyrning av bostäder.

I juni signerade Uppsala kommun och polisen ett förnyat medborgarlöfte för Uppsala resecentrum under perioden 2020–2023. Kommunens och polisens gemensamma arbete ska öka tryggheten i området kring resecentrum. Det nya medborgarlöftet innehåller konkreta trygghetsfrämjande, brottsförebyggande och säkerhetshöjande åtgärder av platser vid resecentrum. Medborgarlöftet bygger bland annat på resultaten av den medborgardialog som genomfördes 2019 och på polisens brottsstatistik.

I augusti beslutade kommunstyrelsen om att göra Uppsala till första svenska stad att tillämpa den nya platsutvecklingsmodellen AMP (Affärs- och medborgarplats). Modellen är en nyligen framtagen metod för att skapa attraktiva och trygga platser för alla. Den grundläggande tanken är att alla aktörer, både offentliga och privata, som finns i ett område går samman och tar ett gemensamt ansvar för området i fråga. I mars 2021 lanseras AMP Forumtorget som en pilot som planeras att pågå till 2022 med efterföljande utvärdering 2023.

Arbetet med kamerabevakning fortsätter att utvecklas. Kommunen har ansökt om och beviljats uppsättning av ytterligare ett antal bevakningskameror på olika platser i Uppsala centrum, utöver de som driftsattes på Stora Torget och Påvel Snickares gränd under 2020. Systemen väntas vara driftsatta och klara under första kvartalet 2021. Kommunen har även installerat kamerabevakning på vissa skolgårdar under 2020. Syftet med och effekterna av kamerabevakningen har bidragit till upplärning av brott.

Under året har insatser gjorts för att öka ungas trygghet. Ett led i detta är att fortsätta utveckla och erbjuda aktiviteter och arrangemang för unga inom exempelvis fritidsgårdar och fritidsklubbar. Arbetet med att lyfta barnperspektivet in i kommunens verksamheter pågår.

När ett barn eller en ungdom är misstänkt för ett brott ska socialtjänsten alltid underrättas. Socialtjänsten kontaktar i sin tur vårdnadshavare så snart det är möjligt efter att nämnden underrättats om brottsmisstanken. Kommunen arbetar för att säkerställa att vårdnadshavare kontaktas inom 24 timmar så snart socialtjänsten har underrättats om att ett barn eller en ungdom är misstänkt för brott.

Trygghets- och säkerhetsfrågor är en integrerad del i många kommunala verksamheter. Kommunens ordningsvakter har haft ett tätt samarbete med polis och parkeringsbolagen under sommaren för att säkerställa framkomligheten och öka tryggheten på de stadsnära badplatserna. Cirka 40 personer, som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden, sysselsätts kontinuerligt som stadsvårdare med uppgift att höja skötselnivån av offentliga platser ur ett trygghetsperspektiv och genom sin närvaro bidrar till en ökad trygghet i området.

Trygghet och säkerhet i fysisk planering

Trygghet och säkerhet är viktiga delar i samhällsbyggnadsprocessen. För att förbättra platser som identifierats som otrygga tas underlag fram med fokus på jämlikhet, segregation och trygghet. I genomförandet av handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra är trygghet och säkerhet högt prioriterat. Frågorna lyfts bland annat i detaljplanearbetet för nya Gottsundaskolan. Trygghet och säkerhet är även viktiga aspekter i kommunstyrelsens idékoncepttävling för avyttring av Gottsunda centrum.

Krisberedskap och civilt försvar

Kommunen har under pandemin utvecklat sin förmåga att samordna och leda kommunens verksamheter under kris genom inrättande av en kommunövergripande inriktnings- och samordningsfunktion. Nämnder och bolag med samhällsviktig verksamhet har tagit fram risk- och sårbarhetsanalyser för egen verksamhet. De stärker nu kommunens förmåga till krisberedskap. Kommunstyrelsen har även upprättat lagerhållning av särskilt viktig skyddsmateriel inom vård- och omsorgsverksamheten.

Under våren har kommunen medverkat i Totalförsvarsövning 2020 och andra övningar som Försvarsmakten genomfört vilket har medfört ökade kunskaper hos både den politiska ledningen och kommunens tjänstepersoner. Genom deltagandet i Totalförsvarsövning 2020 har kommunen fått en bättre förståelse för de behov och utmaningar som finns inom Totalförsvaret. Det är något som tagits omhand i kommunens pågående planering för civilt försvar. Kommunen har även deltagit i den nationella krisberedskapsveckan, som under 2020 genomfördes helt digital.

Säkerhetsskyddsanalyser har genomförts och rutiner för hur säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska hanteras har arbetats fram. Ett nära samarbete med HR gällande personalsäkerhet har utvecklats och befattningar som inplaceras i säkerhetsklass har identifierats. Sammantaget innebär detta att kommunen har stärkt sitt säkerhetsskydd i hög grad och att en mer verksamhetsnära planering inom civilt försvar kan fortgå inom vissa samhällsviktiga verksamheter.

I kommunens arbete med klimatanpassning har utredningar och planering genomförts som omfattar konsekvenser av ett förändrat klimat så som skyfall, översvämning, värmeböljor och torka. En nödvattenplan har beslutats för att kunna hantera en allvarlig störning av dricksvattenförsörjningen så att konsekvenserna för enskilda medborgare och samhällsviktig verksamhet i Uppsala kommun blir så begränsade som möjligt.

Kommunen har under året dessutom startat ett koncernövergripande nätverk för krisberedskap och civilt försvar.

Handel och besöksnäring

Effekterna av pandemin har drabbat handeln och besöksnäringen i Uppsala hårt. Efterfrågan har rasat i snabb takt till följd av åtgärder för att begränsa smittspridning. Planerade evenemang, besök och konferenser har ställts in, ställts om eller flyttats fram. Kommunstyrelsens fokus har skiftat från att skapa förutsättningar för tillväxt till att ge stöd för att minimera skada.

Uppsala fortsätter att ligga i topp i den nationella rankingen av mötesstäder och är den enda stad som konsekvent ökat i antal möten per år under de senaste fyra åren. I den internationella rankingen bibehåller Uppsala tredjeplatsen som internationell mötesstad i Sverige, efter Stockholm och Göteborg. Aktiviteter i form av möten och evenemang är otvivelaktigt positiva för besöksnäringen och ger goda förutsättningar för ett bra urval av restauranger, handel och hotell, året om. De är bra marknadsföring för återkommande besök och är ofta besökarens första möte med Uppsala. Under perioden januari till november 2020 bearbetade Uppsala Convention Bureau (UCB) drygt 14 000 möten och evenemang och tog 600 kontakter för att locka arrangemang till Uppsala. Totalt har 43 möten och evenemang värvats till Uppsala under perioden vilket beräknas generera nästan 50 000 gästnätter till Uppsalas besöksnäring för åren framöver. Sammantaget beräknas det ge turistekonomiska effekter om 100 miljoner kronor till Uppsalas näringsliv.

En attraktiv kommun

Pandemin har påverkat idrotten. Kommunen har arbetat aktivt för att idrott och fritidsaktiviteter för barn och unga ska följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Det har inneburit att vissa inomhusaktiviteter behövt ställas om

till att bedrivas utomhus. Ett exempel på detta är Studenternas bandypist som ställts om till utomhusaktiviteter under vår och sommar. Studenternas fotbollsarena har under våren färdigställts och samtliga föreningar som hyr in sig i arenan är på plats. Matchspel har genomförts utan publik som en följd av pandemin. Kommunen har även stöttat SM i friidrott som ägde rum i Uppsala i augusti.

Nya riktlinjer för utemiljö vid förskola och skola med syftet att stärka barnperspektivet i den fysiska planeringen och specifikt utemiljön har beslutats. En plan för ett nytt tillgänglighetsanpassat naturbad samt lekplats mellan Lysnaängen och Vårdsåtrabadet har beslutats. En utvecklingsplan för Södra Åstråket beslutades av kommunstyrelsen i mars 2020. Från Islandsbron i norr till Vindbron i söder ska ett nytt grönt stråk utvecklas med bryggor och stora parkytor som erbjuder möjligheter till rekreation och aktivitet. Antalet naturreservat har ökat i kommunen och nyttjande av dessa reservat ökade under året.

Kommunen har etablerat åtta servicepunkter på landsbygden för att säkerställa en god service för medborgare och företagare. En servicepunkt är en kommersiell plats med offentlig service.

Kommunen har utforskat möjligheterna till en gemensam planering av europeisk kulturhuvudstad 2029 och Bo- och stadsbyggnadsexpo. Båda projekten är för Uppsala verktyg för att skapa en hållbar stad. Båda satsningarna siktar på att skapa kvarvarande värden och långsiktiga effekter och kräver ett intensivt samarbete på olika nivåer och tvärs över olika sektorer.

Utifrån genomförd utredning och medborgardialog har ett förslag till inriktningsbeslut om nytt konstmuseum tagits fram. I maj påbörjades förhandlingar för att lokalisera Uppsala konstmuseum på antingen Uppsala slott eller i kvarteret Kaniken. En utredning har även gjorts av möjlig samlokalisering kring konst- och utställningsverksamhet med relevanta organisationer som till exempel Region Uppsala och Uppsala universitet.

Det pågår ett arbete med att stärka Uppsalas mottagningskapacitet för att kunna ta emot fler utländska inflyttare, besökare och investerare. Arbetet pågår inom områden som kommunikation, skola, bostad, byråkrati och medföljandeprogram. En prototyp till webbplats för mottagningsfunktionen har tagits fram – Workplace Uppsala. Pandemin har inte påverkat lärosätenas behov av en mottagningsfunktion för internationella talanger. Att skapa en mottagningsfunktion är prioriterad för framtidens tillväxt. Arbetet med att stärka Uppsalas attraktion som besöksmål fortsätter och har under året exempelvis resulterat i att kommunen medverkat i en större kampanj under ledning av Visit Sweden för att stärka turismen i regionen.

Uppsala – en av Europas mest digitala platser 2050

Det finns behov som är gemensamma för många eller rent av alla verksamheter. Sammantaget kan man sammanfatta dessa behov som gemensamma förmågor som kommunen behöver utveckla och förstärka där digital omställning har särskilt goda förutsättningar att bidra. I mål och budget 2020–2022 finns medel om 12 miljoner per år att fördela på olika satsningar som sammantaget ska öka digitaliseringstakten i Uppsala kommun. En ny policy och en handlingsplan med en planeringshorisont på fem år har tagits fram. Policyn ska verka styrande i planering, budget, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet. Även i kommunens samverkan med

externa parter. Inledningsvis ska handlingsplanen för digital transformation bidra till att ett antal grundförutsättningar för ett digitalt Uppsala kommer på plats.

Pandemin har haft stor påverkan på verksamhetens planerade satsningar. Arbetet har försenats och betydande del av de beviljade medlen har inte kunnat nyttjas. Trots detta har betydelsefulla insatser genomförts och beviljade medel har haft en stimulerande och påskyndande effekt på digitaliseringen. Många av insatserna har genomförts i slutet av året och det generellt svårt att utvärdera långsiktig effekt och flera satsningarna sker i flera steg och har inletts under 2020. Pandemin har inte enbart varit negativ utan har haft en påskyndande effekt på till exempel distansarbete och distansutbildning. Stora kliv tagits som påverkar och främjar hållbar utveckling i det ”nya normala”.

Inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

FN har som mål att väsentligen öka andelen förnybar energi och att fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet till år 2030. För Sveriges del är transportsektorn den stora utmaningen kring förnybar energi. Agenda 2030 betonar vikten av att minska städernas negativa miljöpåverkan per person, att stärka motståndskraft och förmåga till anpassning till klimatrelaterade faror samt att integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå. I Uppsala är målsättningen att vara fossilfri 2030 och klimatpositiv 2050. För att nå dit behöver kommunen ta vara på innovationskraft, smarta lösningar och digitaliseringar i samverkan med näringsliv och andra goda krafter. Agenda 2030 strävar efter att stärka positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att förbättra den nationella och regionala utvecklingsplaneringen. Trygghet och social inkludering ska främjas.

Inriktningsmålet bedöms vara delvis uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks bara till viss del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Nära en tredjedel av uppdragen inom inriktningsmålet är försenade. Sammantaget behöver stora utvecklingskliv tas för att nå målsättningarna om en hållbar tillväxt.

Hållbart samhällsbyggande

Det är en stor utmaning att som kommun växa hållbart. En smart stads- och landsbygdsplanering är en nyckel för att klara denna utmaning. Innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete är därför bärande i de stora samhällsbyggnadsprojekten. Bland annat används en digital tvilling i planering och stadsutveckling. Det är ett systemstöd för att visa staden i 3D och som möjliggör analys av flera variabler i projekten. Kommunen deltar även i olika testbäddsprojekt för verifiering av ny miljöteknik. Flera projekt pågår där gammal förorenad industrimark saneras och utvecklas till nya områden för näringsliv och boenden.

Strategiska markförvärv samt markanvisningar är verktyg för att forma en mer hållbar utveckling. Genom områdesplanering kan kunskap om lokala förutsättningar byggas i samverkan med andra aktörer. Det ger förutsättningar för att identifiera behov av riktade åtgärder. Arbete pågår med avsiktsförklaringar till hyresrättsaktörer. Där utgör ökad jämlikhet, ökad trygghet samt minskad segregation viktiga utvärderingsfaktorer.

Arbetet förstärks genom samverkan med Institutet för bostads- och urbanforskning vid Uppsala universitet. Tre gemensamt anställda postdoktorer bidrar till kunskapsutveckling kring orsaker och effekter av segregation. Kommunen kommer även att i samarbete med Kungliga Tekniska Högskolan analysera stadsbyggnad för likvärdiga levnadsvillkor genom ett projekt som beviljats medel från Delegationen mot segregation.

Grönytorna i staden inventeras i arbetet med att ta fram en grönstrukturplan. I samband med det kommer värdefulla grönområden att pekats ut, som i ett senare skede kan komma att skyddas som naturreservat. Genom att säkra mark för idrottsändamål i tidiga skeden i stadsbyggandet säkras idrottens behov. Ett

multinyttjande av både mark och anläggningar bidrar till ett hållbart samhällsbyggande.

Flera olika pendlarparkeringar byggs eller planeras i tätorterna på landsbygden och en plan för fortsatt utbyggnad av pendlarparkeringar har tagits fram. Insatser för att göra det lättare att cykla inom och till tätorter på landsbygden pågår inom genomförandet av Region Uppsalas länstransportplan. Arbetet med att förbättra framkomligheten för gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer pågår kontinuerligt och dessa grupper prioriteras också i all driftplanering. Ett långsiktigt arbete pågår för att möjliggöra ett biloberoende resande året runt.

Klimatfärdplan för Uppsalas långsiktiga klimatmål

Globalt måste utsläppen minska kraftigt från och med 2020 för att klara Parisavtalets temperaturmål. Konkret innebär det en årlig minskningstakt på runt sju procent, vilket innebär 10–14 procent per år för resursrika länder och kommuner. Sverige och Uppsala har de senaste 30 åren i genomsnitt haft en minskningstakt om 1–2 procent årligen, även om minskningen varit något större än så i Uppsala under de senaste åren.

Uppsala kommun arbetar tillsammans med Uppsala klimatprotokoll med att ta fram en klimatfärdplan för Uppsalas långsiktiga klimatmål. Inriktningen är att ta fram gemensamma strategier och åtgärder för att åstadkomma systemskiften och skapa den nödvändiga accelerationen i klimatomställningen från nu till 2030. Bland annat utvecklas en klimatmodell med syfte att värdera de strategier som beskrivs i Energiprogram 2050. Även effekter av elektrifiering och förnybara bränslen för transporter utvärderas liksom utveckling av solenergiarbetet. Kommunen har tagit fram information för att förenkla för dem som vill bygga solceller.

Uppsala har sedan ett antal år tillbaka kapacitetsbrist i sitt elnät. En lösning är EU-projektet CoordiNet där kommunen tillsammans med bland andra Vattenfall eldistribution arbetar med en ny sorts lokal effektmarknad. Den lokala effektmarknaden i Uppsala län ska avlasta elnätet när det är ansträngt. Marknaden startade i januari 2020 och den 3 november 2020 öppnade en andra säsong. Genom effektmarknaden används Uppsalas energisystem mer effektivt och effektopparna i elnäten minskar. Det skapar också möjlighet för Uppsala att växa och använda mer förnybar energi.

Kommunen arbetar med hållbar förvaltning och hållbar utveckling av koncernens fastigheter. Ett flertal projekt syftar till minskad energianvändning och bra materialval vid om- och nybyggnation. Stadshusprojektet, som är dominerande, har hög hållbarhetsprofil och kommer certifieras enligt miljöcertifieringssystemet BREEAM-SE. Mobilitetshuset i Rosendal testar batterilager på stadsdelsnivå. Uppsalahem har minskat sin energianvändning med nära 24 procent jämfört med 2007.

Arbetet med att nå målen i Miljö- och klimatprogrammet fortsätter. Kommunen har under 2020 uppnått etappmålet om 100 procent fossilfria lätta fordon. Etappmålet om minskad klimatpåverkan i byggprocesserna utvecklas i samverkan inom Uppsala klimatprotokoll. Formerna för markanvisning utvecklas med tydligare kravställande och koppling till klimatåtgärder, exempelvis att öka byggandet i trä. Arbetet med att nå målet om 100 procent ekologiska livsmedel 2023 pågår. För kommunens måltidsservice, som står för en stor andel av kommunens inköp av livsmedel, består 59 procent av inköpen av livsmedel av ekologiska livsmedel 2020. För att närma sig målet

behöver framförallt andra verksamheter öka andelen ekologiska livsmedel, där uppgår andelen ekologiska livsmedel till 30 procent 2020. För etappmålet att fasa ut fossil plast 2030 har ett par piloter genomförts under 2020.

Innovation och digital transformation

För att möta framtiden behöver kommunen hitta nya sätt att leverera välfärd och samhällsservice. Kommunen bygger därför upp ett stöd för att öka innovationsförmågan inom kommunkoncernen. Insatser görs även för att koppla ihop kommunens behov med andra innovationsstödjande aktörer. Under 2020 deltog kommunen i den nationella innovationsveckan tillsammans med samverkansstiftelsen STUNS och Region Uppsala. Bland annat genomfördes en workshop för att påbörja arbetet med att koppla ihop kommunens behov med den utvecklingskraft som finns inom universitet och näringsliv.

Digital transformation och utveckling pågår inom samhällets alla områden. Det påverkar hur vi bor, arbetar, studerar och konsumerar. Samhällets tilltagande digitalisering ger möjligheter till nya arbetssätt samtidigt som det skapar förhoppningar hos invånarna om ökad tillgänglighet, effektivisering och kvalitetsförbättring. Under året har den pågående pandemin inneburit att nya lösningar testats i betydligt större omfattning än tidigare, exempelvis har samråd och medborgardialoger genomförts digitalt. Takten i utvecklingsarbetet med digitala tjänster har ökat och vanan att arbeta digitalt har blivit större. Allt mer av intern kompetensutveckling sker digitalt. Exempel på förbättringar av service till invånare är en digital förmedlingstjänst av bostäder, en ny app för hyresgäster inom Uppsalahem och digital nattillsyn inom hemtjänsten. EU-projektet SimpliCITY syftar till att få invånare i EU:s städer att välja klimatsmarta lösningar som utvecklats lokalt i sin vardag och ett annat projekt utvecklar effektivare system för att samla in information om luftens och vattnets kvalitet i städer. Under våren har vattensensorer monterats ut.

Inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Det globala målet om minskad ojämlikhet innehåller flera delmål som handlar om att skapa ett mer jämlikt samhälle 2030. Det handlar till exempel om att möjliggöra för alla människor – oavsett ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller socioekonomisk bakgrund – att bli inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Barns utveckling och en snabb och jämställd integration är av särskild vikt för social hållbarhet. Uppsala ska vara ett bra samhälle att åldras i. Tillsammans med föreningsliv och näringsliv ska kommunen skapa förutsättningar för god hälsa, demokratiska värderingar och minskade klyftor i befolkningen.

Inriktningsmålet bedöms i hög grad vara uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Arbetet med uppdragen från Mål och budget löper i huvudsak på enligt plan. Löpande verksamhet har i varierande grad påverkats av den pågående pandemin genom exempelvis omprioriteringar och nya arbetssätt. Exempelvis har Biotopia och Naturskolan bedrivit sin verksamhet utomhus och livsmedelskontrollen anpassats utifrån behovet att kontrollera trängsel.

Ett hälsosamt Uppsala

Uppsalas befolkning har en bättre hälsa än invånare i jämförbara kommuner, även om indikatorerna visar läget innan pandemin. Antalet dagar som olika typer av sjukersättningar betalats ut kallas i statistiken för ohälsotalet. Sett över tid fortsätter ohälsotalet att minska och den självupplevda hälsan är förhållandevis hög. Det finns dock skillnader. Män har fortfarande en bättre hälsa än kvinnor och skillnaderna mellan olika bostadsområden är fortfarande påtagliga. Ohälsotalet är som förväntat högre bland högre åldersgrupper, men sett över tid har ohälsotalet sjunkit för personer över 40 år, allra mest för personer mellan 60–64 år. Pandemins påverkan på hälsan förväntas synas i statistiken längre fram.

Orsakerna till psykisk ohälsa är komplexa och psykisk ohälsa berör många offentliga verksamheter. Kommunen behöver därför samverka för att utveckla insatser och lösningar som främjar psykisk hälsa. Samverkan med Region Uppsala och länets kommuner sker i närvårdssamverkan. Närvårdsteamet arbetar med förebyggande insatser för målgruppen som har eller tror sig ha en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Samordnad individuell planering (SIP) används för personer med psykisk ohälsa för att flera verksamheters planering ska fungera som en helhet för den enskilde. Andra exempel på konkreta insatser är utvecklat stöd för risk- och missbruk bland äldre och stöd till föreningsars arbete med att främja psykisk hälsa.

För att bryta ohälsa och normbrytande beteenden hos barn och unga finns en områdesbaserad samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF). SSPF finns numera på samtliga högstadieskolor och på några mellanstadieskolor. Flera nämnder är involverade i särskilda insatser inom handlingsplanen för Gottsunda/Valsätra. Inom närvårdssamverkan pågår en utveckling av ett samordnat

stöd till ungdomar med problem med missbruk eller beroende. En av de målgrupper med missbruksproblem som har ökat mest under 2019 var just unga vuxna. Kommunen har därför utvecklat bättre sätt att hantera denna målgrupp i syfte att vårdinsatser ska vara effektiva och hålla en hög kvalitet.

Flera större hälsofrämjande initiativ är igång genom handlingsplan Gottsunda/Valsätra, som nu omfattar fler stadsdelar än Gottsunda. Exempel är socialarbetare i skolan som är en samverkan mellan Ungdomsjouren och skolorna och tidiga insatser inom familjeenheternas arbete. En analysrapport kring barn och ungas psykiska hälsa är under beredning.

Sedan april 2020 har Uppsala kommun en överenskommelse med Röda Korset för att mobilisera och samordna frivilliginsatser kopplade till pandemin. Sedan överenskommelsen trädde i kraft har Röda Korset samordnat frivilliginsatser kopplade till stöd för riskgrupper, exempelvis inköp av mat, hundpromenader, uthämtning av medicin och samtalsstöd. Många föreningar har varit engagerade i arbetet och fortsätter att bidra löpande.

Ett Uppsala för alla

Ojämligheten i levnadsvillkor ökar mellan individer och bostadsområden. Fortsatta insatser krävs för att långsiktigt säkerställa ett stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras och inga grupper missgynnas strukturellt. Mycket tyder på att pandemin bidrar till att redan befintliga klyftor kommer att öka. De som redan före pandemin hade det sämre ställt, ekonomiskt, på arbetsmarknaden, hälsomässigt och så vidare, riskerar att drabbas hårdast av pandemin och rådande restriktioner.

I mars 2020 beslutade kommunstyrelsen om handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet. Parallellt med handlingsplanen arbetar kommunen med att stärka en mer långsiktig samordnings- och samverkansstruktur för området med fastighetsbolag, näringsidkare, civilsamhället, myndigheter samt kommunala förvaltningar och bolag. Strukturen ska leda till en delad lägesbild, nya samarbeten och en stärkt samordning av insatser för området. Det är märkbart fler boende i Gränby som har haft arbetsmarknadsinsats eller arbetsmarknadsanställning via arbetsmarknadsverksamheten under 2020 än tidigare. För att möta utvecklingen pågår planer för att etablera ett utbildnings- och jobbcenter i området under våren 2021.

Inom kommunens verksamheter fortsätter kompetensutveckling och insatser för inkludering. Exempelvis ger kommunen stöd till föreningar i frågor kring barnrätt, jämställdhet, HBTQ och trygg idrott. Genom fullmäktiges beslut om program och handlingsplan för äldrevänlig kommun i maj förbättras samordningen av insatser för att underlätta livet för äldre i kommunen.

En majoritet av nämnder och bolagsstyrelser rapporterar att de har deltagit i utbildningar kring barns rättigheter för deras verksamheter. I samarbete med Barnombudet i Uppsala län har utbildningsmaterial tagits fram för olika yrkesgrupper inom kommunen. Uppsala kommun är med i Partnerskap för barns rättigheter tillsammans med nio andra kommuner där kontinuerligt kunskapsutbyte sker kring barnrättsfrågor. Partnerskapet förlängdes till och med 2021 med fokus på rättstillämpningen av barnkonventionen.

Under 2020 har arbetet mot hedersrelaterat våld intensifierats. Kommunen har fortsatt att utbilda medarbetare inom berörda verksamheter kring hedersrelaterat våld och förtryck. Ett team för hedersrelaterat våld och förtryck har inrättats och en plan håller på att tas fram. Genom partnerskapet med Tjejers rätt i samhället (TRIS) erbjuds bland annat handledning och en tätare kontakt i individärenden. Kommunen stärker stödet till brottsoffer som blivit utsatta för människohandel, bland annat genom att härbärgat för socialt utsatta EU-medborgare utvecklats till ett arbete med inriktning mot personer utsatta för prostitution och människohandel.

En meningsfull fritid

Kommunen har fortsatt att arbeta med att utveckla en modell för kulturgaranti. Bland annat finns en utbudskatalog på plats. Arbetet med en naturgaranti löper som en parallell process med arbetet med en kulturgaranti.

Samarbetet kring Skapande skola har utvecklats mellan utbildningsnämndens och kulturnämndens verksamheter. Uppsala konsert och kongress har ökat satsningarna på kultur för barn och unga, arrangemang med fri entré och lovaktiviteter. Exempelvis har ett avgiftsfritt dagläger för framför allt barn i familjer med försörjningsstöd genomförts. Stadsteatern har permanentat satsningen på en särskild ungdomsensemble.

Sportis är ett samarbete mellan kommunen och Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna Uppland, som kommunen även samarbetar med för att öka utbudet av fritidsbanker i Uppsala. Sportis finns nu i områdena Gränby, Gottsunda, Stenhagen och Sävja och erbjuder kostnadsfri, öppen idrottsverksamhet för barn i årskurs 3–6. Kommunen har i samverkan med föreningslivet utvecklat fler avgiftsfria kulturaktiviteter i Gränby under hösten. Under 2021 kommer barn i flera stadsdelar och tätorter på landsbygden att få tillgång till kulturaktiviteter efter skoltid.

Inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Agenda 2030 pekar på att fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Alla länder behöver inkluderas oavsett deras ekonomiska status, eftersom fattiga människor även finns i rika länder och medelinkomstländer. Det globala målet om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt lyfter fram vikten av att verka för en tillväxt som är inkluderande och långsiktigt hållbar och för en full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen handlar om att till 2030 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar. Ett annat delmål är att till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunskande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap. Agenda 2030 lyfter även fram betydelsen av fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder.

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Arbetet med uppdragen från Mål och budget löper i huvudsak på enligt plan. Ett par uppdrag är försenade till följd av pandemin. Flera uppdrag under inriktningsmålet kommer fortsättningsvis att omhändertas inom grunduppdragen och andra styrdokument och kommer inte längre att följas upp som uppdrag i kommande uppföljningar till kommunfullmäktige.

Byggnationstakt

I oktober beslutade kommunfullmäktige om en aktualitetsförklaring av kommunens översiktsplan. Översiktsplanen är kommunens samlade strategi för hur markanvändningen och den byggda miljön ska utvecklas fram till år 2050. Planen bedöms vara huvudsakligen aktuell, men i aktualitetsförklaringen framgår det att kommunen bör ha beredskap för en ännu snabbare befolknings- och arbetsplatstillväxt och att den geografiska utbyggnadsinriktningen ändras på grund av Uppsalapaketet.

Under 2020 har Uppsala kommun tecknat ett intentionsavtal med Sveriges Lantbruksuniversitet om markförvärv i Ultunaområdet samt förvärvat 40 hektar mark i Fullerö. Ett stort steg mot exploatering på privat mark togs i Börjetull genom att exploateringsavtal tecknades med alla fastighetsägare i området. Ett femtontal nya exploateringsprojekt startades under 2020. Aktuell detaljplan för småhus, radhus och flerfamiljshus är Södra Storstvreta, vilken varit ute på samråd. Kvarteret Hugin, Ångkvarn och Seminariet är andra detaljplaner med bostäder som också pågår. På landsbygden pågår planarbete för drygt 2000 bostäder i Björklinge, Bälinge, Storstvreta, Gåvsta, Gunsta och Vattholma.

Planering och bygglovshandläggning har pågått liknande ett normalår trots pandemin, men antal bostäder når inte riktigt upp till kommunens årliga målvärde på 2000–3000 bostäder. Det beror på marknadens efterfrågan av bygglov och på detaljplanernas innehåll och syfte.

Rätt bostäder i rätt områden

Kommunen har tagit fram en behovs- och marknadsanalys över bostadsläget. Lägesbilden innehåller kunskap om hushållens olika behov och möjlighet att efterfråga en bostad under olika skeden i livet. Resultatet tillgängliggörs på karta över hur bostadsutbudet ser ut och hur hushållens förutsättningar att efterfråga en bostad skiljer sig mellan olika stadsdelar. Det bidrar till att göra mer träffsäkra analyser av vilken typ av bostäder som borde byggas på olika platser. Tillsammans med forskare vid Uppsala universitet utvecklas även uppföljningen av genomförda bostadsprojekt.

Uppsala har lägst andel hyresrätter i bostadsbeståndet jämfört med andra jämförbara kommuner. Andelen ligger sedan flera år på drygt en tredjedel. Flera markanvisningar har gjorts för att säkerställa en lägre hyra. I två markanvisningar ska byggaktörer uppfylla regeringens krav för investeringsbidrag, vilket även inkluderar krav på att byggnaderna ska ha låga energitäl. En markanvisning i Rosendal har gjorts med reglering av hyra. Under året byggdes drygt 300 hyresrätter och studentbostäder med relativt lägre hyra. Det är bostäder som beviljats statligt investeringsstöd. Målet om att 3 procent av alla hyresrätter eller 10 procent av allt byggande ska ha relativt lägre hyra är uppfyllt.

Fler boendeformer

Det finns en bred samverkan inom kommunen kring att analysera bostads- och lokalbehov för flera nämnders målgrupper, att verka för samutnyttjande av bostäder och lokaler och att utveckla innovativa boendelösningar. Bland annat har kommunen under 2020 arbetat fram en enkät som ska ge kunskap om äldre invånares åsikter och behov på bostadsområdet. Det är en viktig fråga för kommunens äldre. Enkäten planeras att lanseras under 2021. Uppsalahem och arkitektkontoret Theory Into Practice har tillsammans utvecklat en innovativ boendeform med utgångspunkt i äldre kvinnors behov och ekonomiska förutsättningar. Projektet är ett försök att utveckla nya, äldrevänliga alternativ på bostadsmarknaden. Arbete pågår inom flera områden för att stimulera ökat byggande av seniorbostäder och andra boendeformer som passar äldre. Genom att erbjuda alternativ att flytta till kan en positiv rörlighet i hela bostadsbeståndet skapas. Behovet av bostad med särskild service (enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) är större än kommunens tillgång. En behovsanalys visar att ytterligare utbyggnad med cirka 30 lägenheter behövs fram till år 2025.

Kommunens första byggemenskap, Gården, började att byggas i Rosendal under hösten 2020. Erfarenheterna från denna process och deltagande i ett pågående forsknings- och utvecklingsprojekt med andra kommuner och aktörer för att få till fler byggemenskaper, ger värdefull kunskap för det fortsatta arbetet. Inflyttning har under hösten skett i nyproduktionen Dansmästaren för ungdomar och studenter. Beslut om kompiskontrakt har fattats och kommunen för dialog med hyresvärdar för att möjliggöra kompiskontrakt i den digitala tjänsten.

Kommunen arbetar för att motverka hemlöshet och med att förbättra och effektivisera vård- och boendekedjan för vuxna, med målsättningen att tillhandahålla ett boendestöd som är hållbart för den enskilde och som utgår från dennes behov. Bland annat arbetar kommunen enligt modellen Bostad Först, i syfte att nå och erbjuda en långsiktig boendelösning till hemlösa personer som även har annat behov av stöd, till

exempel på grund av psykiska sjukdomar eller andra problem i form av beroende eller missbruk.

En arbetsmarknad för alla

Pandemin och de smittspridningsbegränsande åtgärderna har slagit hårt mot sysselsättningen. I Uppsala märktes effekterna tidigt inom såväl handeln som besöksnäringen, vilket snabbt fick genomslag på antal varsel och arbetslösheten. Uppsalas näringsstruktur är dock relativt konjunkturokänslig. Detta har varit en styrka vid tidigare kriser och förmodligen även denna. Krisen kommer med stor sannolikhet att påskynda strukturomvandlingen på arbetsmarknaden och därmed på hur många arbetstillfällen som kommer att återskapas efter krisen.

Män är fortfarande arbetslösa i högre grad än kvinnor. Det är fortfarande en stor skillnad mellan hur vanligt det är att inrikes och utrikes födda har ett arbete, men skillnaden minskar över tid. Andelen invånare mellan 17–24 år som varken studerar eller arbetar ligger lägre än jämförvärdet från oktober 2018. Ökad arbetslöshet som effekt av pandemin har försvårat arbetet med att få biståndstagare i egen försörjning.

Många steg har tagits under året för att bereda fler Uppsalabor inträde på arbetsmarknaden, bland annat genom utvecklingen av Utbildnings- och jobbcenter i Boländerna. Antal personer som fått stöd från kommunens arbetsmarknadsverksamhet för att komma in på arbetsmarknaden har utökats kraftigt under 2020 till cirka 3 600 personer från cirka 2 550 år 2019. Färre har dock gått till arbete eller studier efter avslutad arbetsmarknadsinsats under 2020 jämfört med 2019. Pandemin och den ökade arbetslösheten har försvårat arbetet med företagskontakter, jobbmässor och rekryteringsmässor då många företag inte haft behov av att rekrytera personal. Kommunens uppdrag att hjälpa och träffa arbets sökande tidigt i deras process mot arbete eller studier har inte heller kunnat genomföras som planerat då bland annat gruppmöten har ställts in. Arbetsmarknadsverksamhetens praktiska verksamheter har påverkats av pandemin då verksamheter har fått stänga på grund av stor sjukfrånvaro. Yrkesutbildningar och arbetsplatsförlagd utbildning har krävt extra resurser, nya sätt att arbeta och kompensatoriska insatser.

Genom sommarjobb förbättras ungdomars erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv. Pandemin försvårade att uppfylla kommunens garanti att erbjuda alla ungdomar i årskurs 9 ett sommarjobb då många arbetsplatser inom till exempel vård och omsorg inte kunde erbjudas. Genom ett kraftsamlande från hela kommunen lyckades dock alla erbjudas sommarjobb.

Integrerat näringslivsarbete

Uppsala kommun arbetar långsiktigt tillsammans med näringslivet för att skapa förutsättningar för 2000 nya arbetstillfällen per år. Arbetet pågår enligt plan, aktiviteter anpassas och ställs om till följd av pandemin.

För att mildra effekterna för det lokala närings- och föreningslivet med anledning av pandemin beslutade kommunens krisledningsnämnd i mars om en 10-punktslista med olika företagsfrämjande åtgärder. En digital företagsakut har öppnats som erbjuder Uppsalaföretag med upp till 50 anställda fem timmar kostnadsfri rådgivning och handledning av experter inom olika områden. I november beslutade

krisledningsnämnden om ytterligare åtgärder för att mildra effekterna av restriktionerna för det lokala näringslivet. Bland annat infördes distansvärdar och avgiftsfri korttidsparkering i centrala Uppsala.

Kommunen vill öka tillgången på mark och lokaler för företag som vill växa eller etablera sig i Uppsala. Detaljplanering och bygglov för näringslivets behov har varit högt prioriterat under året. Många bygglov för verksamheter har beviljats i Östra Fyrislund. En ny detaljplan tas fram för området Fyrislund som skulle kunna möjliggöra 12 000 arbetsplatser inom bland annat hotell- och affärsverksamhet. Idag finns 3000 arbetsplatser inom området. För att åstadkomma en attraktiv miljö för företag behöver stadsfunktioner som till exempel parker och torg integreras i miljön. Under arbetet med detaljplanen kommer en utveckling med cirka 30 000 kvm bruttoarea handel, 100 000 kvm kontor och 220 000 kvm industri samt gymnasieskola och hotell prövas.

Bygglov för ny biograf vid Dragarbrunnsgatan har beviljats. Totalt har 97 000 kvadratmeter lokalyta beviljats i bygglov jämfört med 128 000 kvadratmeter år 2019. En av de viktigaste centrala omvandlingsytorna för framtida centrala kontor är Främre Boländerna. Den norra delen, Kvarteret Ställverket, har varit ute på samråd under året och bearbetas för att gå vidare till granskning. Totalt har 81 000 kvadratmeter verksamhetsyta möjliggjorts i godkända detaljplaner, vilket är betydligt mer än de 28 000 kvadratmeter under föregående år.

Kommunen arbetar för ökat antal besökare till kommunen både inom affärs- och privatresande. Fler besökare leder till fler arbetstillfällen inom besöksnäringen, en viktig bransch för instegs- och karriärjobb. Månatliga frukostmöten arrangeras för besöksnäring, handel och fastighetsägare, där evenemang presenterar sina kommande upplevelser och man verkar för gemensam synlighet mot besökare och deltagare. Ett kontorshotell har etablerats i Gottsunda för att tillgodose små företags behov av lokaler i Uppsala kommun.

Kommunstyrelsen beslutade i december 2020 om en reviderad handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram. Det övergripande målet är att kommunen ska vara en förebild och bra affärspartner till näringslivet. I rena siffror handlar det om att kommunen ska bidra till att det skapas 2 000 nya arbetstillfällen per år, varav minst 70 procent i privata företag. Stärkt stöd för företagens utveckling genom ökat utbud av mark samt fokus på bättre bemötande och service till företagen är i fokus.

Inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Mål 4 i Agenda 2030 handlar om att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och att främja livslångt lärande för alla. Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i näringsliv, arbetsliv och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter som bidrar till hållbar utveckling.

Inriktningsmålet bedöms vara delvis uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks bara till viss del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Flera nämnder skriver i sin rapportering att de bara till viss del uppfyller inriktningsmålet. De flesta av uppdragen under inriktningsmålet har genomförts under året. Arbetet med flera av uppdragen har påverkats av pandemin vilket har lett till att omprioriteringar har krävts. Trots detta har majoriteten av uppdragen ändå genomförts. Fler uppdrag under inriktningsmålet kommer fortsättningsvis gå in i nämndernas och bolagsstyrelsernas grunduppdrag och inte längre följas upp som uppdrag i kommande uppföljningar till kommunfullmäktige. Löpande verksamhet har i varierande grad påverkats av den pågående pandemin genom exempelvis omprioriteringar och nya arbets sätt.

En kunskapsskola för alla

Under pandemin har akuta åtgärder för att minska smittspridning och upprätthålla undervisningen prioriterats. Vid sidan av arbetet med att hantera effekter av pandemin har prioriteringar gjorts för att utveckla kvalitetsarbetet. Det omfattar bland annat att utarbeta en strategisk planering för hur resultaten ska förbättras i de skolenheter som visar låga resultat.

Vuxenutbildningen har högt söktryck till utbildningar och kurser och lyckas väl med att anta behöriga sökande i enlighet med grunduppdraget. Resurser till studie- och yrkesvägledning samt resurser för att göra särskilda anpassningar har utökats. För att kunna arbeta uppsökande i större utsträckning har fler utbildnings- och jobbcoacher anställts.

Pandemin har haft negativ påverkan på vissa elevers studier inom vuxenutbildningen, bland annat i form av avbrutna kurser. Elever med kortare utbildningsbakgrund har påverkats genom att vara kvar längre inom svenska för invandrare (SFI) och har därmed varit i behov av ekonomiskt bistånd längre. Vissa elever har svårt för distansstudier och är i behov av kontinuerlig klassrumsundervisning. För andra elever kan digitala lösningar ha möjliggjort att studierna kunnat genomföras som planerat. Särskilda anpassningar som kan gagna elever med olika former av funktionsnedsättningar görs i Lärcentrum i Gottsunda.

Under året har gymnasieskolan under olika perioder ställts om till distansundervisning. För att underlätta arbetet för eleverna har kommunstyrelsen med befintliga resurser öppnat en ny helpdesk som gymnasielever kan vända sig till för hjälp med IT-frågor. Måltidsservice som serverar lunch på gymnasieskolan har snabbt fått ställa om verksamheten genom att flytta personal och hantera förändrade behov av leveranser.

Kulturskolan har ställt om sin verksamhet på grund av pandemin. En del verksamheter har övergått till digital undervisning under delar av året. Andra verksamheter så som orkestrar, ensembler och körer har pausat sin verksamhet. Kulturskolan har under året arbetat med åtgärder för att enklare kunna erbjuda verksamhet i anslutning till skolor och fritids. Det har gjorts för att yngre barn ska kunna ta del av verksamheten i anslutning till skoldagen.

Den riktade insatsen för ökad simkunighet hos barn i förskoleklass som genomfördes för första gången läsåret 2018–2019 påbörjades under hösten 2019 enligt plan. Den del som avsåg våren 2020 blev delvis inställd som en effekt av begränsningar i samband med pandemin. De klasser som inte kunde delta under våren kommer att erbjudas plats under nuvarande läsår 2020/2021.

Arbetet med skolkoordinatorer för att öka skolnärvaron fortsätter. För att hantera problem med lång skolfrånvaro genomförs en kartläggning av behov för att se vilka insatser som redan idag kan ges samt vilka eventuella insatser som saknas inom skola, socialtjänst, omsorg och region. För att förbättra och vidareutveckla stödet till elever med stort stödbehov görs en genomlysning av samverkan, metoder och finansieringsmodeller.

Rörelse för bättre hälsa

Arbetet med att få fler barn att gå och cykla till skolan fortsätter. Syftet är att främja hälsan hos barn och unga och bidra till en bättre miljö. När fler barn går eller cyklar till skolan minskar också biltrafiken i anslutning till skolorna. Det bidrar både till en bättre miljö och till att förbättra trafiksäkerheten i elevernas närmiljöer. Aktiviteter genomförs inom flera samarbeten, till exempel Låt barnen styra och genom tävlingen Gå och cykla till skolan. Låt barnen styra leds av föreningen svenska cykelstäder och Gå och cykla till skolan är en tävling för skolor som arrangeras årligen av Trafikkalendern.

Arbetet med att utveckla förskoleverksamheten för mer utevistelse fortsätter. Det handlar både om att undersöka möjligheter för att öka ytan på förskolegårdar och att hitta olika former för utevistelse. Riktlinje för utemiljöns yta och kvalitet vid förskolor och grundskolor antogs av kommunstyrelsen i november. Den är ett planeringsstöd för att säkerställa tillräckligt stora friytor med god kvalitet för lek och lärande, fysisk aktivitet samt återhämtning. Målsättningen är att vända en trend av minskade ytor för barnen i staden. Förutsättningar för angöring för förskolebussar är en del i arbetet med lokalförsörjning för förskolan. Utbildningsnämnden har genomfört en ny upphandling av de sedan tidigare befintliga fem förskolebussarna. I augusti 2020 togs beslut att utlösa optionen på ytterligare två bussar som kommer att kunna tas i bruk inför hösten 2021.

Inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Mål 3 i Agenda 2030 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar. Ett av FN:s delmål är att till 2030 minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar, med en tredjedel genom förebyggande insatser och behandling samt främja psykisk hälsa och välbefinnande. Ett annat delmål är att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive alkohol. FN lyfter inom flera områden fram personer med funktionsnedsättning och äldre personer som prioriterade målgrupper när det gäller bland annat näringsrik mat, transporter, grönområden och offentliga platser.

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Arbetet med uppdragen från Mål och budget har som helhet gått enligt plan. Löpande verksamhet har i varierande grad påverkats av den pågående pandemin genom exempelvis omprioriteringar och nya arbetssätt. Även om delar av kommunens arbete på grund av pandemin har genomförts på andra sätt än vad som planerade från början bedöms verksamheterna bidra i hög grad till inriktningsmålet.

Tillgång till samhället

Uppsala kommun ska förstärka de äldre invånarnas möjligheter att leva ett självständigt och rikt liv utan särskilda stödinsatser från samhället. 2016 gick Uppsala med i World Health Organisations nätverk för äldrevänliga städer. I maj 2020 antog kommunfullmäktige program för en äldrevänlig kommun. Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun sätter ramarna för och prioriterar hur kommunens äldrepolitik ska stärkas och utvecklas.

Kommunen har kommit överens med Region Uppsala om att införa ett lokalt seniorkort för lokaltrafiken. Seniorkortet innebär att boende i Uppsala och som har fyllt 70 år har möjlighet att köpa ett rabatterat kort till kollektivtrafiken (UL). Införandet är ett pilotprojekt som pågår till och med 2022. Starten för själva införandet är uppskjuten till andra kvartalet 2021 på grund av pandemin.

Kommunen gör det möjligt för bland annat föreningar att ägna sig åt fysisk aktivitet genom att ge dem tillgång till anläggningar och ge bidrag. I de fastslagna fördelningsprinciper av tider i kommunens anläggningar och i de regelverk för bidrag är barn och unga prioriterade vilket försvårar för föreningar att bedriva verksamhet för målgruppen äldre. För att ändå öka äldres möjlighet till fysisk aktivitet har kommunen tillsammans med Upplands idrottsförbund utarbetat och antagit riktlinjer med det ändamålet.

För att motverka det digitala utanförskapet hos äldre samt möjliggöra för digitala kontakter mellan brukare och exempelvis anhöriga ställer kommunen krav på nätverk och wi-fi i lokaler för boenden för äldre. Krav ställs vid nybyggnation och arbete pågår med installationer i befintliga boenden.

Vårdboenden inom äldreomsorgen har infört surfplattor och andra bildskärmar för underhållning, utbildningsinsatser och för brukarnas sociala kontakter med närstående. Det finns ett särskilt projekt för att personer med funktionsnedsättning ska kunna använda modern teknik i sin vardag. Även kommunens träffpunkter erbjuder utbildningsinsatser inom området.

Kommunen ska vara tillgänglig för alla. Under våren har arbete gjorts för att bland annat avhjälpa hinder på allmän plats genom att se över höga kanter och ojämna beläggningar, öka antalet sittplatser på allmänna platser och främja tillgängliga lärmiljöer i förskolor och skolor.

Invånarfokus genom samverkan

Berörda nämnder har under året inlett ett samarbete för att utveckla ett samordnat stöd och underlätta i myndighetskontakter för personer med funktionsnedsättning. Under hösten har berörda nämnder genomfört en gemensam utredning. Utredningen lyfter fram hur samordning idag ser ut mellan verksamheter, beskriver exempel på samordning på andra håll i landet och lämnar förslag på hur samordningen kan förbättras. Syftet med en förbättrad samordning är att invånare som har behov av stöd ska få ett stöd så snabbt som möjligt.

Kontinuerlig samverkan sker mellan kommunen och Region Uppsala för att utveckla samordningen av arbetet kring patienter. Under året har gemensamma rutiner reviderats och nya har arbetats fram. Samarbetet mellan kommunen och Regionen har trots pandemin utvecklats på ett positivt sätt under året.

Service av hög kvalitet

Under våren har fokus, till följd av pandemin, legat på att vård- och omsorgsverksamheten i så stor utsträckning som möjligt ska fortgå så att konsekvenser för brukarna minskar. Utifrån Folkhälsomyndighetens och övriga myndigheters rekommendationer har kommunen anpassat verkställigheten inom insatserna daglig verksamhet och ledsagning i syfte att minska smittspridning och öka social distansering. Brukarna har istället erbjudits anpassade arbetsuppgifter och aktiviteter så att sociala eller nära kontakter inte ska äga rum. Information till och kommunikation med leverantörer som bedriver verksamhet på uppdrag av kommunen har genomförts kontinuerligt. Det har bland annat handlat om beredskapsfrågor, kompetensförsörjning, ersättning vid driftsstörning och tillgång till skyddsutrustning. Kommunen har även kontinuerligt följt upp antalet bekräftade smittade, och tillfrisknade brukare både inom egenregion och i extern regi.

Den senaste medborgarundersökningen visar att invånarnas uppfattning om det stöd och den hjälp som utsatta personer får i kommunen ligger kvar på en rätt låg nivå men detta är i linje med andra jämförbara kommuner. Brukarna inom daglig verksamhet och äldreomsorg är dock i allmänhet nöjda. Antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar är färre än i jämförbara kommuner och målsättningen är att minska detta ytterligare.

Arbetet med att säkra en jämställd biståndsbedömning har pågått i många år och är nu en del av ordinarie verksamhet. Det har bland annat genomförts en jämställdhetsanalys av ett flertal oidentifierade ärenden och arbete pågår med att få fram kostnad per brukare för fortsatt analys. Verksamheterna har tagit fram arbetssätt

och checklistor som stöd i det löpande arbetet med att säkra en jämställd biståndsbedömning.

Att öka inflytande och egenmakt är en del av kommunens grunduppdrag och utvecklingsarbetet pågår kontinuerligt utifrån lagstyrning inom området. Kommunen arbetar med brukarinflytande i olika former exempelvis genom brukarundersökningar. Resultaten används i utvecklingen av verksamheten.

Arbete pågår för att öka inflytande och delaktighet för döva och hörselskadade och förbättra möjligheter till kontaktperson på annat språk än svenska. Inom området boendestöd tas genomförandeplaner fram tillsammans med den enskilde för att säkra dennes delaktighet i det stöd som kommunen ger. Inom överförmyndarens verksamhetsområde arbetar kommunen aktivt med rekrytering vilket förbättrat tillgången till gode män och ställföreträdare.

Bostadsförmedlingen har arbetat med riktade insatser till äldre genom att bland annat ta fram speciellt anpassade broschyrer, erbjuda extra hjälp via telefon för alla över 65 år samt att ha längre publiceringstid för senior- och trygghetsboenden för samtliga hyresvärdar.

Det planerade projektet med mobila träffpunkter har pausats på grund av pandemin. Detsamma gäller pilotprojektet med seniorluncher i skolan som komplement till befintliga seniorrestauranger, en i centrala Uppsala och två på landsbygden. Projekten kommer att återupptas så snart det är möjligt. En inventering har gjorts bland kommunens seniorrestauranger för att se de olika behov som finns för att skapa en förbättrad måltidsmiljö och i restaurang Senioren har måltidsmiljön förbättrats. En enkätundersökning kommer att genomföras på seniorrestaurangerna när de öppnar för att undersöka hur seniorerna upplever matkvalitén.

Inriktningsmål 8

Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Demokrati och mänskliga rättigheter genomsyrar hela Agenda 2030. Mål 16, om att främja fredliga och inkluderande samhällen, handlar om att myndigheter, institutioner och kommuner tar ansvar inom sina respektive ansvarsområden för ett tryggt, rättvist och inkluderande demokratiskt samhälle, där allas lika rättigheter skyddas och respekteras. Alla människor ska, oavsett bakgrund och förutsättningar, vara inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Inriktningsmålet bedöms vara delvis uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks bara till viss del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Hälften av uppdragen är klara eller kommer fortsättningsvis att omhändertas inom grunduppdragen och andra styrdokument och kommer inte längre att följas upp som uppdrag i kommande uppföljningar till kommunfullmäktige. En fjärdedel är försenade och resterande löper enligt plan.

Nya former av samråd och dialog

Dialog med invånarna och andra målgrupper sker genom olika former och med olika samarbetspartners. Några exempel är trygghetsvandringar tillsammans med barn, medborgarbudget och det mobila projektkontoret Uppsökarna, synpunktshantering via kommunens hemsidor och medborgardriven platsutveckling.

Eftersom möjligheten till fysiska sammankomster begränsats under pandemin har några dialoger ställts in eller skjutits upp. De allra flesta har ändå genomförts men i andra former än vad som var tänkt från början. Genom att ställa om till digitala möten och andra former för att inhämta återkoppling från de som bor och verkar i Uppsala kommun har ändå den förväntade effekten uppnåtts.

De nya formerna för dialog behöver fortsätta utvecklas. Uppsala kommun ingår i ett Vinnova-projekt kring dialogutveckling. Det är viktigt att säkerställa att alla grupper fortsatt har möjlighet att vara delaktiga och att ge röst till de som sällan kommer till tals i det offentliga rummet. Samtidigt som digitalisering av dialog kan kräva justeringar för vissa målgrupper så medför det större möjligheter att nå andra målgrupper. Det ger också möjligheter att kunna involvera fler medborgare i aktuella frågor. Samtal kan även pågå över tid på ett annat sätt än när dialogen sker vid fysiska möten. För att underlätta dialog med fler grupper har kommunen tagit fram en vägledning för flerspråkig kommunikation och medborgardialog.

En öppen och tillgänglig kommun

Det ska vara lätt för alla som lever, verkar och vistas i Uppsala att lämna synpunkter, klagomål och ställa frågor. Därför säkerställs en gemensam första ingång för synpunkter och felanmälan, både digitalt och genom Kontaktcenter. För att inlämnade synpunkter ska leda till verksamhetsutveckling i högre utsträckning än tidigare ska en systematik utvecklas i syfte att göra samlade bedömningar som underlag för ständiga förbättringar. Ett förslag till reviderad riktlinje för synpunkter har tagits fram för beslut

under 2021 som även inkluderar kommunens bolagsstyrelser.

Under året har vägledning för telefoni och e-post tagits fram för beslut i början av 2021. Syftet är att skapa en korrekt, säker och enhetlig användning av telefoni och e-post, vilket ska upprätthålla en hög service, tillgänglighet och effektivitet i kommunens verksamhet.

I syfte att förbättra kommunens kontakter med näringslivet har en utbildningsinsats genomförts i kommunen med fokus på företagservice, effektiv kommunikation och bemötande. Kommunens resultat i mätningar av NKI (nöjd kund index) bland företag och företagservice analyseras systematiskt för att identifiera förbättringsåtgärder.

Delaktighet i ett demokratiskt samhälle

Uppsala kommun har under 2020 arbetat med att uppmärksamma temaåret för mänskliga rättigheter inom flera områden. På [upsala.se/mr2020](https://www.uppsala.se/mr2020) har ett kalendarium för temaåret publicerats. Kommunen har genomfört öppna arrangemang och seminarier med syfte att lyfta temaområden som demokrati, fred och yttrandefrihet inom ramen för mänskliga rättigheter-året. Med anledning av pandemin ställdes några arrangemang in medan andra genomfördes digitalt. Mänskliga rättighetsdagarna kommer på grund av pandemin att genomföras våren 2021. I samverkan med regionen, universitetet, länsstyrelsen och civilsamhället har ett digitalt panelsamtal arrangerats med temat mänskliga rättigheter, demokrati och rasismens normalisering i kristider.

I oktober antog kommunstyrelsen reviderad handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism. Syftet med handlingsplanen är att vägleda nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att säkerställa respekten, skyddet för och främjandet av mänskliga rättigheter. Vidare är syftet att motverka diskriminering och rasism i enlighet med de åtgärdsområden som beskrivs så att kommunala, nationella och internationella åtaganden och mål uppnås.

Arbete med att stötta lokalt engagemang i hela kommunen pågår löpande. Ett arbete med en innovativ metod i form av medborgarbudget pågår. Samtidigt pågår arbetet med att etablera servicepunkter samt flera andra aktiviteter. Ett par exempel är föreningsstöd för landsbygden samt ett projekt med ett mobilt projektkontor med fokus att uppnå de globala hållbarhetsmålen lokalt, Uppsökarna. Det mobila projektkontoret ger kommunen ökade möjligheter att vara på plats i bygderna för samverkan och dialog med civilsamhället och andra lokala utvecklingsaktörer. Projektkontorets flyttbarhet gör att fler människor kan delta från platsen där de bor och påverka samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. Arbete pågår även med att stärka och utveckla mötesplatser för kultur för boende på landsbygden.

Inom kommunen pågår kontinuerligt arbete för att öka delaktighet, stärka inflytande och därmed möjliggöra större egenmakt för personer med funktionsnedsättning. Brukarnas påverkansmöjlighet möjliggörs bland annat genom brukarrevisioner, brukarenkäter, brukarråd och delaktighetsslingor. Stor vikt läggs vid att utveckla samverkan med brukare, brukarorganisationer, föreningar och övriga civilsamhället.

En vägledning för flerspråkighet är framtagen och implementering pågår. Kommunen arbetar med att erbjuda information på olika språk på webbsidor och i den dagliga verksamheten, exempelvis vid intervjuer.

En årlig dialog med civilsamhället och det professionella kulturlivet har genomförts för att följa upp det kulturpolitiska programmet och för att utveckla ökad samverkan mellan kulturinstitutioner och det fria kulturlivet.

Inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

I Agenda 2030 ses utbildningsfrågor utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. I Sveriges rapportering till FN lyfter regeringen vikten av att kompetensen ska tas till vara hos alla i Sverige, såväl hos inrikes som utrikes födda. Agenda 2030:s mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Ett av delmålen siktar på att senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete. Ett annat delmål inom Agenda 2030 är att tillgången till utbildade lärare ska öka.

Inriktningsmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt. Verksamhetens arbete tycks till övervägande del leda till de resultat som kommunfullmäktige vill nå. Trots behov av vissa omprioriteringar på grund av pandemin går arbetet med uppdragen från Mål och budget övervägande enligt plan. Löpande verksamhet har i varierande grad påverkats av den pågående pandemin, framförallt genom omprioriteringar och nya arbetssätt. Några uppdrag har påverkats i form, innehåll och utförande men trots det ansträngda läget under 2020 tycks verksamhetens arbete ändå till övervägande del leda till önskat resultat, sett både till verksamhetsplan och grunduppdrag.

Jämställt och hållbart arbetsliv

Uppsala kommun har generellt en positiv utveckling när det gäller att erbjuda ett jämställt och hållbart arbetsliv. Bland annat var Uppsala den första kommunen som införde heltid som norm med rätt till deltid i samtliga verksamheter. Införandet av heltid som norm pågick i etapper under åren 2017–2019 och är nu slutfört. Andelen medarbetare som arbetar heltid har ökat varje år sedan införandet började 2017. De tillsvidareanställda medarbetare som fortfarande har en deltidsanställning ingår i personalgrupper som undantagits från heltid som norm. Dessa är personliga assistenter, skolläkare samt medarbetare som uppbär livränta, har partiell sjukersättning eller partiell tjänstepension.

Dock finns det fortfarande strukturella skillnader mellan män och kvinnor. Kvinnor är fortfarande starkt överrepresenterade inom administration, vård och omsorg, socialt arbete och förskola. Könsfördelningen bland cheferna speglar fördelningen mellan män och kvinnor totalt sett, och förändringarna under de tre senaste åren är marginella, i en svagt positiv riktning. I traditionellt kvinnodominerade yrken tenderar chefstätheten att vara lägre, vilket även gäller för Uppsala kommun. Kommunstyrelsens arbete för att stödja samtliga nämnder och bolagsstyrelser i att arbeta systematiskt med detta ur ett brett jämställdhetsperspektiv har försenats på grund av omprioriteringar i samband med pandemin.

Uppsala kommun tillhör en av de kommuner, bland R9-kommunerna, som hittills har haft minst skillnad i medianlön mellan kvinnor och män. Kommunen har uppnått

målet för lika lön för lika arbete, men arbetet med lika lön för likvärdigt arbete fortsätter. Arbetet med att nå jämställda löner fortgår.

Andelen tillsvidareanställda medarbetare som har haft sex frånvarotillfällen eller fler på grund av sjukdom de senaste 12 månaderna är cirka 18 procent. Det är en ökning jämfört med föregående år, något som bedöms vara en konsekvens av pågående pandemi som medfört en generellt hög korttidssjukfrånvaro. Kvinnor har fortfarande en högre sjukfrånvaro än män, både vad gäller kort- och långtidssjukfrånvaron. Kvinnor har även en högre andel frånvarotillfällen än män. Detta är en ihållande trend över tid som inte förändras i kristid. De nämnder som påverkats mest av förhöjd sjukfrånvaro under pandemin är de som bedriver egenregi som innebär nära vardaglig kontakt med kommuninvånare, brukare, förskolebarn och elever.

Inom det förbyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet har kommunstyrelsen träffat ett samverkansavtal med Försäkringskassan med fokus på långtidssjukskrivna samt startat ett pilotprojekt för tobaksavvänjning i samarbete med upphandlad företagshälsovårdsleverantör. Andelen medarbetare som använder kommunens friskvårdsbidrag är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

Kompetensförsörjning

Uppsala kommun har utmaningar i sin kompetensförsörjning, men det skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Framöver väntas ett underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare, undersköterskor och socionomer. I nämnder som har svårt att rekrytera och behålla kompetens sker både strukturella åtgärder, samarbeten i länet och riktade satsningar av olika slag.

Nämnder inom omsorgsverksamheten, förskola och fritidshem har fortsatt att fokusera på språkstödande aktiviteter och att erbjuda vikarier utbildning och validering av kunskaper. Detta för att öka möjligheterna att ta tillvara kompetens i verksamheten samtidigt som det indirekt bidrar till långsiktiga mål för inkludering, långvarig anknytning till arbetsmarknaden och egen försörjning.

Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet med att stötta kärnverksamheten i nämndöverskridande, gemensamma åtgärder riktat till svårrekryterade och prioriterade yrkesgrupper, till exempel genom att förbättra rekryteringsprocessen. Arbetsmarknadsnämnden bidrar med att anpassa vuxenutbildning för att säkra kompetensbehoven på sikt.

Nämnderna arbetar systematiskt och långsiktigt med kompetensförsörjningen. För att möta framtida utmaningar krävs dock ett mer enhetligt tillvägagångssätt för kompetensförsörjningsplanering och ersättningsplanering. Kommunstyrelsen har drivit ett arbete för förbättrad gemensam styrning, uppföljning och analys av kompetensförsörjningsplaneringen under 2020. Införande av en enhetlig metodik påbörjas under 2021. Gemensamma processer, metoder och arbetssätt ska öka planeringsförmågan, samtidigt som frågor om likabehandling och inkludering kommer ingå i det ordinarie planeringsarbetet på ett mer enhetligt sätt.

Systematisering av chefs- och ledarförsörjning har stärkts upp och fortsätter utvecklas de kommande åren för att säkerställa ett hållbart, utvecklande och attraktivt uppdrag för chefer på samtliga ledningsnivåer. Kommunstyrelsen fortsätter utvecklingen av ledarprogram och utvecklingsvägar samt arbetet med att chefsuppdragen är rimliga och att det finns organisatoriska förutsättningar, inte minst gällande arbetsbelastning.

Attraktiv arbetsplats

Merparten av processer, metoder och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete, kompetensförsörjning, lönebildning och villkor är idag på plats. Ledningssystemets utveckling drivs med målsättningarna att klara kompetensförsörjningen i förhållande till mål och uppdrag samt att nå en ökad jämställdhet, likabehandling och inkludering. Ledningssystemet är väl etablerat i hela kommunen och det utvecklas löpande.

Under året har arbetet fortsatt med utvecklingen av det hälsofrämjande arbetet där syftet är att främja frisknärvaron bland anställda. Trots förändrade förutsättningar under pandemin genom bland annat hemarbete, fysisk distansering på arbetsplatsen och hög sjukfrånvaro har system och rutiner för hälsofrämjande och hållbart arbetsliv visat robusthet genom perioden.

Samordningen av arbetet med kommunens varumärke som attraktiv arbetsgivare fortsätter. Under 2020 har arbetet realiserats genom olika aktiviteter som till exempel fortsatt utveckling av digitala medier och de annonseringskanaler som används. Målet är att bli ännu mera träffsäkra i förmedlingen av bilden av Uppsala kommun som arbetsgivare och visa den bredd av möjligheter som kommunen kan erbjuda. Det har bedrivits ett aktivt samarbete över förvaltningsgränserna, speciellt gällande bristyrken där kommunen idag har ett större behov av att rekrytera nya medarbetare. Det har också genomförts rekryteringsprojekt i nära kontakt med aktuella verksamheter. Kommunstyrelsen har även påbörjat arbetet med en digital introduktionsutbildning. Syftet är att nå ut på ett enhetligt sätt till både medarbetare och chefer som är i introduktionsfas.

Verksamhetsutveckling

Företagens syn på kommunens service mäts genom NKI (nöjd kund-index). Kommunens resultat har stadigt förbättrats sedan år 2012, och ligger på totalen oförändrat sedan 2019. Det nya näringslivsprogrammet betonar småföretagarnas villkor och för 2020 ligger deras betyg över snittet för alla företag, inom samtliga serviceområden, och alla myndighetsområden utom två.

För att kunna jämföra sig med andra kommuner så mäter Uppsala kommun nio nationellt gemensamma enkätfrågor för hållbart medarbetarengagemang (HME), i samband med den årliga medarbetarundersökningen. Index för hållbart medarbetarengagemang (HME) har ett förbättrat totalindex jämfört med 2019 och når i år värde 79, vilket är medelvärdet för R9 och jämförvärdet. Motivations- och styrningsindex har båda förbättrats med en indexenhet, medan ledarskap ligger kvar med oförändrat värde. Fördelat på kön så är indexet för kvinnor högre än för män, med totalindex 80 respektive 77. Över tid har resultaten i mätningarna legat på en hög och jämn nivå, med en långsam ökning av totalindex med en indexenhet per år sedan 2018.

Arbetet för en mer tillitsbaserad styrning har fortsatt, bland annat med utveckling av arbetsmetoder och arenor för en medskapande dialog mellan chef och medarbetare samt gruppdialoger. Under året har samverkansavtal tecknats med lärarförbunden. Det är fortsatt ett stort fokus på ledarens roll i utveckling och förändring, som fortsätter under 2021. Kommunstyrelsen har även påbörjat en förstudie kring förutsättningar att upprätta ett riktmärke för antal medarbetare per chef. Förstudien ska presenteras andra kvartalet 2021 och ska analysera förutsättningar för att kunna svara på politikens vilja och vilka effekter det får.

Riktlinje för intern rörlighet, bemanning samt övertalighet i Uppsala kommun har reviderats. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för omplacering och sänka kostnaderna för utköp. Karriärväxling ingår som en del i riktlinjen. Nya rutiner för avgångsvederlag för den som inte längre har arbetsförmåga på grund av sjukdom är framtagna, för att säkerställa lika och rättssäker behandling.

Kommunstyrelsen, äldrenämnden, utbildningsnämnden och omsorgsnämnden har under 2019 och 2020 samarbetat i ett gemensamt projekt med att förebygga sjukfrånvaro. Nämnderna har identifierat riskgrupper, och därefter prövat metoder för att förebygga frånvaro. Detta har genererat bättre kunskap om psykisk ohälsa och en mer effektiv rehabiliteringsmetodik. Nämnderna har olika fokus beroende på verksamhetens olika förutsättningar, och goda resultat har uppnåtts. De metodiker som prövats kommer att införas som del av det ordinarie ledningssystemet.

Kommunstyrelsens har gjort en analys och tagit fram kommungemensamma riktlinjer för att möjliggöra för kommunens medarbetare att kombinera sitt ordinarie uppdrag med uppdraget som deltidsbrandman (Räddningstjänst i beredskap, RIB). Varje verksamhet ska ta ställning till om medarbetarens ordinarie uppdrag är av sådan karaktär att det går att kombinera med ett uppdrag som deltidsbrandman. Räddningsnämnden har tagit fram en kommungemensam informationskampanj om vad uppdraget som deltidsbrandman innebär. Informationen har spridits till alla nämnder och bolag under hösten 2020.

Arbetet med digital arbetsplats har prioriterats upp eftersom pandemin medfört ett nytt och mer digitalt arbetssätt. Detta oväntade kliv i att förändra sina dagliga rutiner, samarbetsformer och arbetssätt kan utgöra en framgångsfaktor för det fortsatta arbetet med att utveckla kommunen till en effektiv, modern och digital arbetsplats. Arbetet har förstärkt kommunkoncernens förmåga att använda digitalisering som en möjliggörare för verksamhetsutveckling och innovation. Detta kan betraktas som en framgångsfaktor i förhållande till redan påbörjade satsningar på att stärka förmågan till utveckling.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning och en lagstadgad del i detta är att det ska finnas en balans mellan intäkter och kostnader. En kommun som redovisar ett negativt balanskravsresultat ska redovisa en plan för återställande av eget kapital inom en period av tre år om inte underskottet kan motiveras med synnerliga skäl. Detta är ett minimikrav för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Vid beräkning av ett balanskravsresultat rensas redovisat resultat för de poster som inte är en del i den ordinarie verksamheten såsom realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar och eventuella orealiserade förluster på värdepapper.

Balanskravutredning			
Belopp i miljoner kronor	2018	2019	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	429	475	979
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	-6	-143	-14
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	423	332	965
Synnerliga skäl			
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-660
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Balanskravsresultat	423	332	305

I balanskravutredningen för 2020 avsätts 660 miljoner kronor till kommunens resultatutjämningsreserv (RUR). Avsättningen motsvarar 5 procent av årets intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning och är därmed inom ramen för beslutad riktlinje. Medel ur reserven får disponeras när balanskravsresultatet inte uppfylls vid en konjunkturförsvagning och i enlighet med av kommunfullmäktige beslutad riktlinje.

Efter justering för realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar och avsättning till resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår årets balanskravsresultat till 305 miljoner kronor, vilket visar att Uppsala kommun med god marginal uppfyller det lagstadgade resultatmålet för ekonomi i balans.

Väsentliga personalförhållanden

Jämställt och hållbart arbetsliv

Det har inte skett några omfattande förändringar i kommunens totala personalstruktur jämfört med 2019. Antalet tillsvidareanställda medarbetare har fortsatt att öka med ungefär samma antal som mellan åren 2018 och 2019. I slutet av 2020 var 12 955 personer tillsvidareanställda inom kommunen.

Det finns fortfarande strukturella skillnader mellan män och kvinnor. Kvinnor är fortfarande starkt överrepresenterade inom administration, vård och omsorg, socialt och kurativt arbete samt inom skol- och barnomsorgsarbete. Inom kultur och fritidsarbete samt tekniskarbete råder en något jämnare könsfördelning. Kvinnor är dock fortfarande överrepresenterade inom kultur och fritidsarbete medan tekniskarbete är det enda verksamhetsområdet där män är överrepresenterade.

Fördelningen av kvinnor och män i chefsleden speglar fördelningen i verksamheten och förändringarna under de tre senaste åren är marginella, i en svagt positiv riktning sett till att andelen kvinnor på mellanchefsnivå bättre svarar mot fördelningen mellan män och kvinnor sett till den totala fördelningen mellan könen bland tillsvidareanställda. I traditionellt kvinnodominerade yrken tenderar chefstätheten att vara lägre, vilket även gäller för Uppsala kommun.

Uttag av fyllnadstid och övertidsersättning har minskat per den 31 december 2020 jämfört med 2019, något som kan anses vara en normal variation.

Antal medarbetare i bolagen har ökat för varje år de senaste fyra åren men har nu minskat något jämfört med föregående år och var i medeltal 1010 personer under 2020. Det har inte skett några omfattande förändringar i bolagens personalstruktur jämfört med 2019. Andelen kvinnliga anställda i bolagen är något mindre än andelen anställda män, 45,5 procent jämfört med 54,5 procent.

Allmän personalstatistik	2016	2017	2018	2019	2020
Antal tillsvidareanställda medarbetare	11 407	11 672	12 332	12 652	12 955
Tillsvidareanställningar omräknat till heltider	10 796	11 203	11 959	12 298	12 615
Visstidsanställningar omräknat till heltider	1 257	1 344	1 731	1 356	1 238
Timavlönades arbetade timmar omräknat till heltider	1 380	1 249	1 319	1 471	1 399
Övertidsuttag omräknat till heltider	88	54	70	49	46
Fyllnadstidsuttag omräknat till heltider	93	56	57	50	40
Genomsnittlig ålder för tillsvidareanställda	46,2	45,9	45,7	45,6	45,5
Andel kvinnor tillsvidareanställda Uppsala kommun (%)	74,3	74,1	73,4	72,8	72,4
Andel män tillsvidareanställda Uppsala kommun (%)	25,7	25,9	26,6	27,2	27,6
Genomsnittligt antal anställda inom Stadshuskoncernen	879	922	952	1019	1010
Andel kvinnor Stadshuskoncernen (%)	46,8	44,8	44,3	44,4	45,5
Andel män Stadshuskoncernen (%)	53,2	55,2	55,7	55,6	54,5

Uppsala kommun är den enda kommunen i Sverige som har infört heltid som norm i alla verksamheter. Införandet pågick i etapper under åren 2017–2019 och är nu slutfört. Andelen medarbetare som arbetar heltid har ökat varje år sedan införandet började 2017.

Heltid och deltid	2016	2017	2018	2019	2020
Andel deltidsanställda av tillsvidareanställda medarbetare	24	10,2	6,36	5,53	5,08
Andel deltidsanställda kvinnor av tillsvidareanställda medarbetare	24,8	8,7	4,79	3,99	3,52
Andel deltidsanställda män av tillsvidareanställda medarbetare	21,7	13,7	10,63	9,64	9,14

Sedan januari 2019 har alla tillsvidareanställda medarbetare i Uppsala kommun en heltidsanställning. De tillsvidareanställda medarbetare som fortfarande har en

deltidsanställning ingår i de personalgrupper som undantagits från heltid som norm. Det handlar om personliga assistenter, skolläkare samt medarbetare som uppstår livränta, har partiell sjukersättning eller partiell tjänstepension. Alla nya medarbetare som får en tillsvidareanställning anställs på heltid. Det gör att heltid som norm säkerställs framöver. Den 1 januari 2020 infördes en ny rätt till tjänstledighet. Den ger samtliga anställda med en tillsvidareanställning på heltid rätt att gå ner i tjänstgöringsgrad och infördes för att öka jämställdheten inom kommunen, främja hållbara anställningar och skapa förutsättningar för kompetensförsörjning i framtiden.

Per den 31 december 2020 var den totala sjukfrånvaron 7,7 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år vid samma tidpunkt. Sjukfrånvaron för samtliga åldersgrupper har ökat jämfört med 2019 och mest inom åldersgruppen under 30 år. Ökningen bedöms vara en konsekvens av pågående pandemi som medfört en generellt hög korttidssjukfrånvaro.

Sjukfrånvaron för män och kvinnor har procentuellt sett ökat lika mycket. Dock har kvinnor fortsatt betydligt högre sjukfrånvaro jämfört med män. Det är en ihållande trend som inte har förändrats i kristid. Andelen medarbetare som har haft sex frånvarotillfällen eller fler under de senaste 12 månaderna har ökat jämfört med 2019 och ligger på 18 procent per den 31 december 2020. En större andel kvinnor (20 procent) har haft upprepade korttidssjukfrånvaro jämfört med män (13 procent), vilket också kan antas vara en effekt av pandemin.

För kommunen som helhet är det korttidssjukfrånvaron som påverkats mest under pandemin medan långtidssjukfrånvaron hittills visat en mindre påverkan. De nämnder som påverkats mest av förhöjd sjukfrånvaro under pandemin är de som bedriver egenregi som innebär nära vardaglig kontakt med kommuninvånare, brukare, förskolebarn och elever. Dessa är utbildningsnämnden, äldrenämnden, omsorgsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och kulturnämnden. Övriga nämnder har en mer stabil trend med lägre sjukfrånvaro. Mönstret under pandemin följer alltså i stort sett normalläget, där egenregin har en långsiktig trend med högre sjukfrånvaro. Nämnder som kan tillämpa distansarbete har klarat situationen bättre än nämnder där medarbetarna behöver vara på sina arbetsplatser. Sammantaget bedömer dock nämnderna att verksamheten hittills kunnat bedrivas på en godtagbar nivå i de flesta fall, även inom egenregin.

Per den 31 december 2020 var den totala sjukfrånvarotiden i bolagen 4,5 procent, vilket är i stort sett samma nivå jämfört med föregående år vid samma tidpunkt. Sjukfrånvaron för kvinnor i bolagen har minskat jämfört med 2019 medan sjukfrånvaron för män har ökat och ligger på samma nivå som för kvinnor, 4,5 procent.

Sjukfrånvaro	2016	2017	2018	2019	2020
Total sjukfrånvarotid	7	6,9	6,3	6,4	7,7
Långtidssjukfrånvaro (>59 dagar) av total sjukfrånvarotid	54,9	55,8	42,7	X	45,8
Sjukfrånvaro kvinnor	7,9	7,8	7,1	7,2	8,5
Sjukfrånvaro män	4,6	4,5	4,2	4,3	5,6
Sjukfrånvaro åldersgrupp <30 år	6,2	5,6	5,3	5,5	7
Sjukfrånvaro åldersgrupp 30–49 år	6	6,1	6	6,1	7,2
Sjukfrånvaro åldersgrupp >49 år	8,4	8,4	7,1	7,1	8,5
Total sjukfrånvarotid, Stadshuskoncernen	3,4	4,2	3,9	4,6	4,5
Sjukfrånvaro kvinnor, Stadshuskoncernen	3,2	4,5	4,5	5,5	4,5
Sjukfrånvaro män, Stadshuskoncernen	3,3	3,9	3,5	3,9	4,5

Arbetet med korttidssjukfrånvaro skiljer sig åt mellan nämnderna men det finns en medvetenhet och arbetet med att fånga upp tidiga signaler på ohälsa fortsätter. Flera nämnder har arbetat i projekt för att systematiskt arbeta med hög korttidssjukfrånvaro, bland annat genom tidiga omtankessamtal. Kommunens sjuktal visar att kvinnodominerade arbetsplatser procentuellt sett har högre sjukfrånvaro än mansdominerade arbetsplatser. En identifiering av riskindivider och riskarbetsplatser visar också att det är kvinnodominerade arbetsplatser som sticker ut. Inom bolagen hålls samtal vid upprepad korttidssjukfrånvaro, och det finns rutiner för att identifiera riskindivider på arbetsplatsen.

Rehabiliteringsutbildningen som togs fram under 2019 har uppdaterats och genomförts digitalt på grund av pandemin. Utbildningen riktar sig till chefer i syfte att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i rehabiliteringsärenden. Genom utbildningen får cheferna verktyg, stöd och förutsättningar för att arbeta med sjukskrivna medarbetare. Sedan ett par år tillbaka har arbetet med rehabilitering av långtidssjuka stärkts, vilket ger en snabbare hantering av rehabiliteringsärenden. Uppsala kommun har också tecknat ett fortsatt samverkansavtal med Försäkringskassan för särskilda insatser riktade till medarbetare som har varit frånvarande i två år eller mer.

Projektet "Förebygga psykisk ohälsa i arbetslivet" med inriktning mot att tidigt fånga in medarbetare med psykisk ohälsa och minska korttidssjukfrånvaron har slutförts med goda resultat. Inom ramen för projektet har ett arbete pågått med att kartlägga och minska upprepad korttidssjukfrånvaro på så kallade riskarbetsplatser (arbetsplatser med hög korttidssjukfrånvaro) inom äldreförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Andelen kortare sjukfall minskade med 50 procent hos de medarbetare som ingick i projektet. Ambitionen är att ledningssystemet kompletteras med prövade rutiner och arbetssätt när pandemin är över.

Andelen rapporterade ärenden om tillbud och arbetsskador har ökat jämfört med föregående år. Utbildningsnämnden står för drygt hälften av de rapporterade incidenterna (58% under år 2020). Andelen färdighanterade ärenden har dock minskat jämfört med 2019, från 59 procent till 50 procent. Att andel klarmarkerade ärenden har minskat beror troligtvis på hög arbetsbelastning på grund av pandemin.

Andelen medarbetare som använder kommunens friskvårdsbidrag är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. Knappt 66 procent av de anställda som är berättigade har använt sitt bidrag i år jämfört med 2019 då nyttjandegraden var 67 procent. Andelen kvinnor som använt sitt bidrag har minskat något, från 71 procent till 69 procent. Andelen män som har använt sitt bidrag är oförändrat jämfört med föregående år, 58 procent.

Kompetensförsörjning

Under 2020 har kommunens kompetensförsörjning anpassats efter de förutsättningar som gäller på kort och lång sikt. På kort sikt har åtgärder vidtagits för att klara händelsestyrda kompetensbehov orsakade av pandemin, främst inom vård- och omsorgsverksamheten. Parallellt fortsätter det planerade kompetensförsörjningsarbetet med att producera och vidareutveckla kommunens gemensamma modeller och metoder för kompetensförsörjningen på strategisk,

taktisk och operativ nivå. Detta så att kommunkoncernen på sikt inte riskerar att hamna i en kompetensskuld.

Uppsala kommun har utmaningar i sin kompetensförsörjning, men det skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Framöver väntas ett underskott på kompetenser inom vissa yrkeskategorier, till exempel lärare, undersköterskor och socionomer. Andra verksamheter har haft en god tillgång på kompetenta sökande och har lyckats bra med att anställa de chefer och medarbetare som verksamheten behöver.

I nämnder som har svårt att rekrytera och/eller behålla kompetens över tid sker både strukturella åtgärder, samarbeten i länet och riktade satsningar av olika slag. Nämnderna fortsätter det långsiktiga arbetet med att vidareutvecklat arbetsätt och strukturer för att öka attraktiviteten och ge medarbetare större möjligheter att påverka arbete och verksamhetsutveckling. Nämndernas val av fokus i dessa satsningar varierar beroende på förutsättningar. Kommunstyrelsen har fortsatt arbetet med att stötta kärnverksamheten i nämndöverskridande, gemensamma åtgärder riktat till svårrekryterade och prioriterade yrkesgrupper, till exempel genom att förbättra rekryteringsprocessen.

Under året har Uppsala kommun publicerat 1 524 rekryteringsannonser. Antalet ansökningar har uppgått till drygt 63 400, vilket ger ett snitt på cirka 42 ansökningar per annons. Det innebär att det har varit betydligt fler sökande per annons jämfört med föregående år.

Med anledning av pandemin har kommunstyrelsen under året stöttat vård- och omsorgsverksamheten med rekrytering och vissa övriga anställningsförberedande åtgärder. Stödet riktade sig främst till äldrenämnden i syfte att säkra upp verksamhetens bemanningsförmåga under pandemin. Under våren rekryterades timavlönade vikarier via särskild annonsering. För att säkerställa en stabil bemanning på något längre sikt tillfrågades även alla timavlönade vikarier om intresse för månadsanställning under sommarmånaderna 2020. Under hösten 2020 stöttade kommunstyrelsen med ytterligare rekrytering av timavlönade vikarier.

En bristkompetens under pandemin har varit sjuksköterskor, med få sökande vid annonsering. Utbildningsnämnden har lånat ut skolsjuksköterskor till äldrenämnden för att avlasta i vissa arbetsuppgifter, till exempel vaccinering. Arbetsmarknadsnämnden har bidragit med att anpassa vuxenutbildning efter nya behov på arbetsmarknaden för att säkra kompetensbehoven på sikt. Bland annat genom Äldreomsorgslyftet, där kommunen vidareutbildar medarbetare inom vård- och omsorgsverksamheterna till undersköterskor.

Nämnderna arbetar systematiskt och långsiktigt med kompetensförsörjningen. För att möta framtida utmaningar krävs dock ett mer enhetligt tillvägagångssätt för kompetensförsörjningsplanering och ersättningsplanering. Kommunstyrelsen har drivit ett arbete för förbättrad gemensam styrning, uppföljning och analys av kompetensförsörjningsplaneringen under 2020. Införande av en enhetlig metodik påbörjas under 2021.

I dagsläget är drygt 13 procent av kommunens medarbetare 60 år eller äldre. Under perioden 2021 till 2024 förväntas cirka 300 avgångar per år, förutsatt att dessa lämnar arbetet vid 65 års ålder. Högst andel pensionsavgångar fram till 2024 finns inom administrativt arbete och teknikarbete. Cirka sex procent av chefer som är anställda per den 31 december 2020 beräknas gå i pension under perioden 2020 till 2024.

Rekrytering kommer inte lösa hela ersättningsbehovet. Arbetet med att engagera, utveckla och behålla chefer kommer därför att bli allt viktigare de närmsta åren.

Kommunstyrelsen har under året fortsatt att driva och erbjuda chefs- och ledarutveckling, bland annat i form av utbildningar, nätverk och mentorskap. Årets koncerngemensamma chefsdag ställdes om till ett nytt digitalt koncept under namnet Mötesplats chef med tre digitala event. Under 2020 genomfördes en pilotomgång av Ledarlabbet, som ger möjlighet till träning och reflektion kring ledarskap för medarbetare som har potential att bli chefer. Kommunen är fortsatt delaktig och drivande i ett nätverk (C4) för erfarna chefer med deltagare från kommunen, regionen, universitetet och näringslivet. Nämnderna har under året genomfört verksamhetsanpassade chefs- och ledarutvecklingsaktiviteter, till exempel chefsdagar, coaching och grupputveckling.

I september 2017 införde Uppsala kommun en anställningsgaranti för nyutbildade barnskötare och undersköterskor. Syftet var att höja intresset för utbildningarna och säkra återväxten mot dessa yrken. Garantin upphörde från första mars 2020, men kommunen kommer ha ett fortsatt inflöde av studerande som omfattats av garantin under ytterligare två år, vilket gynnar kompetensförsörjningen inom berörda verksamheten.

Attraktiv arbetsplats

Arbetet med att förskjuta arbetsmiljöarbetet mot hälsofrämjande och förebyggande insatser har fortsatt under 2020. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar att nämnderna följer årsplaner och beslutade rutiner på området. På grund av pandemin har dock arbetsmiljöarbetet till viss del fått ändra inriktning när många arbetar hemifrån. Nya och tillfälliga rutiner för uppföljning av arbetsmiljön har tagits fram och arbetet med den ständigt pågående medarbetardialogen har förstärkts och utvecklats. Under året har flertalet chefer i större uträkning än tidigare blivit tvungna att leda på distans. Ett fokusområde har därför varit att utveckla digitala verktyg och metoder för att kunna leda på distans samt att utveckla medarbetardialogen om uppdrag, utveckling och arbetssituation.

Ledningssystemet för det systematiska arbetsmiljöarbetet, med till exempel uppgiftsfördelning, processer och rutiner utvecklas löpande. Ett pilotprojekt att digitalisera det systematiska arbetsmiljöarbetet är genomfört och utvärderat med resultatet att ett digitalt uppföljningssystem kommer att implementeras under 2021. Målet är att det ska bli tydligare för verksamheterna vad som ingår i systematiskt arbetsmiljöarbete samt skapa bättre möjlighet till uppföljning, även på aggregerad nivå.

Kommunstyrelsen stödjer arbetet med förbättring och utveckling av ledningssystemet, vilket även inkluderar arbetsmetoder och arenor för dialoger mellan chefer och medarbetare. Under 2020 har fokus legat på att utveckla gruppdialogarenor. Inom ramen för hållbart arbetsliv pågår ett pilotprojekt för att möta framtidens utmaningar om en modern och mer flexibel arbetstid. Kravet att arbeta längre behöver även mötas med ett antal möjliggörare, som till exempel generationsväxlingstjänster.

Lönebildningen har präglats av en utdragen avtalsrörelse till följd av den pågående pandemin. Flera kollektivavtal (HÖK) skulle omförhandlas under våren men pandemin medförde att avtalsförhandlingarna sköts fram till hösten 2020. Till exempel tecknades

Kommunals kollektivavtal med tillhörande löneavtal först i slutet av oktober. Avtalet innehöll förutom ett engångsbelopp på 5 500 kr även en extra satsning på 0,3 procent för medarbetare med yrkesförberedande utbildning inom kollektivavtalsområdet. Tillämpningen av avtalets innehåll innebar att årets löneöversyn var mer krävande än vanligt för berörda chefer.

Uppsala kommun tillhör en av de kommuner, bland R9-kommunerna, som har haft minst skillnad i medianlön mellan kvinnor och män. R9-kommunernas medianlöner för 2020 är ännu inte framtagna och Uppsala kommuns lönekartläggning avseende 2020 är under bearbetning. Arbetet med att nå jämställda löner fortgår. Den lokala lärarlönesatsningen som initierades 2012 var fortsatt aktuell under 2020.

Samordningen av arbetet med kommunens varumärke som attraktiv arbetsgivare fortsätter. Under 2020 har arbetet realiserats genom olika aktiviteter som till exempel fortsatt utveckling av digitala medier och de annonseringskanaler som används. Målet är att bli ännu mera träffsäkra i förmedlingen av bilden av Uppsala kommun som arbetsgivare och visa den bredd av möjligheter som kommunen kan erbjuda. Det har bedrivits ett aktivt samarbete över förvaltningsgränserna, speciellt gällande bristyrken där kommunen idag har ett större behov av att rekrytera nya medarbetare. Det har också genomförts rekryteringsprojekt i nära kontakt med aktuella verksamheter.

Stödet till chefer i rekryteringsprocessen har utökats genom digitalisering av kravprofil och annonsunderlag samt att kandidatupplevelsen undersöks systematiskt. Med mer tilltalande annonser är förhoppningen att fler kvalificerade kandidater söker de lediga tjänsterna. Kommunstyrelsen har även påbörjat arbetet med en digital introduktionsutbildning. Syftet är att nå ut på ett enhetligt sätt till både medarbetare och chefer som är i introduktionsfas.

Arbetet med att vara en inkluderande arbetsgivare fortgår. Arbetet med att erbjuda fler människor med funktionsnedsättning arbete och sysselsättning i kommunens egen verksamhet har fortsatt under året. Nämnder och bolagsstyrelser har bidragit genom att till exempel erbjuda praktik och använda tjänster från kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service. Att alla ges samma förutsättningar för praktik eller anställning i kommunen omhändertas som en del i ordinarie verksamhetsplanering där nämnderna utifrån verksamhetens behov skapar förutsättningar för att till exempel öka antalet praktikplatser.

Under 2019 infördes ett tillfälligt stopp för anvisning av extratjänster. Fokus under 2020 har därför i huvudsak varit nystartsjobb, lönebidragsanställning och offentligt skyddat arbete. Som ett led i arbetet med integration och inkludering satsar Uppsala kommun återigen på extratjänster under 2021. Satsningen görs i samarbete med Arbetsförmedlingen och målet är att 500 personer börjar på en extratjänst under 2021. Extratjänster är en arbetsmarknadsanställning som syftar till att långtidsarbetslösa och nyanlända ska få arbete och en stärkt position på arbetsmarknaden.

Verksamhetsutveckling

Kommunstyrelsen har under 2020 fortsatt med nämndgemensamma kompetenshöjande insatser, baserat på prioriterade uppdrag, utmaningar och händelser. Även här har årets prioriteringar baserats på kort- och långsiktiga perspektiv. Nämnderna arbetar också med behovs- och verksamhetsanpassad utveckling inom kompetensförsörjning, ledarförsörjning och arbetsmiljö.

Pandemin har haft stor påverkan på de drygt 20 procent av kommunens medarbetare som arbetar i verksamheter som ställt om till distansarbete. För att klara omställningen har kommunstyrelsen satsat på att ge berörda nämnder verksamhetsstöd i hur digitala kanaler och verktyg kan användas för att arbeta och samarbeta på distans. För att ge chefer och medarbetare information och råd om hur situationen i sin helhet bäst kan hanteras har ledningssystemet för arbetsmiljö och arbetsgivarfrågor justerats löpande.

På grund av pandemin har nämndgemensamma aktiviteter hanterats digitalt under året. Bland annat har förberedelserna för flytten till Stadshuset 2021 omformats till ett digitalt genomförande och de chefs- och ledarutbildningar som kommunstyrelsen driver har genomförts digitalt.

För att klara långsiktiga uppdrag, utmaningar och förändringstryck har kommunstyrelsen fortsatt driva och stödja nämndgemensamma kompetenshöjande insatser och projekt. Behovet av kunskaper om att leda, driva och delta i förändring ökar. Kommunstyrelsen har under året planerat för chefsutbildning i förändringsledning och en pilot kommer att startas under våren 2021. Under året har kommunstyrelsen även utvecklat verksamhetsstöd för att bygga upp en god innovationskompetens. En handlingsplan har beslutats och i juni 2020 fick Uppsala kommun ett Vinnovafinansierat projekt godkänt. Projektet ska ta fram prototyper på hur kommunen kan arbeta med e-lärande för innovationskraft och förändringsledning.

Under planeringsperioden 2020–2023 har kommunfullmäktige avsatt 12 miljoner per år som ska fördelas på olika satsningar som sammantaget ska öka digitaliseringstakten i Uppsala kommun. Under 2020 har medel fördelats till kompetensförstärkning och satsningar som har potential att accelerera den digitala utvecklingen i stort.

Under 2018 och 2019 drevs projektet Effektivt mottagande. Syftet var att effektivisera etableringstider och mottagande för nyanlända samt öka kunskapen om jämställdhet, tillgänglighet och ickediskriminering i arbetet med nyanlända. Satsningen drevs som projekt under 2018 och 2019 och har lagts över till förvaltning under 2020.

Inom äldrenämnden, omsorgsnämnden och socialnämnden har en kompetenshöjning i bemanningsplanering genomförts under året, med stöd från kommunstyrelsen. Syftet var att höja kunskap och förståelse för schemaläggningens påverkan på kvalitet, hållbarhet och ekonomi. Kompetenshöjningen är en fortsättning på arbetet med att långsiktigt omhänderta effekterna av heltid som norm.

Digitaliseringen har lett till nödvändigheten att se över avtal och arbetsätt för att anpassa arbetstid och arbetsformer till ett förändrat arbetsliv. Ett pilotprojekt för en modern och mer flexibel arbetstid har inletts. Målgruppen är medarbetare som helt eller delvis arbetar på distans på grund av pandemin. Medarbetare som deltar i piloten ska inte registrera eller redovisa sin tid utan ska istället själv förlägga sin arbetstid utifrån uppdrag och mål.

Kommunstyrelsen har under året förberett för ett systembyte inom löne- och personaladministration. Förberedelserna fortsätter under 2021, och systembytet sker inom några bolag i oktober 2021 och inom samtliga nämnder i januari 2022.

Kommunens årliga medarbetarundersökning är ett väsentligt underlag för förbättrings- och förändringsarbete. Årets undersökning hade en svarsfrekvens på 80 procent. Det är sju procentenheter högre än vid undersökningen 2019. Totalindex för Uppsala kommun i sin helhet har stigit med en enhet per år sedan 2017. Värdet för 2020 är 76.

Under perioden 2017–2020 har index för ledarskap, styrning och arbetssituation stadigt ökat och ligger för 2020 på 76, 78 respektive 72 i indexvärde. Resultatet för delindexet motivation ligger oförändrat kvar på 77 sedan 2018. 2020 är även första året som samtliga delområdesindex ligger över 70. För delindex andra viktiga frågor visar årets resultat en försämring med en enhet jämfört med föregående år, där index sjunkit från 79 till 78. Totalindex är samma för såväl kvinnor som män. Sett till delområdena finns det dock vissa skillnader. Kvinnor svarar högre inom motivation, ledarskap och styrning (1–3 enheter). Män svarar högre inom arbetssituation (3 enheter). Inom andra viktiga frågor är resultatet lika. Chefer har ett högre resultat än medarbetare utan chefsuppdrag inom samtliga delområden utom delområde arbetssituation, där har medarbetare utan chefsuppdrag har ett högre delområdesindex.

För att kunna jämföra sig med andra kommuner mäter Uppsala kommun nio nationellt gemensamma enkätfrågor för hållbart medarbetarengagemang (HME), i samband med den årliga medarbetarundersökningen. Frågorna återfinns inom områdena motivation, ledarskap och styrning. Jämförelsemöjligheterna skapas genom att enkätsvaren för dessa nio frågor redovisas i en nyckeltalsdatabas för kommuner och regioner (Kolada). Index för hållbart medarbetarengagemang (HME) har ett förbättrat totalindex jämfört med 2019 och når i år värde 79, vilket är medelvärdet för R9 och jämförvärdet. Motivations- och styrningsindex har båda förbättrats med en indexenhet, medan ledarskap ligger kvar med oförändrat värde. Fördelat på kön så är indexet för kvinnor högre än för män, med totalindex 80 respektive 77. Över tid har resultaten i mätningarna legat på en hög och jämn nivå, med en långsam ökning av totalindex med en indexenhet per år sedan 2018.

Sammanfattande analys och aktuella utmaningar

Trots pågående pandemi med anpassning och omställning av verksamhet inom flera olika områden visar det gångna året att kommunkoncernen är på rätt väg, både i förhållande till inriktningsmål och Agenda 2030.

Inom HR-området är merparten av processer, metoder och rutiner för kompetensförsörjning, systematiskt arbetsmiljöarbete samt lönebildning på plats och tillämpas i verksamheten. Omvärldsanalys, verksamhetsplanering och kompetensplanering systematiseras allt mer. Det ger förutsättningar för kommunen att kompetensförsörja verksamheten, både utifrån förändrade servicebehov och arbetsmarknadspolitiska målsättningar.

Det finns dock några områden som särskilt bör uppmärksammas, där det finns behov av att först vända utvecklingen för att sedan jobba vidare med utveckling och förbättring. I delar av verksamheten har kommunen en hög sjukfrånvaro, arbetsbelastningen upplevs som hög och chefer bedömer att de har svårt att hinna med sitt chefs- och ledaruppdrag inom ordinarie arbetstid. Personalomsättningen är också relativt hög för chefer, en av verksamhetens viktigaste nyckelfunktioner. Kvinnodominerade arbetsplatser med stora arbetsgrupper verkar, baserat på hittills genomförda analyser, vara särskilt påverkade av en eller flera av dessa effekter. Vissa verksamheter har i dagsläget utmaningar i sin kompetensförsörjning och en del yrkeskategorier utgör bristyrken.

Till detta är förändringstrycket högt. Med fler äldre och yngre invånare, fortsatt tillväxt, snabb teknikutveckling och ökad rörlighet inom befolkningen så förändras det kommunala servicebehovet. Pandemin har lett till att nya arbetsformer prövats och

givit en snabb rörelse mot ökad förmågan att arbeta med digitala verktyg, som i sin tur leder till ökade möjligheter till flexibilitet i arbetslivet i fråga om när, var och hur arbete kan utföras samt hur service och tjänster av olika slag kan levereras. Några nämnder pekar också på att de digitala arbetssätten väckt nyfikenhet och intresse för annan digital utveckling.

Ungefär 20 procent av kommunens medarbetare har under pandemin ställt om till att arbeta på distans. När dessa medarbetare kan återgå till arbetsplatsen är beroende av Folkhälsomyndighetens rekommendationer och en minskad smittspridning i samhället. En kommande utmaning på kort sikt blir att planera för en ordnad och säker återgång med möjlighet att hitta en balans mellan närvaro på arbetsplatsen och fortsatt arbete på distans. En utmaning på längre sikt kan bli efterfrågan på omställning till en ökad flexibilitet i arbetslivet generellt i fråga om när, var och hur arbete kan utföras. Hur brukarnära verksamhet bör och kan utformas vad gäller organisation, anställningsformer, arbetsmiljö och villkor i övrigt kommer också vara en fråga som behöver analyseras med hänsyn till lärdomar från pandemin. Frågan är inte enbart lokal, utan står också i fokus på ett nationellt plan framförallt vad gäller äldreomsorgen.

Behovet av att kompetens och engagemang för innovation, utveckling och förändring är stort. Det kommunala uppdraget kommer inte att bli mindre eller enklare, utan snarare växa och ständigt förändras. Därför blir det allt viktigare att arbeta för att ta tillvara och vidareutveckla den kompetenspotential som medarbetare besitter. För att lyckas behövs en komplex sammansättning av arbete med styrmodeller, medarbetarskap, chefs- och ledarskap, kompetensutveckling och arbetsmiljö. Även här har koncernen ett bra utgångsläge med de förändringar i styrning och organisation som genomförts de senaste åren. Lärdomarna under 2020 om digitala samarbetsformer och distansarbete är värdefulla.

Koncernen behöver också förstå och förhålla sig till värderingsförändringar på arbetsmarknaden. Mer individuella och globala värderingar förändrar förväntningar på medarbetarskapet, och kommer sannolikt att driva på en ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Omvärldsanalyser pekar på att chefskapet kommer att bli en allt mindre attraktiv yrkesroll, åtminstone om förutsättningarna för chefsrollen inte förändras mot att innehålla mer av ledarskap och mindre av administrativa göromål. Dessa faktorer ska vägas in, för att öka träffsäkerheten i kommunens fortsatta kompetensförsörjning.

Förväntad utveckling

Kommunens förväntade utveckling beror i hög grad på vad som sker utanför den kommunala organisationen. I avsnittet *Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning* beskrivs exempelvis befolkningsutveckling, arbetsmarknad, näringsliv och konjunktur. I det här avsnittet beskrivs hur omvärldstrender kan komma att påverka genom att de sätter förändringstryck på kommunen.

Nio trender med påverkan på kommunens verksamheter

Varje år tar Uppsala kommun fram en omvärldsanalys. Syftet är att bevaka och upptäcka trender och händelser som påverkar kommunens verksamhet. Insikterna från analysen ligger till grund för hur kommunen sätter mål och planerar sin verksamhet.

I 2020 års omvärldsanalys analyseras nio aktuella trender som påverkar Uppsala kommun. Trenderna är identifierade och framlyfta eftersom de bedöms ha stor påverkan på Uppsalas förutsättningar att utvecklas till en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar kommun med upp emot 340 000 invånare år 2050.

Värderingsförändring	Demografisk förändring	Teknikutveckling	Globalisering	Klimatförändring
Ökad polarisering Ökat fokus på jämställdhet Ökad mångfald	Ökat fokus på livsmiljö och boende Åldrande befolkning	Ökad digitalisering Förändrade kompetens och utbildningsbehov	Ökad internationalisering och ökad global rörlighet	Miljö- och klimatförändringar

Figur: De nio trenderna, och deras koppling till de fem globala trenderna – värderingsförändring, demografisk förändring, teknikutveckling, globalisering och klimatförändring.

Varje trend har en sammanfattning med slutsatser som kallas förändringstryck. Förändringstrycken visar vad kommunen kan göra för att möta och hantera trender och andra omvärldsfaktorer.

Omvärldens förändringstryck på verksamheterna

En viktig utgångspunkt för den kommungemensamma omvärldsanalysen är verksamheternas egna beskrivningar av hur förändringar i omvärlden påverkar verksamheten. En genomgång av det samlade materialet pekar på vissa gemensamma framtidsutmaningar:

- Växande kommun ställer krav på flertalet verksamheter.
- Verksamheter möter nya krav och förväntningar på välfärden.
- Den förändrade demografin – med fler barn och äldre – ökar efterfrågan på kommunens verksamheter, samtidigt som den påverkar finansieringen av välfärden.
- Behov att möta och hantera kompetensförsörjning.
- Digitalisering ger möjligheter, men skapar också utmaningar.
- Social oro och ohälsa ökar, betydelsen av tidiga och samordnade insatser lyfts.

- Miljö- och klimatförändringar ökar risken för krissituationer.

Sammantaget handlar framtidsutmaningarna om behovet av att hitta nya sätt att styra och leda verksamheten, att växa på ett hållbart sätt och att anpassa verksamheter till ett mer ansträngt ekonomiskt läge. Utifrån dessa beskrivningar har fyra tongivande förändringstryck – slutsatser – med särskilt stor påverkan på kommunens verksamheter lyfts fram.

Fyra viktiga slutsatser från omvärldsanalysen

I omvärldsanalysen har fyra tongivande förändringstryck – slutsatser – lyfts som särskilt viktiga att ha ett gemensamt fokus på. Det är förändringstryck som flera av kommunens förvaltningar och bolag har resonerat om i sina beskrivningar av hur omvärldsförändringar påverkar verksamheten.

De fyra förändringstrycken lyfter behovet av att kommunens verksamheter effektiviseras för att möta demografiska förändringar och förväntningarna hos dem som bor, verkar och besöker Uppsala. De pekar också på behovet av att den fysiska planeringen – i den växande kommunen – går i takt med det långsiktiga hållbarhetsarbetet och att den sociala sammanhållningen främjas.

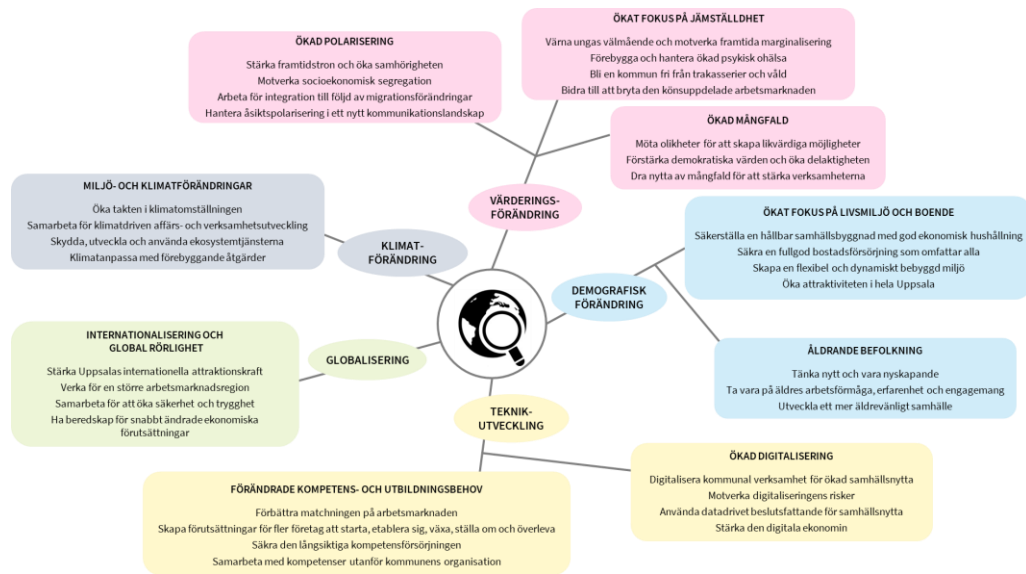
De fyra förändringstrycken är:

Stärka framtidstron och öka samhörigheten. Ojämligheten i levnadsvillkor ökar, både mellan individer och bostadsområden, och accelererar i lågkonjunkturen. I likhet med andra större kommuner har Uppsala skillnader i hälsa, utbildning, arbete och inkomst mellan olika platser. En av de viktigaste slutsatserna är behovet av att stärka framtidstron, öka samhörigheten och trygghetskänslan bland kommuninvånarna. I detta arbete är mer jämlikt och ökat deltagande i arbets- och samhällsliv avgörande.

Säkerställa en hållbar samhällsbyggnad med god ekonomisk hushållning. Uppsala har en hög befolkningsökning som på sikt inte kommer att avstanna på grund av pandemin. Det förutsätter en fortsatt anpassning av kommunens verksamheter, arbetsplatser och bostäder i en ekonomiskt svår tid med minskade skatteintäkter. För att upprätthålla en god välfärd behöver Uppsala säkerställa en hållbar samhällsbyggnad med god ekonomisk hushållning.

Tänka nytt och vara nyskapande i välfärden. Antalet yngre och äldre kommuninvånare ökar i snabb takt. Detta sätter press på kommunens ekonomi och finansieringen av välfärden. För att säkra en god välfärd som möter förväntningar och behov behöver kommunen tänka nytt och vara nyskapande i hur framtidens välfärdstjänster utformas.

Förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. Pandemin riskerar att leda till ökad psykisk ohälsa med långvariga effekter. Det finns risker för oro, ångest och depression, framförallt i redan utsatta grupper där de ekonomiska och arbetsrelaterade konsekvenserna slår hårdast. Även barn i dessa grupper har ökad risk för psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa grundar sig bland annat i arbetslöshet, ekonomisk oro, isolering, hög arbetsbelastning, sorg samt utsatthet för våld och förtryck. Kommunen behöver förbereda sig för detta både som arbetsgivare och servicegivare genom att sätta in förebyggande åtgärder för att tidigt identifiera psykisk ohälsa och ge extra stöd till utsatta grupper.

Figur: Sammanfattande bild över trender och förändringstryck på Uppsala kommun

Driftsredovisning

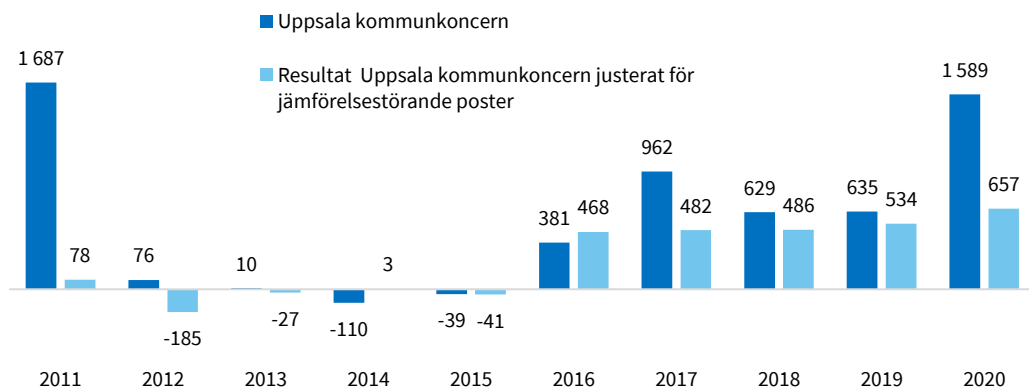
Kommunkoncernens ekonomiska ställning

Ett rekordstort resultat

Uppsala kommunkoncern redovisar ett resultat på 1 589 (635) miljoner kronor. Koncernens resultat inrymmer jämförelsestörande poster på sammanlagt 634 (152) miljoner kronor i kommunen och 306 (-38) miljoner kronor i Uppsala Stadshuskoncernen.

De betydande jämförelsestörande posterna som påverkade resultatet för kommunen i förvaltningsform positivt är tillfälliga generella statsbidrag som tillkom med anledning av pandemin, realisationsvinst från mark- och exploateringsverksamheten, upplösning av exploateringsersättningar i enlighet med regeländring samt statliga kostnadsersättningar med anledning av pandemin. Bland jämförelsestörande poster som påverkat resultatet negativt finns bortfall i skatteintäkter, kostnader för sjuklön och merkostnader inom vård och omsorg med anledning av covid-19, kostnader för såld mark samt utrangeringar och reaförluster av anläggningstillgångar. Inom stadshuskoncernen avser de jämförelsestörande posterna realisationsvinster och kostnader hänförliga till koncernens avyttrade fastigheter, förgäveskostnader och utrangeringar. Efter justeringar för dessa jämförelsestörande poster uppgick resultatet i kommunkoncernen till 657 (534) miljoner kronor.

Resultat i miljoner kronor

Figur: Resultat för Uppsala kommunkoncern.

Kommunkoncernens resultat och budget per nämnd och dotterbolag

Kommunkoncernens verksamhet bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser i enlighet med de mål och den resurstilldelning kommunfullmäktige beslutat i mål och budget. I tabellerna nedan ges en överblick av respektive enhets budget och resultat. Detaljer om verksamhet och ekonomi framgår av bilagan *Verksamhet i nämnder och dotterbolag* samt i respektive nämnd och bolagsstyrelses egen rapportering. Se även årsredovisning för Uppsala stadshus AB.

Årets resultat bolag

Uppsala stadshuskoncern (Uppsala stadshus AB med dotterbolag)			
Belopp i miljoner kronor	Resultat 2020	Budget 2020	Resultat 2019
Uppsala Stadshus AB	-14	7	-12
Uppsala Stadshus Holding AB	459	0	0
AB Uppsala Kommuns Industrihus	-187	16	12
Fyrishov AB	-13	-8	-3
Destination Uppsala AB	6	0	1
Uppsalahem AB	316	274	289
Uppsala bostadsförmedling AB	1	-2	-1
Uppsala Kommuns Fastighets AB	-9	-8	-13
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	-19	-19	-15
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	162	101	89
Uppsala Kommun Sport- och rekreationsfastigheter AB	9	-1	0
Uppsala Konsert & Kongress AB	-45	-32	-39
Uppsala Parkerings AB	25	32	28
Uppsala stadsteater AB	-77	-74	-76
Uppsala Vatten och Avfall AB	30	24	35
Koncernelimineringar	-4	-40	-36
Resultat efter finansiella poster	639	270	259
Jämförelsestörande poster	-323	4	38
Jämförelsestörande poster covid-19 relaterade	34	0	0
Resultat efter finansiella poster exkl. jämförelsestörande poster	351	274	297
<i>Resultat i procent av omsättningen</i>	<i>11%</i>	<i>8%</i>	<i>9%</i>

Uppsala stadshuskoncern redovisade ett resultat efter skatt på 611 (167) miljoner kronor. Som följd av kommunfullmäktiges beslut i april 2019 har flera fastighetsförsäljningar genomförts under året. Fastigheterna ägdes ursprungligen av AB Uppsala Kommuns Industrihus och Uppsala Kommun Fastighets AB och de såldes i tre olika portföljer till externa köpare. Försäljningen av de tre fastighetsportföljerna har genererat en total koncernmässig resultateffekt på 298 miljoner kronor, 340 miljoner kronor beaktat skatteeffekter. Härutöver har Uppsala kommun Skolfastigheter AB sålt en fastighet i Luthagen och Uppsala Sport och rekreationsfastigheter AB har sålt marken Kronåsen till Uppsala kommun.

Årets resultat har påverkats av jämförelsestörande poster på 306 (-38) miljoner kronor. Dessa poster av engångskaraktär avser framför allt realisationsresultat och kostnader hänförliga till de avyttrade fastigheterna, förgäveskostnader och utrangeringar. Pandemin har haft en negativ resultatpåverkan med 34 miljoner kronor för koncernen, där bolag som arbetar med besöksnäring drabbats hårdast. Samtliga bolag inom stadshuskoncernen har påverkats av den pågående pandemin. Stängda gränser och reserestriktioner har inneburit en stor påverkan på besöksnäringen då gästerna till staden uteblivit. Rensat för pandemins påverkan på bolagens utfall har samtliga bolag nått de resultatkrav som kommunfullmäktige fastställt för 2020.

Rensat för dessa jämförelsestörande poster är årets resultat högre än föregående år vilket förklaras av att flera bolag har färdigställt stora fastighetsprojekt som ökat intäkterna och stärkt resultatet. Bolagskoncernen är fortsatt inne i en expansiv fas med

både många och stora pågående fastighetsprojekt. Projekten är framtunga i kostnader där intäkterna kommer först flera år senare, när investeringarna tas i drift.

Som följd av kommunfullmäktiges beslut i april 2019 har flera fastighetsförsäljningar genomförts under året. Fastigheterna ägdes ursprungligen av AB Uppsala Kommuns Industrihus och Uppsala Kommun Fastighets AB och de såldes i tre olika portföljer till externa köpare. Försäljningen av de tre fastighetsportföljerna har genererat en total koncernmässig resultateffekt på 298 miljoner kronor, 340 miljoner kronor beaktat skatteeffekter. Likvidmässigt har försäljningarna genererat 1 225 miljoner kronor. Vid slutreglering av försäljningen från en av fastighetsportföljerna förväntas ytterligare likvid inflyta under 2021.

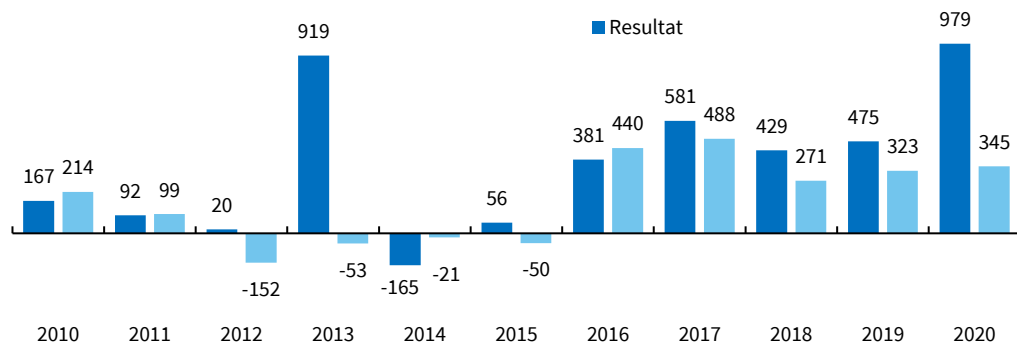
Härutöver har Uppsala kommun Skolfastigheter AB sålt en fastighet i Luthagen och Uppsala Sport och rekreationsfastigheter AB har sålt marken Kronåsen till Uppsala kommun.

Årets resultat, nämnder

Nettokostnad och resultat per nämnd						
Belopp i miljoner kronor	Intäkter exkl. kommunbidrag	Total kostnad	Netto-kostnad	Kommun-bidrag	Resultat 2020	Budget 2020
Utbildningsnämnden	918	-6 178	-5 260	5 4001	141	0
Arbetsmarknadsnämnden	276	-1 057	-780	799	18	0
Socialnämnden	138	-971	-833	788	-45	0
Omsorgsnämnden	261	-1 952	-1 691	1 707	16	0
Äldrenämnden	515	-2 381	-1 866	1 917	51	0
Kulturnämnden	40	-403	-363	367	4	0
Idrotts- och fritidsnämnden	50	-391	-341	336	-6	0
Gatu- och samhällsmiljönämnden	165	-650	-484	511	26	0
Plan och byggnadsnämnden	76	-141	-65	79,0	14	0
Namngivningsnämnden	0	-1	-1	2	0	0
Räddningsnämnden	66	-238	-172	174	2	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	42	-69	-27	27	0	0
Överförmyndarnämnden	15	-35	-20	22	2	0
Kommunstyrelsen	2 467	-2 710	-242	518	275	0
<i>KS Kommunledningskontoret</i>	1 992	-2 399	-407	405	-2	0
<i>KS Stadsbyggnadsförvaltningen</i>	476	-311	165	113	277	0
Valnämnden	0	-1	-1	1	0	0
Finansförvaltningen	15 582	-15 102	-	-	480	263
Totalt kommunen			-12 147	12 647	979	263

Resultatet för verksamhet i förvaltningsform uppgick till 979 (475) miljoner kronor. Årets resultat är 716 miljoner kronor högre än kommunfullmäktige budgeterat och 271 miljoner kronor högre än prognosen från augusti. Justerat för jämförelsestörande poster beräknas resultatet till 345 (323) miljoner kronor, vilket motsvarar 2,7 (2,6) procent av intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Figur: Resultat för Uppsala kommun i förvaltningsform, i miljoner kronor

Nämnderna redovisade ett samlat överskott om 499 (76) miljoner kronor, och merparten av nämnderna redovisade överskott. Socialnämnden och idrotts- och fritidsnämnden redovisade underskott om 45 respektive 6 miljoner kronor.

Socialnämnden gick in i 2020 års verksamhet med ett underskott och har under året haft ett högt inflöde av ärenden och därmed även höga volymer av insatser. Jämfört med 2019 ökade antalet vårddyggn på HVB-hem med cirka 14 procent och samtidigt ökade andelen vårddyggn på SIS-hem med 115 procent. Nämnden har arbetat med att förbättra analyser och behovsbedömningar för att kunna hitta alternativ till vård utanför hemmet samt har vidtagit effektiviseringsåtgärder för att anpassa verksamheten till kommunfullmäktiges ramar. Det har varit utmanande att under pågående pandemi upprätthålla rättssäker verksamhet med hög kvalitet både vad gäller myndighetsutövning och insatser inom egenregi. Verksamheten har dock klarat av alla ansvarstaganden även om aktiviteter har uteblivit och omprioriteringar har gjorts. Pandemin har haft marginell påverkan på det ekonomiska resultatet.

Underskottet inom idrotts- och fritidsnämnden är en konsekvens av pandemin och förklaras delvis av att nämnden, i enlighet med kommunens beslut, inte tagit ut några markeringsavgifter för föreningslivets bokningar av lokaler under perioden april till juni. Ytterligare tillkom intäktsbortfall till följd av uteblivna matchhyror på grund av fortsatta restriktioner vad gäller publika evenemang. För att möta intäktsbortfallet har verksamheten varit återhållsam bland annat vad gäller återbesättning av tjänster och reparations- och underhållskostnader. Kostnaderna har även varit lägre på grund av färre ansökningar om föreningsbidrag.

Äldrenämnden och omsorgsnämnden avslutade år 2019 med underskott och därmed kostnadsnivåer som var högre än kommunfullmäktiges ramar. Äldrenämndens överskott på 51 (-8) miljoner kronor förklaras därför till del av att nämnden under de senaste åren vidtagit åtgärder för att hålla nettokostnaderna stabila. Därtill har pandemin medfört lägre volymen inom främst särskilt boende vilket lett till lägre kostnader. Nämnden har haft högre kostnader som konsekvens av pandemin men samtidigt fått statliga ersättningar för merkostnader och för sjuklönekostnader. Omsorgsnämndens överskott om 16 (-60) miljoner kronor förklaras av statliga ersättningar för sjuklönekostnader och merkostnader för covid-19. Därtill fick nämnden statsbidrag från Migrationsverket utöver budgeterat.

Gatu- och samhällsmiljönämnden och plan- och byggnadsnämnden redovisar överskott på 26 (-47) och 14 (-7) miljoner kronor. Överskottet inom gatu- och samhällsmiljönämnden förklaras av lägre kostnader än budgeterat för

vinterväghållning och färdtjänst. Överskottet för plan- och byggnadsnämnden beror på färre inkomna och beslutade ärenden för bostadsanpassning, inställda utbildningar och konferensen samt den statliga kompensationen för sjuklön. Resultatet har påverkats positivt även av att den förväntade minskningen i bygglovsintäkter uteblev.

Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden redovisar större överskott, 275 (142) respektive 141 (65) miljoner kronor. Överskottet för kommunstyrelsen förklaras dels av försäljning av exploateringsfastigheter, dels av intäkter från exploateringsavgifter. Kommunstyrelsen har haft kostnader i anslutning till pandemin såsom kostnader för skyddsutrustning och administration. Överskottet på utbildningsnämnden beror huvudsakligen på färre elever än budgeterat framför allt i grundskolan och högre statliga ersättningar för sjuklön.

Finansförvaltningen redovisade ett resultat om 480 (399) miljoner, vilket överstiger av kommunfullmäktige budgeterat resultat med 217 miljoner kronor. Den positiva budgetavvikelsen förklaras främst av under året beslutade generella statsbidragen. De sociala avgifterna blev 23 miljoner kronor lägre än budgeterat medan de interna intäkterna från PO-pålägg blev 44 miljoner kronor lägre än budgeterat. Samtidigt uppgick pensionskostnaderna till 557 miljoner kronor, vilket är 36 miljoner kronor högre än budgeterat.

Merparten av nämnderna redovisade lägre efterfrågan på tjänster till följd av restriktionerna för att begränsa smittspridningen. Flera nämnder ställde om verksamheten för att begränsa smittspridningen. Utbildningsnämnden ställde om gymnasieskolan till distansundervisning medan kulturnämnden gjorde om delar av utbudet till digitalt. Delar av kommunstyrelsens verksamhet anpassades till krisledning. Överlag fick de statliga åtgärderna mot pandemin såsom ersättningen för sjuklönen och ersättningarna för merkostnaderna inom vård och omsorg gynnsamma effekter på nämndernas ekonomi.

BNP krymper men skatteunderlaget hålls upp av statliga åtgärder

Pandemin, både i form av restriktioner för att begränsa smittspridningen och de statliga åtgärderna för att mildra de ekonomiska konsekvenserna, fick en stor betydelse för skatteunderlagets utveckling. Den svenska ekonomin drabbades hårt av pandemin och under andra kvartalet föll BNP med 8,0 procent jämfört med första kvartalet. Under tredje kvartalet kom dock en snabb rekyl till följd av en minskad smittspridning och lättnader i restriktionerna samt ett omfattande statligt stöd. BNP-tillväxten blev 4,9 procent jämfört med kvartalet innan. Återhämtningen bröts dock av en andra våg av smittspridning och återinförda restriktioner. Den skarpa rekyl i efterfrågan som syntes i det tredje kvartalet 2020 åtföljdes därmed av en betydligt svagare utveckling under årets sista kvartal.

Det slutliga beskattningsutfallet för 2019 års inkomst visade att tillväxten i skatteunderlaget uppgick till 3,8 procent i Uppsala och 2,8 procent i riket. I ett historiskt perspektiv är det en relativt låg ökningstakt som framförallt beror på en omsvängning på arbetsmarknaden från en kraftig ökning av arbetade timmar 2018 till en minskning. Ytterligare en faktor som höll tillbaka skatteunderlaget 2019 var möjligheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag att avsätta 100 procent av 2019 års vinst upp till en miljon kronor till en periodiseringsfond. Dessa

avsättningar kommer att återföras till beskattning åren 2020 till 2025 men kommunerna fick ett generellt statsbidrag för att kompensera för den negativa effekten på 2020.

Rikets faktiska skatteunderlag, justerat för regeländringar, beräknas år 2020 och 2021 öka med 2,8 respektive 3,3 procent, att jämföras med 2,9 procent 2019. I reala termer beräknas skatteunderlaget öka med 1,0 respektive 1,1 procent, vilket är marginellt lägre än de senaste konjunkturcyklernas genomsnitt på 1,2 procent. Prognosen är något nedskrivna för 2020, men reviderades upp åren därefter främst till följd av högre löneökningar och en snabbare uppgång i antalet arbetade timmar under 2022.

Enligt prognosen från Sveriges kommuner och regioner (SKR) beräknas Uppsala kommuns intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för 2020 till 13 208 miljoner kronor, varav 11 082 miljoner kronor i skatteintäkter, 1 772 miljoner kronor i generella statsbidrag och utjämning och 355 miljoner kronor i kommunal fastighetsavgift. De generella statsbidragen uppgick totalt till 714 miljoner kronor varav 433 miljoner kronor var tillskott som beslutades under 2020. Intäkterna från den kommunalekonomiska utjämningen uppgick totalt till 1 058 miljoner kronor och omfattar 1 561 miljoner kronor i inkomstutjämningsbidrag, 740 miljoner kronor i kostnadsutjämningsavgift, 249 miljoner kronor i införandebidrag samt 12 miljoner kronor i avgift till LSS-utjämning. Intäkterna från skatter och fastighetsavgiften baseras på SKR:s prognos från december 2020. Eventuella avvikelser från de faktiska utfallen kommer att regleras i bokslut 2021.

De samlade intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning blev 827 miljoner kronor eller 6,7 procent högre än 2019. Intäkterna från skatter blev 185 miljoner kronor lägre än budgeterat, en avvikelse som huvudsakligen förklaras av pandemins effekt på arbetade timmar och lönesumman. Bortfallet i skatteunderlaget blev emellertid lägre än befarat tack vare de statliga åtgärderna såsom korttidspermitteringar samt ändrade regler för A-kassa och höjd ersättningsnivå i arbetsmarknadsersättningar. Jämfört med föregående år blev skatteintäkterna 124 miljoner kronor eller 1,1 procent högre.

Inkomstutjämningen ökade med 165 miljoner kronor vilket förklaras dels av en ökning i skatteunderlaget i riket vilket höjer Uppsalas garanterade skatteunderlag. Skattekraften i Uppsala har försämrats successivt i förhållande till riket då skatteunderlaget inte ökat helt i takt med de senaste årens befolkningsutveckling.

Kostnadsutjämningsavgiften ökade med 214 miljoner kronor, en förändring som förklaras av införandet av det nya kostnadsutjämningsystemet. Den negativa förändringen fasas emellertid in med ett införandebidrag om 249 miljoner kronor. Samlat uppgick kostnadsutjämningsavgiften och införandebidraget till -491 miljoner kronor vilket är 35 miljoner kronor lägre än kostnadsutjämningsavgiften 2019. Att kostnadsutjämningsavgiften minskade beror på att Uppsalas befolkningssammansättning förändrades i förhållande till rikets befolkning i en riktning som gynnade Uppsala kommun i kostnadsutjämningsystemet.

I bokslutet beräknas den kommunala fastighetsavgiften öka med knappt 14 miljoner kronor jämfört med 2019 vilket förklaras av att det gjordes en upptaxering av småhus på lantbruk samt att inkomstbasbeloppet för småhus fastställdes till 66 800 kronor. Detta innebär att den nya gränsen för fastighetsavgiften för ett småhus uppgår till 8 349 kronor jämfört med 8 049 kronor för 2019. För flerbostadshusen ger samma beräkning 1 429 kronor per lägenhet jämfört med 1 377 kronor 2019.

Intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning svarar för 80 procent av kommunens samlade intäkter. Därtill tillkommer statsbidrag samt taxor och avgifter som svarar för 11 procent av intäkterna. Återstående andel på 9 procent utgörs framförallt av intäkter från hyror och arrenden, ränteintäkter från utlåning till kommunala bolag, försäljning av verksamhet samt intäkter från exploateringsverksamheten.

SKR:s prognos från februari indikerar att konjunkturen fortsätter att stärkas trots en svag inledning på 2021 och att en starkare återhämtning väntar under det andra halvåret. Prognosen för BNP och sysselsättningen revideras upp för 2021, delvis med anledning av att avslutningen på 2020 inte beräknas bli så svag som antogs i tidigare prognoser. Även tillväxten för det kommunala skatteunderlaget skrivs upp för både 2020 och 2021 delvis till följd av indikationer på en större ökning av löneinkomsterna. Konjunkturutsikterna är dock osäkra eftersom det fortfarande råder betydande osäkerhet kring hur smittspridningen, restriktioner och vaccinationsprogrammen kommer att utvecklas.

Riktade statsbidrag och migrationsersättningar

År 2020 uppgick intäkterna från riktade statsbidrag och migrationsersättningar till 841 miljoner kronor, drygt 70 miljoner kronor högre än 2019. Ökningen förklaras dels av högre riktade statsbidrag främst till skolan, dels av ersättningar för sjuklönekostnader och merkostnader med anledning av covid-19 som sammanlagt uppgick till 167 miljoner kronor.

Riktade statsbidrag och migrationsersättningar				
Belopp i miljoner kronor	2018	2019	2020	Förändring 2019-2020
Riktade statsbidrag	481	485	645	33%
Boendeersättningar och återsökning	176	126	93	-26%
Schablonersättning	186	158	103	-35%
Summa statsbidrag	842	770	841	9%

Statsbidragen från migrationsverket i form av boendeersättningar, återsökning och schablonersättning samlat uppgick till 196 miljoner kronor vilket är en minskning med 30 procent jämfört med 2019. Intäkterna från boendeersättning och återsökning har minskat successivt främst för att allt fler ensamkommande flyktingbarn blivit vuxna eller hunnit bli svenska medborgare och därmed slutat vara statens ansvar. Schablonersättning för mottagning av nyanlända med uppehållstillstånd minskade med drygt en fjärdedel vilket beror på att antalet nyanlända är färre än föregående år liksom antalet bosatta under etablering.

Kommunmottagna och antal bosatta i kommunen								
Antal personer	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kommunmottagna enligt ersättningsförordningen	481	552	794	1 314	1 400	916	719	385
varav ensamkommande	53	74	73	196	212	227	167	28
Antal bosatta vid uppdateringstillfället, som blivit kommunmottagna senaste 24 månaderna	713	033	300	2 125	3 014	2 582	1 632	1 082
varav ensamkommande	108	127	175	277	431	486	368	184

Under 2020 togs 385 personer emot, betydligt färre än året innan. Det avser både mottagna anvisade individer och dem som hade bosatt sig i Uppsala kommun på egen hand. De senaste fem åren tog kommunen emot totalt knappt 5 000 personer. Antalet mottagna och inflyttade fortsätter att minska från toppnivåerna åren 2016 och 2017 framförallt för att det kommer färre asylsökande till följd av de mer restriktiva asyllagarna. I samband med pandemin minskade även antalet kvotflyktingar till kommunen men antalet anvisade till kommunen kvarstod och uppfylldes av personer som kom från Migrationsverkets anläggningsboenden.

Vid utgången av 2020 fanns det i Uppsala totalt 1 082 nyanlända personer under etablering. Av dessa var 184 ensamkommande barn. Vid samma tidpunkt 2019 uppgick antal personer under etablering till 1 632, varav 368 var ensamkommande barn.

I takt med att kommunen tar emot färre flyktingar sjunker även utbetalda schabloner från Migrationsverket. För kommunmottagna eller inflyttade under etablering får kommunen en schablonersättning som ska täcka specifika mottagningsinsatser. Merparten av de kommunala insatserna riktade till personer i denna grupp sker inom ramen för den ordinarie verksamheten och finansieras därför inom ramen för kommunfullmäktiges budget.

Taxor och avgifter

Årets intäkter från taxor och avgifter uppgick till 507 (504) miljoner kronor och från hyror och arrenden till 365 (381) miljoner kronor, och blev därmed 32 respektive 10 miljoner kronor lägre än budgeterat. De mest väsentliga negativa budgetavvikelserna redovisas av miljö- och hälsoskyddsnämnden, idrotts- och fritidsnämnden och äldrenämnden.

Intäktsbortfallet inom miljö- och hälsoskyddsnämnden på knappt 9 miljoner kronor beror på att nämnden under första och andra kvartalet inte har kunnat bedriva verksamhet i normal omfattning. Pandemin har inneburit inställda besök bland annat på äldreboenden, förskolor, skolor, idrottsanläggningar samt inställd miljöskyddstillsyn av restauranger med flera. Markeringsavgifter inom idrotts- och fritidsnämnden blev 15 miljoner lägre än budgeterat. Bortfallet i intäkterna är en direkt konsekvens av restriktionerna för att begränsa smittspridningen. Uteblivna intäkter för äldrenämnden som en effekt av pandemin beräknas till 20 miljoner kronor och beror på lägre efterfrågan på insatser i ordinärt boende och lägre beläggning på särskilt boende. Mindre negativ avvikelse finns inom plan- och byggnadsnämnden och beror på lägre intäkter för detaljplaner.

Föräldraavgifter i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen samt avgifter inom äldreomsorgen svarar för 44 respektive 30 procent av intäkterna från taxor och avgifter. Kommunens möjlighet att höja taxorna för att utöka finansieringen av verksamheten är begränsad av att det råder maxtaxa inom dessa verksamheter. Dessa taxor förändras enbart genom en årlig indexering, oftast med prisbasbeloppet.

Nettokostnaderna ökar i takt med skatter, generella statsbidrag och utjämning

Verksamhetens samlade nettokostnader, justerade för jämförelsestörande poster, uppgick till 12 688 miljoner kronor, vilket är 55 miljoner kronor lägre än vad beräknades

i kommunfullmäktiges budget. Justerat för jämförelsestörande poster blev verksamhetens nettokostnader 570 miljoner kronor eller 4,7 procent högre än året innan, vilket är i takt med förändringen i intäkterna från skatter, generella statsbidrag och utjämning, även de justerade för jämförelsestörande poster. Verksamheternas nettokostnader för 2020 har påverkats starkt av pandemin. Minskade intäkter från taxor och avgifter har påverkat nettokostnaderna negativt medan minskad efterfrågan inom flera verksamheter har bidragit till att sänka kostnader.

Jämfört med 2019 redovisades ökade nettokostnader inom kulturverksamheten (5,9 procent), fritidsverksamheten (13,8 procent), gymnasieskola (6,1 procent), vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder (4,3 resp. 29,2 procent) samt individ- och familjeomsorg (6,2 procent). Samtidigt var nettokostnadsminskningar väsentliga för färdtjänst (-25,9 procent) och politisk verksamhet (-10,8 procent).

Jämfört med 2019 minskade utbetalt ekonomiskt bistånd med 16 miljoner kronor och uppgick till 381 miljoner kronor. Färre hushåll uppbär bistånd och biståndet har sjunkit i genomsnittlig kostnad per hushåll. Denna gynnsamma utveckling förklaras av flera faktorer, både interna och externa. Internt intensifierade nämnden inriktningen mot arbetsmarknad – fler personer fick arbetsmarknadsuppdrag och det skapades särskilda utbildningar kopplat till arbetsmarknaden som har goda förutsättningar att leda till självförsörjning. Externt innebär de statliga åtgärderna mot företag och arbetsmarknad att färre personer än befarat blev av med jobben samt att de som förlorade sina jobb i högre utsträckning kunde försörja sig genom arbetsmarknadsersättningar.

Pandemin är fortfarande pågående vilket försvårar möjligheten att överblicka de långsiktiga konsekvenserna för den kommunala verksamheten. Det finns dock indikationer på att det finns barn och unga som halkat efter i skolarbetet och att det finns uppskjutna behov i synnerhet inom äldreomsorg och i mindre utsträckning inom vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning. Kommunala insatser kommer också att efterfrågas för att få igång det lokala idrotts-, kultur- och näringsliv som har stannat eller fått ekonomisk skada.

Fortsatt positiv trend i nettokostnadsutvecklingen

De senaste fem åren har kommunen arbetat för att få verksamheternas kostnader att inte överskrida referenskostnaden, dvs. de kostnader som Uppsala kommun borde ha utifrån sina strukturella förutsättningar och utifrån riksgenomsnittlig ambition, effektivitet och avgifter. Till strukturella, opåverkbara förutsättningar räknas befolkningssammansättning, socioekonomiska förutsättningar och bebyggelsestruktur.

Sedan 2013 har Uppsalas nettokostnader minskat i förhållande till referenskostnader för samtliga verksamhetsområden. År 2019 blev de samlade nettokostnaderna 328 miljoner kronor eller 3,9 procent lägre än referenskostnaden³. Jämfört med 2018 utvecklades nettokostnaden gynnsamt för fritidsverksamheten och förskoleverksamheten. Nettokostnaden för äldreomsorgen understeg för första gången under 2010-talet referenskostnaden. Nettokostnaderna för grundskolan och gymnasieskolan ökade något i relation till referenskostnaden men är fortsatt lägre än

³ Referenskostnaderna för 2020 beräknas av Statistiska centralbyrån (scb) efter sammanställningen av räkenskapsammandraget (RS) och är tillgängliga för analys tidigast under juni 2021.

respektive i nivå med referenskostnaden. Individ- och familjeomsorgen är den verksamhet där nettokostnaden översteg referenskostnaden delvis på grund av en redovisningsteknisk förändring där ekonomiskt bistånd för flyktinghushåll efter etableringsperioden numera redovisas inom individ- och familjeomsorgen. Under 2020 har de samlade kostnaderna för utbetalt ekonomiskt bistånd minskat med 4,0 procent jämfört med föregående år.

Ett högre kapacitetsutnyttjande, prioriteringar och riktade effektiviseringar förklarar merparten av den gynnsamma nettokostnadsutvecklingen de senaste åren. Tack vare denna utveckling befinner sig kommunen i dag i ett relativt gynnsamt läge för att möta utmaningarna med det fortsatta demografiska trycket.

Balansomslutning, likviditet och soliditet

Likviditet och kassaflöde

Kommunkoncernens likviditet har under året varit mycket god och banktillgodohavandena uppgick den 31 december till 1 311 (534) miljoner kronor.

Likviditeten har stärkts av årets genomförda fastighetsförsäljningar. Tre fastighetsportföljer avyttrades vilket bidrog med ett tillskott till kassan i bolagskoncernen med 1 225 miljoner kronor. Därutöver sålde Uppsala kommun Skolfastigheter en fastighet i Luthagen som gav ett tillskott med 114 miljoner kronor. Delar av likviditeten från fastighetsförsäljningarna har använts till att finansiera årets pågående investeringar och möjliggjort viss amortering av låneskulden. Som följd av pandemin har statens utbetalda stödpaket och generella statsbidrag varit högre än både budget och tidigare år. Delar av de statliga stöden har direkt kommit till användning i kommunens verksamheter, delar kommer likvidmässigt användas under 2021.

Kommunkoncernens sammantagna investeringsverksamhet påverkade kassaflödet med utbetalningar på 1 088 (3 481) miljoner kronor. Rensat för årets försäljningar var utflödet från investeringsverksamheten 2 663 (3 632) miljoner kronor. De pågående investeringarna har delvis finansierats genom det likvidmässiga inflödet från den löpande verksamheten, delvis genom likvid från årets genomförda fastighetsförsäljning. Kassaflödet från den löpande verksamheten har under året varit 2 330 (2 063) miljoner kronor, vilket motsvarar 87 (57) procent av utbetalningarna för investeringsverksamhet, rensat för kassaflödet från försäljningarna.

I och med den goda likviditeten har den externa låneskulden minskat med 465 miljoner kronor, genom att lån som förfallit till betalning amorterats. Föregående år finansierades pågående investeringar delvis genom nyupplåning och den externa låneskulden ökade 2019 med 1 385 miljoner kronor.

Kassaflöde exploateringsverksamhet

Under 2020 har fastighetsmarknaden i Uppsala återhämtat sig efter lägre nivåer av markförsäljning än planerat under föregående år. I slutet av året togs beslut om flera markförsäljningar för bostadsbyggande inom Rosendal men eftersom tillträde inte sker

förrän under januari 2021, genererar exploateringsverksamheten ändå ett kassaflöde omkring noll för 2020 att jämföra med förväntat överskott på omkring 100 miljoner kronor. Försäljningen av verksamhetsmark har också fortsatt, men påverkats mer negativt av pandemin än försäljningen av mark för bostäder.

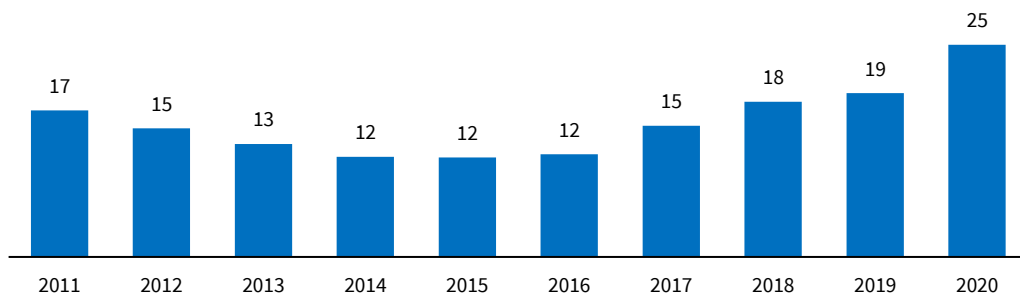
Markförsäljning samt finansiering av anläggningsutbyggnad enligt exploateringsavtal har genererat intäkter/positivt kassaflöde på 412 miljoner kronor. Av detta avser 282 miljoner kronor intäkter från markförsäljning där försäljning av mark för verksamheter i Östra Fyrislund utgör en tredjedel och resterande avser försäljning av mark för bostadsändamål inom olika projekt bland annat Kvarngärdet, Rosendal och Jälla Lindbacken. Exploateringsutgifterna uppgår till 414 miljoner kronor och består till största delen av investeringar i infrastruktur i utbyggnadsområdena samt markberedning och andra anskaffningskostnader.

Balansomslutning och soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning uppgick per 31 december till 35 976 (34 597) miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,0 (7,4) procent sedan förra årsskiftet. Den växande balansräkningen är en följd av genomförda och pågående investeringar i den kommunala infrastrukturen i och med ett växande Uppsala.

Nyckeltalet soliditet visar betalningsförmågan på lång sikt. I nyckeltalet ingår även den pensionsförpliktelse som ligger utanför kommunkoncernens balansräkning, i syfte att visa kommunkoncernens handlingsutrymme på lång sikt.

Soliditet inkl. pensionsåtaganden %

Figur: Soliditet inklusive pensionsåtaganden (ansvarsförbindelsen) för kommunkoncernen.

De senaste årens starka redovisade resultat har medfört att det egna kapitalet och soliditeten stärkts. Soliditeten, inklusive pensionsförpliktelsen, uppgick den 31 december till 25 (19) procent, vilket är en ökning med 6 procentenhet sedan föregående år.

Årets resultat har påverkat av jämförelsestörande poster, varav en är en ändrad redovisningsprincip av exploateringsintäkterna. (se bland annat not 1, redovisningsprinciper). Det tidigare regelverket medgav att delar av försäljningsintäkterna skuldfördes för att möta framtida avskrivning av anläggningar som uppfördes i syfte att möjliggöra användning av fastigheter kommunen sålde. En möjlighet Uppsala i likhet med många andra större tillväxtkommuner tillämpat i många år. Den ackumulerade skulden för exploateringsintäkter uppgick vid ingången av 2020 till 644 miljoner kronor men har nu rättats mot ingående eget kapital och förbättrat soliditeten med motsvarande belopp. Den förändrade redovisningsprincipen innebar även, allt annat lika, att årets resultat är 229 mnkr bättre än vad som varit fallet

om Uppsala kommun inte anpassat sig till rekommendationen. Soliditeten har förstärkts under de senaste åren, delvis som en effekt av förändrade redovisningsprinciper och genomlysningen av exploateringsverksamheten 2017–2019, men också genom starka underliggande resultat från den löpande verksamheten.

Finanspolicy och finansiella riktlinjer sätter ramarna för finansverksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt en finanspolicy för Uppsala kommunkoncern, det vill säga för Uppsala kommun och de kommunala bolagen. Finanspolicyn utgör det övergripande ramverket för finansverksamheten. Inom ramen för finanspolicyn har kommunstyrelsen fastställt finansiella riktlinjer för kommunkoncernen som närmare reglerar hur finansverksamheten ska bedrivas, hur finansiella risker och ramar ska hanteras samt hur ansvaret är fördelat.

Internbanken

Kommunkoncernens lånebehov hanteras centralt av Uppsala kommuns internbank. Internbanken har till uppgift att tillvarata skalfördelar och stödja koncernen i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem där koncernens likviditetsflöden och banktillgodohavanden samordnas.

Internbanken sammanställer löpande prognoser över koncernens likviditetsbehov, baserat på upprättade prognoser från bolagen och de större investerade nämnderna. Utifrån dessa prognoser planerar och tillgodoser internbanken koncernens likviditetsbehov genom extern upplåning. Bolagens upplåning samordnas av internbanken genom extern upplåning, som internbanken vidareutlånar till bolagen. Räntan på vidareutlåningen till bolagen är marknadsmässig och motsvarar den räntenivå bolagen får låna till i eget namn.

Kreditvärdighet

Det internationella kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor´s betygsätter varje år kommunens kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla kommunkoncernens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på både kort och lång sikt. Uppsala kommuns långfristiga rating är den näst högsta, AA+, på en skala där AAA är högst. För investerare innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Uppsala kommun. Den höga ratingen som bekräftades under hösten 2020 möjliggör att kommunkoncernen erhåller fortsatt fördelaktiga lånevillkor.

Upplåning och utveckling av låneskulden

Kommunkoncernens externa upplåning, bruttoskuld, uppgick per 31 december till 17 350 (17 815) miljoner kronor. Huvuddelen av kommunkoncernens låneskuld kan hänföras till bolagens tillgångar i fastigheter, där låneskulden möter väsentliga övervärden i bolagens fastighetsbestånd. Den externa skulden har under året minskat med 465 miljoner kronor vilket motsvarar 2,6 procent. Låneskuld per invånare har under året minskat med 3,9 procent till 74 196 kronor. Sett över tre år har skulden ökat

med 1,7 (5,4) procent vilket är inom kommunfullmäktiges mål om att låneskuld per invånare över tid inte ska öka med mer än fem procent årligen

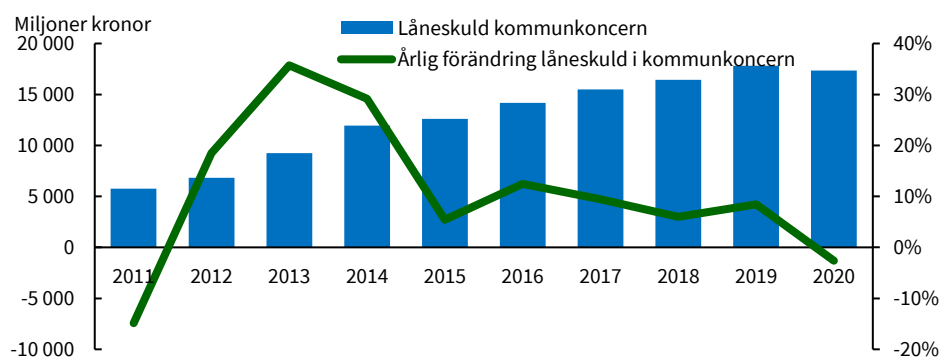
Minskningen hänförs främst till de fastighetsförsäljningar som skett under året. Likviden från försäljningarna har använts för att finansiera pågående investeringar samt möjliggjort viss amortering av lån. De rådande låga marknadsräntorna har bidragit till att den genomsnittliga räntan för kommunkoncernens externa upplåning har sjunkit under året, från 0,92 procent till 0,79 procent. Förändringen har skett stegvis genom att äldre lån har ersatts med nya lån till en lägre ränta samt att amorteringar har skett av lån med högre räntevillkor.

Kommunkoncernens externa upplåning hanteras genom olika upplåningsformer och långgivare. Upplåning sker via de egna marknadsprogrammen direkt på marknaden genom att ge ut certifikat och obligationer. Utöver finansieringen via marknadsprogrammen sker upplåning genom Kommuninvest, Europeiska Investeringsbanken, Nordiska Investeringsbanken. Kommunkoncernen har även extra betalningsberedskap genom checkräkningskrediter om totalt 2 400 (2 200) miljoner kronor, vilket är en ökning med 200 miljoner kronor jämfört med föregående år, samt lånelöften om totalt 3 000 (3 000) miljoner kronor.

Fördelningen av kommunkoncernens externa låneskuld per den 31 december 2020 anges i tabellen nedan.

Externa lån Uppsala kommunkoncern		
Belopp i miljoner kronor	2019-12-31	2020-12-31
Obligationslån	7 300	7 100
Certifikatslån	2 050	1 450
Lån Kommuninvest	7 765	8 100
Lån Europeiska Investeringsbanken	300	300
Lån Nordiska Investeringsbanken	400	400
Summa	17 815	17 350

Diagrammet nedan visar kommunkoncernens skuldutveckling och skuldutvecklingstakt sedan 2011. Låneskuldens utveckling förklaras av de investeringar som är genomförda i kommunkoncernen och som delvis har lånefinansierats.

Figur: Låneskuden (mkr) och låneskuden per invånare (tkr) för kommunkoncernen.

Riskhantering

Internbanken hanterar de risker som är förknippade med finansverksamheten med utgångspunkt i fastställda riktlinjer och ramar. Risker hänförs huvudsakligen till motpartsrisk, ränterisk, finansieringsrisk och likviditetsrisk. Riskerna följs upp löpande och rapporteras till kommunstyrelsen.

Med motpartsrisk menas risken för att drabbas av förluster främst på grund av att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelser. Riskerna hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet samt genom att sprida derivataffärer på flera motparter. Enligt riktlinjerna får derivat användas för att hantera ränte- eller valutarisker. Uppsala kommun och Uppsalahem använder derivat, ränteswappar, för att räntesäkra delar av låneskulden. Per 31 december 2020 uppgick kommunkoncernens ingångna swapavtal till 6 120 miljoner kronor. Swapavtalen sprids mellan de fem banker som koncernen kan ingå swapavtal med. Samtliga ingångna derivat är kopplade till underliggande lån.

Med ränterisk menas risken att förändringar i marknadsräntan påverkar kommunkoncernens räntenetto negativt. Ränterisken uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen och ska enligt riktlinjerna vara mellan 1,5–4 år. Koncernens genomsnittliga räntebindningstid uppgick per 31 december 2020 till 2,69 (2,78) år. Den kortare bindningstiden förklaras av att antalet räntesäkringar varit färre till följd av att del av låneskulden har amorterats. De räntesäkring som genomförts har skett i form av fasträntelån och ränteswappar.

Med finansieringsrisk menas risken att finansiering inte kan erhållas, eller att den endast kan erhållas till väsentligt högre kostnader, som följd av förändringar på den finansiella marknaden. Enligt riktlinjerna får därför högst 40 procent av skuldportföljen förfalla inom 12 månader och den genomsnittliga kapitalbindningstiden ska vara minst 2 år. Därutöver ska finansieringsrisken också begränsas genom att skuldportföljen i möjligaste mån struktureras så att låneförfallen sprids över tid. Per 31 december 2020 uppgick koncernens andel låneförfall inom 12 månader till 19 (23) procent och kapitalbindningstiden till 2,74 (2,84) år. Förändringen i kapitalbindningstid beror huvudsakligen på att upplåningen varit lägre till följd av att del av låneskulden har amorterats. Andelen låneförfall inom 12 månader har minskat genom att certifikatsutnyttjandet minskat till förmån för upplåning till längre löptider.

Med likviditetsrisk menas risken att inte ha tillgång till likvida medel för att sköta framtida betalningar. Kommunkoncernen har extra betalningsberedskap främst i form av checkräkningskrediter och lånelöften men även genom banktillgodohavanden. Finansiella placeringar i form av bostadsobligationer om 300 miljoner kronor har under året avyttrats och likviden har använts för att amortera lån och finansiera pågående investeringar. En god betalningsberedskap begränsar finansiering- och likviditetsrisken.

Pensionsåtagande

Åtagandet för pensionsutbetalningar intjänade före 1998 redovisas enbart som en ansvarsförbindelse, i enlighet med kommunal praxis, den så kallade blandmodellen. Detta innebär att kostnaden tas först när utbetalning görs. Årets utbetalning på denna historiska pensionsskuld uppgår till 223 (220) miljoner kronor, motsvarande 1,7 (1,8) procent av intäkter från skatter och kommunalekonomisk utjämning.

Storleken på ansvarsförbindelsen nådde sin kulmen 2013 och har sedan dess minskat successivt eftersom amorteringen på skulden är betydligt större än ränteuppräknings. Utbetalningarna däremot förväntas fortsätta att öka något fram till 2026 för att sedan successivt avta tills ansvarsförbindelsen är slutbetald omkring 2059.

Pensionsåtagande			
Belopp i miljoner kronor	2018	2019	2020
Avsättningar för pensioner	1 073	1 131	1 246
Upplupen pensionskostnad, individuell del	267	279	289
Pensionsförpliktelse som ansvarsförbindelse	3 883	3 752	3 701
Totalt pensionsåtagande	5 223	5 162	5 236
Placerade pensionsmedel, anskaffningsvärde	604	657	657
Placerade pensionsmedel, marknadsvärde	698	805	838

Vid utgången av 2020 hade det totala pensionsåtagandet inklusive ansvarsförbindelsen stigit till 5 236 (5 162) miljoner kronor då avsättningarna för nyintjänade pensioner överstiger amorteringen av den historiska ansvarsförbindelsen.

För helåret 2020 uppgår de totala pensionskostnaderna till 693 (598) miljoner kronor. Den lägre kostnaden 2019 beror på att en engångskorrigerings av pensionskulden gjordes då. KPA, som administrerar kommunens pensionsskuld, bytte system för beräkning 2019, och upptäckte då att den gamla beräkningsmetoden systematiskt överskattat skulden för framför allt den förmånsbestämda pensionen. Exakt hur mycket korrigeringsen sänkte kostnaden 2019 går inte att säga, men troligen rör det sig om cirka 60 miljoner kronor. Kostnaden för de avgiftsbestämda pensionerna ökar varje år då äldre medarbetare med förmånsbestämd pension ersätts av yngre med avgiftsbestämd pension. Under 2020 ökade kostnaden för de avgiftsbestämda pensionerna med 33 miljoner kronor.

Till skillnad från privata arbetsgivare behöver kommuner inte sätta av medel för de anställdas pensioner eller på annat sätt trygga dessa. Beskattningsrätten anses vara en garant för att kommunerna kan infria framtida pensionsutbetalningar. Trots detta har avsättningar gjorts till en pensionsstiftelse för att kommunen ska kunna minska framtida likviditetsbelastningar genom att erhålla gottgörelse från stiftelsen när pensionsbetalningar görs. Marknadsvärdet på kommunens andel av stiftelsen uppgick vid utgången av 2020 till 838 miljoner kronor. Marknadsvärdet sjönk drastiskt under början av året till följd av turbulensen på världens börser för att sedan återhämta sig och hamna på +4,1 procent för helåret.

Varifrån kommer pengarna och vad används de till?

Intäkter, procent

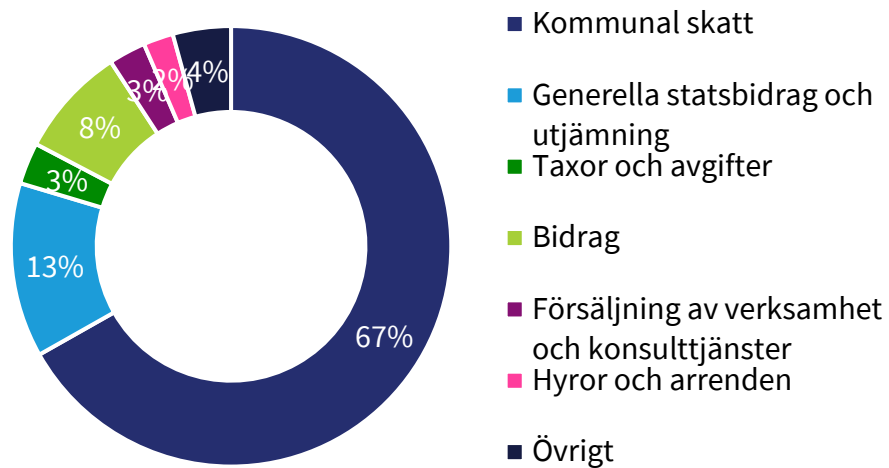

Diagram: Kommunens intäkter fördelade mellan typ av intäkt. Källa: kommunens ekonomisystem.

Kostnader, procent

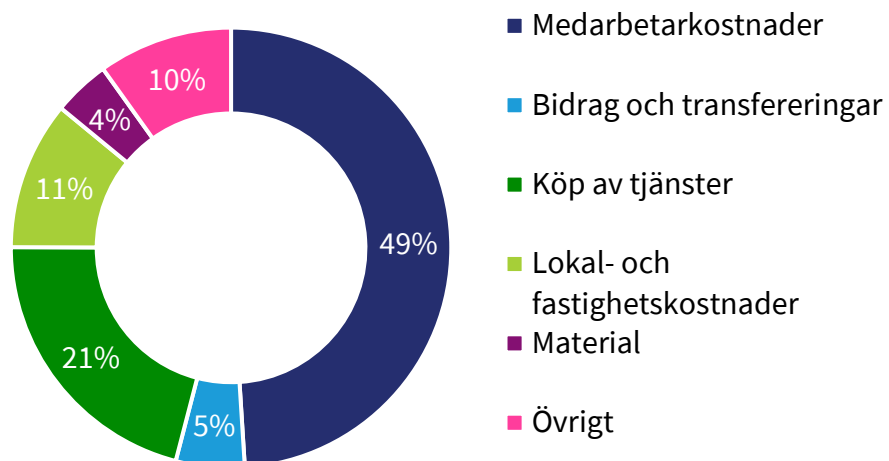
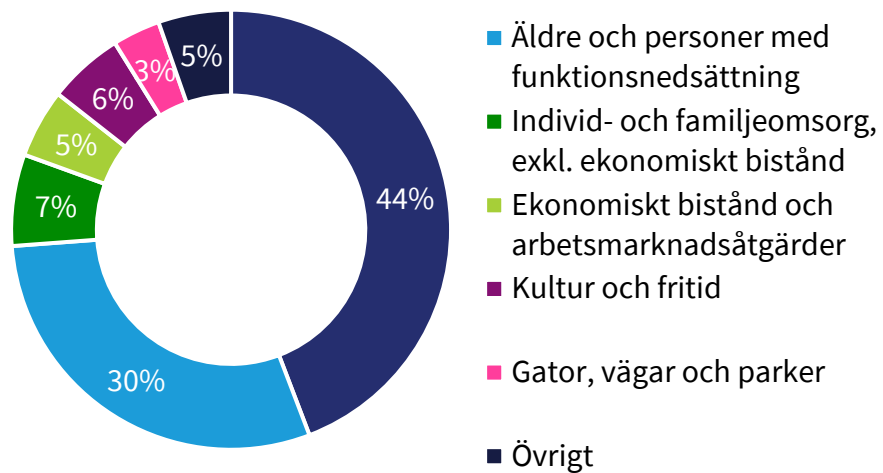

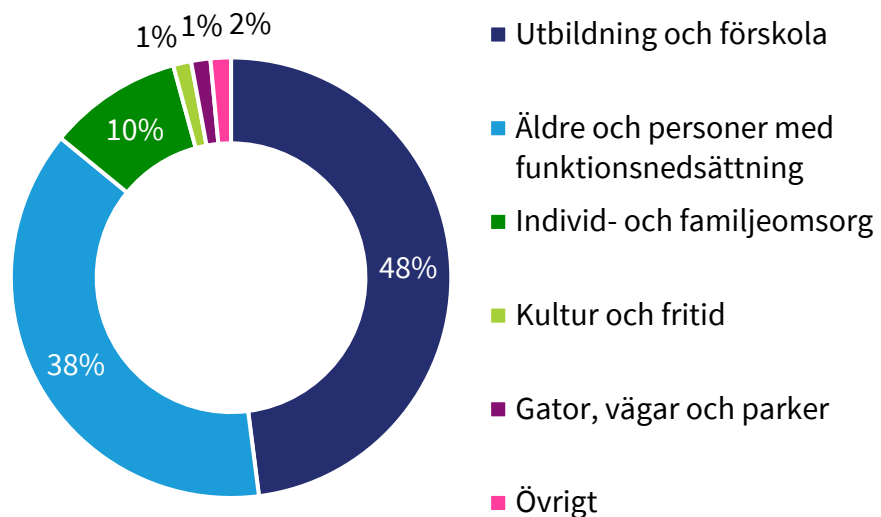
Diagram: Kommunens kostnader fördelad på typ av kostnad. Källa: kommunens ekonomisystem.

Nettokostnader, procent

Diagram: Kommunens nettokostnad fördelad på verksamhet. Källa: kommunens ekonomisystem. Nettokostnaderna är det som återstår av de löpande kostnaderna efter avdrag för intäkter, exempelvis barnomsorgsavgifter och avgifter för äldreomsorg och bygglov.

Externt köp av verksamhet, procent

Diagram: Hur kommunens köp av verksamhet av privata utförare fördelas mellan verksamheter. Under 2019 köptes verksamhet av privata utförare för 3 266 miljoner kronor. Källa: kommunens ekonomisystem.

Investeringsredovisning

Investeringar och självfinansieringsgrad

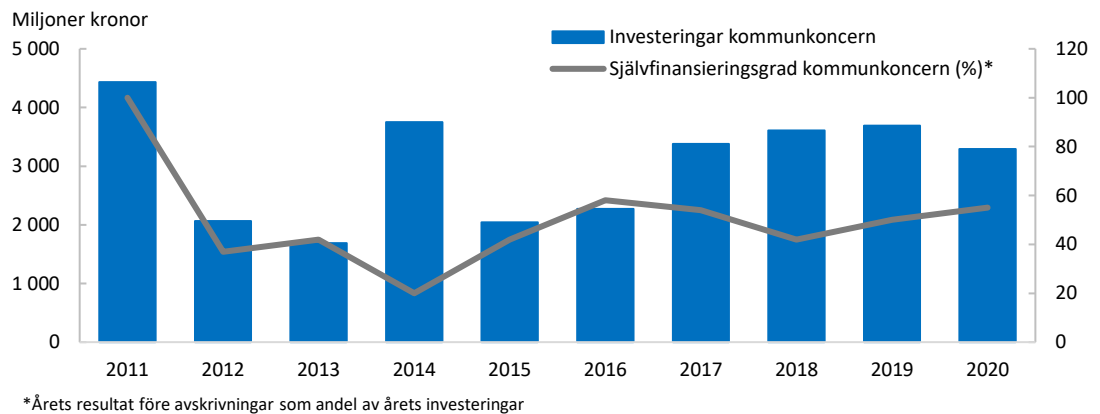
Kommunens investeringsbehov drivs av tre primära faktorer. Att befintliga anläggningar som tjänar kommunens invånare slits och ersätts, att nya önskemål och behov uppstår samt att kommunen växer och investeringar krävs för att möta och stötta tillväxten. De behov som avser kommunens befintliga befolkning finansieras i första hand genom befintliga skatter och avgifter. De behov som avser tillväxt och en framtida ökande befolkning ska i första hand bäras av framtida skatteintäkter som befolkningstillväxten skapar samt de försäljningsintäkter som kommunen kan generera genom en aktiv exploateringsverksamhet som förädlar mark, fastigheter och finansiella överskott.

I och med att Uppsala växer ökar därför behovet av kommunal infrastruktur, såsom vägar, broar, bostäder, skolor, vatten och avfallshantering, anläggningar för idrott, fritid och parkering. Stora delar av de tillväxtdrivna investeringarna sker genom kommunala bolag. I Uppsalahem AB och Uppsala Vatten och Avfall AB finansieras investeringarna fullt ut genom uttag av hyra mot hyresgäst respektive taxa mot abonnenter. I andra kommunala bolag är kommunen den huvudsakliga hyresgästen, exempelvis gäller detta för skolor samt idrotts- och fritidsanläggningar. Dessa kommunala bolags kostnader för drift och investeringar finansieras genom hyresfakturer till kommunen som i sin tur finansierar detta med skatteintäkter.

Investeringarna har varit höga de senaste åren och kommunkoncernens investeringar 2020 uppgick till 3 291 (3 690) miljoner kronor. Investeringarna fördelar sig mellan kommunen med 742 (868) miljoner kronor och de kommunala bolagen med 2 558 (2 834) miljoner kronor.

Merparten av kommunens investeringar avser infrastruktur inom gatu- och samhällsmiljönämndens ansvarsområde 234 (197) miljoner kronor samt inom kommunstyrelsens exploateringsverksamhet, 347 (230) miljoner kronor. Bland årets investeringar märks det pågående projektet Tullgarnsbron över Fyrisån, arbete med framkomlighetsåtgärder kring Dag Hammarskjölds väg och upprustning av gågatan i centrala Uppsala. Vidare investerades i nya cykelvägar, utveckling av allmän plats och parker samt reinvesteringar. Inom exploateringsverksamheten är de största investeringsvolymerna hänförliga till utbyggnationen av bostadsområdena Rosendal och Östra Salabacke. Övriga nämnder investerar i inventarier och annan utrustning till verksamheten, kulturnämnden investerar därutöver i offentlig konst.

Bland de kommunala bolagens större investeringar märks särskilt Uppsalahem AB med 761 (620) miljoner kronor för nyproduktion och förnyelse av sitt bostadsbestånd och Uppsala Kommun Skolfastigheter AB med 546 (571) miljoner kronor för utveckling och förvaltning av förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Uppsala Vatten och Avfall AB:s arbete med att bygga ut ledningsnätet och öka kapaciteten i VA-anläggningarna har medfört investeringar med 349 (278) miljoner kronor. Två stora pågående investeringsprojekt är ny- och ombyggnationen av Studenternas och Stadshuset. Som följd av det uppgick investeringarna i Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB till 269 (615) miljoner kronor och i Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB till 420 (347) miljoner kronor.

Figur: Investeringar och självfinansieringsgraden för kommunkoncernen.

I diagrammet ovan redovisas hur investeringarna utvecklats sedan 2011. Investeringarnivån 2011 förklaras av Uppsalahems förvärv av Studentstaden (2 424 miljoner kronor) och investeringarnivån 2014 förklaras av förvärvet av Ulleråker (1 835 miljoner kronor).

Investeringar kräver kapital, eget eller lånat. Den egna finansieringsförmågan mäts som självfinansieringsgrad, dvs den andel av en investering som finansieras med egna medel. För 2020 uppgick självfinansieringsgraden till 55 (50) procent och det är det tredje året i följd som värdet förbättras. Det är ett resultat av ett starkt redovisat resultat från den löpande verksamheten samtidigt som avyttringar av fastigheter i de kommunala bolagen stärkt kassaflödet ytterligare.

Ett starkt kassaflöde minskar behovet av att låna kapital och därmed minskar även räntekostnaden och ränterisken. Ränteläget är och har under en länge tid varit historiskt lågt. En hållbar tillväxt och investeringsplanering måste därför ta hänsyn till att ett högre framtida ränteläge är sannolikt. Ett scenario med höjt ränteläge kan leda till utträngning av annan verksamhet, alternativt behov av högre intäkter.

Exploateringsverksamheten

Kommunens exploateringsverksamhet har varit expansiv under ett stort antal år för att stötta den starka befolkningstillväxten. Under 2010-talet har områden som Rosendal, Ulleråker, Östra Fyrislund, Östra Sala backe, Jälla/Lindbacken, Gunsta, Fullerö, Kvarngärdet/Råbyleden och Kungsängen varit bostads- och industriområden som redan mött upp eller nu projekteras för befolkningstillväxten.

Exploateringsverksamheten genererar stora resultatöverskott nästan varje år. Dessa stärker soliditeten och förmågan att finansiera investeringar i kommunal teknisk infrastruktur som vägar, vatten och avlopp, parker, belysning, avvattning mm som är nödvändiga för tillväxten. Till kommunal teknisk infrastruktur läggs investeringar i anläggningar för social infrastruktur som bibliotek, idrotts- och fritidsanläggningar, förskolor och skolor, olika former av vårdboenden etcetera. Investeringarna blir anläggningar i kommunkoncernen som genererar löpande kostnader för avskrivning, ränta och underhåll. Intäkter för att bära kostnaderna genereras av skatteunderlaget, men positiva bidrag från exploateringsverksamheten är viktiga för att öka

självfinansieringsgraden och i motsvarande utsträckning, minska det externa upplåningsbehovet och exponeringen mot ökande räntekostnader.

Årets exploateringsverksamhet från kommunen i förvaltningsform har genererat försäljningsintäkter om motsvarande 282 (303) miljoner kronor samt avgifter från externa parter för uppförande av kommunal infrastruktur om 158 miljoner kronor. Kostnaden för såld mark var 43 (75) miljoner kronor och kostnaden för den direkta driften av exploateringsverksamheten var 201 (397) miljoner kronor. I 2019 års kostnader ingick en nedskrivning av värdet på mark i Ulleråker med 191 miljoner kronor. Netto tillförde exploateringsverksamheten därmed 229 (110) miljoner kronor till kommunens resultat och egna kapital under året vilket är ett viktigt bidrag till finansiering av investeringar.

Under året har Uppsala i likhet med rikets tre största kommuner anpassat sin redovisning av markförsäljning och exploateringsavgifter till Rådet för kommunal redovisnings rekommendation från november 2019. Den innebär att avgifter som tas ut av externa parter för uppförande av kommunal infrastruktur inte längre kan periodiseras för att möta avskrivningen av anläggningen utan ska intäktsföras direkt när anläggningen tas i bruk. I årets resultat ingår exploateringsavgifter om 158 miljoner kronor som tidigare inte skulle redovisats direkt samt en minskning med 25 miljoner kronor av finansiering av historiska anläggningar som inte längre är möjlig. Den ingående balansen för exploateringsavgifter uppgick till 644 miljoner kronor. Denna har lagts till eget kapital istället för att som tidigare lösas upp i takt med att avskrivningar görs.

Koncernens investeringar med specifikation av större projekt

Huvudprojekt (Huvudman)						
Belopp i tusental kronor	Totalt beslutad investeringsram	Budget 2020	Investerat 2020 (brutto)	Totalt investerat från start	Aktiverat / avslutat	UB pågående investering
Studenternas inkl. hus F (Sportfastigheter)	943 150	172 650	201 870	1 055 427	852 898	202 529
Stadshuset (Förvaltningsfastigheter)	1 126 000	380 000	401 386	979 630	0	979 630
Bäcklösa etapp 2 och 3 (Uppsalahem)	535 399	186 296	175 852	483 047	354 054	128 993
Rosendal (Kommunstyrelsen, MEX)	846 207	144 724	104 830	411 448	138 773	272 675
Dansmästaren (Uppsalahem)	275 246	69 495	104 780	253 166	252 102	1 064
Östra Salabacke (Kommunstyrelsen, MEX)	603 894	64 144	32 988	246 622	190 755	55 867
Sverre (Uppsalahem)	524 000	144 722	123 719	241 067	0	241 067
Brantingskolan (Skolfastigheter)	501 800	156 000	88 721	201 800	0	201 800
Östra Fyrislund (Kommunstyrelsen, MEX)	256 237	2 202	1 425	199 041	189 519	9 522
Cykelfabriken, avyttrad 2020 (Industrihus)	183 000	82 650	65 245	164 000	164 000	0

Dansmästaren P-hus (Parkeringsbolaget)	151 000	41 973	39 492	145 949	145 949	0
Blåklinten (Uppsalahem)	194 206	102 000	108 544	134 040	0	134 040
Rackarberget etapp 1 (Uppsalahem)	141 459	58 306	72 477	130 212	0	130 212
Studenternas Bandy (Sportfastigheter)	99 795	20 199	25 685	124 889	96 705	28 184
Markförvärv MEX (Kommunstyrelsen, MEX)	-	350 000	60 393	111 205	37 512	73 693
Råbyvägen 2 (Kommunstyrelsen, MEX)	108 040	15 645	14 910	95 112	92 257	2 854
Jälla S Lindbacken (Kommunstyrelsen, MEX)	98 883	2 295	-815	92 406	51 030	41 376
Skölsta (Kommunstyrelsen, MEX)	125 439	11 275	9 014	88 500	69 018	19 482
Rosendal-Ulleråker (Uppsala vatten)	107 500	39 000	29 017	73 144	30 971	42 173
Cementgjuteriet (Kommunstyrelsen, MEX)	69 881	9 568	12 216	71 008	49 619	21 389
Bolandsskolan (Skolfastigheter)	70 000	51 015	53 231	66 628	27 141	39 487
Cykelparkeringshus (Gatu- och samhällsmiljönämnden)	58 000	0	3 509	59 700	53 043	6 656
Paradgatan (Gatu- och samhällsmiljönämnden)	42 200	0	95	57 003	57 003	0
Tullgarnsbron (Gatu- och samhällsmiljönämnden)	269 993	166 992	12 561	51 971	0	51 971
Fullerö (Kommunstyrelsen, MEX)	59 151	18 703	18 805	50 858	41 427	9 431
Lindbacken, idrottshall (Sportfastigheter)	57 000	0	1 216	44 720	44 654	66
Kungsängsverket (Uppsala vatten)	292 200	50 000	8 731	29 740	0	29 740
Skölsta (Uppsala vatten)	60 000	7 000	10 245	25 938	16 487	9 451
Kvarngärdesskolan (Skolfastigheter)	560 000	67 800	21 898	25 265	0	25 265
Brillinge återvinning (Uppsala vatten)	115 000	38 200	5 677	23 008	0	23 008
Fyrislund, återvinning (Uppsala vatten)	66 000	5 000	492	21 473	20 981	492
Brandmästaren P-hus (Parkeringsbolaget)	271 000	19 600	7 429	13 709	0	13 709
Gränby isarena, ny (Sportfastigheter)	489 000	22 850	7 076	13 264	0	13 264
Lindbackens förskola (Skolfastigheter)	88 000	34 184	4 351	11 302	0	11 302
Rosendals skola (Skolfastigheter)	282 500	27 895	8 167	10 344	0	10 344
Badutveckling, avbruten 2020 (Fyrishov)	612 000	43 000	5 305	7 470	7 470	0
Gränby isarena, befintlig (Sportfastigheter)	63 000	10 000	6 764	7 356	0	7 356
Lövstalöt förskola (Skolfastigheter)	55 000	20 000	4 867	6 916	0	6 916

Granitvägen 4–12 (Uppsalahem)	210 138	47 329	3 808	4 900	0	4 900
Almtunaskolan, sporthall (Sportfastigheter)	80 290	1 000	27	382	0	382
Hovstallängen P-hus (Parkeringsbolaget)	250 000	15 000	-436	-31	-31	0
Övriga projekt (Alla dotterbolag)	923 603	1 563 827	963 251	1 426 603	399 618	1 055 431
Övriga projekt (Alla nämnder)	-	-	472 181	3 192 042	2 721 363	470 279
Samtliga projekt			3 291 000	10 452 272	6 104 318	4 376 000

Kort beskrivning av kommunens största investeringsprojekt

Studenternas inkl. hus F (Sportfastigheter)

Arenan, kontorslokalerna och miljöerna kring stadsparken har utvecklats av Uppsala kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB och omfattar en modern fotbollsarena med konstgräs för 10 000 åskådare och lokaler för café/restaurang, gym, konferens och kontor. Totalt finns 10 600 kvm kontor och kommersiella ytor. Fotbollsarenan kan även nyttjas för konserter med publikkapacitet på 13 000 platser. Projektet har i stort färdigställts under 2020 och mindre delar i de kommersiella delarna återstår.

Stadshuset (Förvaltningsfastigheter)

Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB uppför ett om- och tillbyggt kontorshus. Huset blir nav för hela Uppsala kommun och inrymmer förutom fullmäktigesal även förbättrade möjligheter för allmänheten att hitta och interagera med kommunens olika förvaltningar. Stadshuset kommer även inrymma kontaktcenter till kommunen, restaurang, utställningsyta och café. Huset beräknas stå färdigt i november 2021 och förväntas vid inflyttning inrymma omkring 1 800 kontorsarbetsplatser.

Bäcklösa etapp 2 och 3 (Uppsalahem)

Bäcklösa ligger längs med Dag Hammarskjölds väg strax norr om Sunnersta. Projektet omfattar totalt 485 hyreslägenheter fördelat på tre olika etapper. Etapp två och tre inkluderar 259 lägenheter. Etapp två är helt inflyttad och i etapp tre planeras inflyttning under april och juni 2021.

Rosendal (Kommunstyrelsen, MEX)

Rosendal är ett exploateringsprojekt för utveckling av främst kommunal mark för uppförande av ett nytt bostadsområde med höga hållbarhets- och kvalitetsmål. Såväl bostadsbyggande som utbyggnad av kommunal infrastruktur sker i etapper, i samarbete med Uppsala Vatten och Avfall AB och flera olika byggaktörer bland annat Uppsalahem AB. Utbyggnaden omfattar även kommunala investeringar i grundskola, förskolor, idrotts- och mobilitetsanläggningar samt centrumverksamhet. Den totala utbyggnaden förväntas omfatta omkring 3 500 bostäder samt utveckling av mark för universitetsanknuten verksamhet och bedöms avslutas år 2028. Projektet är i en aktiv fas med markförsäljningar och omfattande anläggningsarbeten.

Dansmästaren (Uppsalahem)

Dansmästaren tillför 133 nya studentbostäder till området Rosendal. Uppsalahem AB:s projekt är ett samarbete med Uppsala Parkerings AB. Fastigheten omfattar utöver

studentbostäderna även ett parkeringsgarage och en matvarubutik om 2 200 kvm i bottenplan.

Östra Salabacke (Kommunstyrelsen, MEX)

Östra Salabacke är ett exploateringsprojekt för utveckling av kommunal mark för försäljning för främst bostadsändamål. Såväl bostadsbyggande som utbyggnad av kommunal infrastruktur sker i etapper, i samarbete med Uppsala Vatten och Avfall AB samt flera olika byggaktörer. Den totala utbyggnaden förväntas omfatta omkring 2 500 bostäder och avslutas omkring år 2028. Under 2020 har stora entreprenadarbeten kunnat slutföras. I etappen vid Gränby stadsnod har arbetet fortsatt med att tillskapa bostäder och entreprenadarbeten har utförts av Uppsala kommun i egen regi.

Sverre (Uppsalahem)

Totalt 142 lägenheter berörs i Uppsalahem AB:s projekt som inkluderar renovering och nyproduktion inom kvarteret Sverre i centrala Uppsala. Totalt 110 nya lägenheter tillförs när projektet är avslutat. Det planeras för ombyggnad av ett av de befintliga husen, påbyggnad i två våningar, nyproduktion av ett sidohus mot Hjalmar Brantingsgatan samt ett gårdshus. Inflyttning i Sverre gårdshus skedde i december 2020.

Brantingskolan (Skolfastigheter)

En skola samt en idrottshall för 720 elever inom grundskolan uppförs av Uppsala kommun Skolfastigheter AB i Salabacke. Beräknad inflyttning är till höstterminen 2023. Projektet omfattar renovering, rivning och nybyggnation. Projektet har förskjutits i tid efter myndighetsbeslut kopplat till krav på bevarande av auladelen och att skyddsrum behövde återskapas efter rivning.

Östra Fyrislund (Kommunstyrelsen, MEX)

Östra Fyrislund är ett exploateringsprojekt för utveckling av kommunal mark för försäljning till verksamheter såsom handel och mindre industri. Merparten av den kommunala infrastrukturen är färdigställd i området. Ett smärre antal fastighetsförsäljningar återstår i området, vilket förväntas ske under 2021.

Cykelfabriken, avyttrad 2020 (Industrihus)

Projektet avser AB Uppsala kommuns Industrihus ombyggnation av det som ursprungligen var industrilokaler till 8 000 kvm moderna kontor, fördelat över fyra huskroppar. Cykelfabriken avyttrades 1 maj 2020 till Bonnier Fastigheter.

Dansmästaren P-hus (Parkeringsbolaget)

Dansmästaren omfattar 460 parkeringsplatserna, 133 studentlägenheter och en 2 200 kvm stor livsmedelsbutik. Anläggningen är i drift sedan hösten 2020 och projektet har genomförts i samarbete med Uppsala Parkerings AB och Uppsalahem AB.

Blåklinten (Uppsalahem)

Bostadsområdet Blåklinten är ett låghusområde med 108 lägenheter från 1950-talet lokaliserat i Salabacke. Renovering som Uppsalahem AB genomför pågår fram till sommaren 2021 och avser installationer, fönster, badrum och ombyggnad av tak.

Rackarberget etapp 1 (Uppsalahem)

Rackarberget är ett område som byggdes mellan 1962–68 och som idag är i behov av renoveringsåtgärder gällande såväl installationer som fönster, badrum, kök och gemensamma korridorer. Etapp 1 avser renovering av två punkthus med lägenheter samt ett lamellhus med studentrum. I samband med Uppsalahem AB:s renovering utförs även ett flertal energibesparande åtgärder.

Studenternas Bandy (Sportfastigheter)

Projektet avser ombyggnad och underhåll av Studenternas bandyarena. Investeringarna har omfattat att flytta de två planerna för att ge rum åt nya Ulleråkersvägen, ett nytt kylsystem har installerats och b-planen har betonggjutits för att skydda de nya rören och göra ytan möjlig för aktivitet året om.

Markförvärv MEX (Kommunstyrelsen, MEX)

Kommunstyrelsens strategiska markförvärv avser främst mark som förvärvas inför kommande utbyggnad inom Södra staden och Uppsalapaketet. Årets förvärv om 60 miljoner består av flera mindre förvärv inom södra staden samt tillskottsmark kopplat till uppförandet av Tullgarnsbron.

Råbyvägen 2 (Kommunstyrelsen, MEX)

Råbyvägen är ett exploateringsprojekt för utveckling av mark för främst bostadsändamål i samarbete med ett flertal fastighetsägare. Projektet innebär att Råbyvägen omvandlas från genomfartsled till stadsgata med bland annat förbättrade cykelvägar. Projektet är i slutfasen och utbyggnad av kommunal infrastruktur förväntas slutföras under 2021.

Jälla S Lindbacken (Kommunstyrelsen, MEX)

Jälla S Lindbacken är ett nyuppfört bostadsområde med omkring bostäder i småhus och villatomter. Utbyggnaden av den kommunala infrastrukturen är i stort sett avslutad och endast ett fåtal tomter kvarstår för försäljning.

Skölsta (Kommunstyrelsen, MEX)

Skölsta är ett bostadsområde där kommunen uppför infrastruktur såsom gator, parker och dagvattenanläggningar som möjliggör utbyggnad av omkring 350 småhus. Utbyggnad sker i samarbete med Uppsala Vatten och Avfall AB.

Rosendal-Ulleråker (Uppsala vatten)

Projektet som Uppsala Vatten och Avfall AB genomför avser huvudledningar för vatten och avlopp från områdena Rosendal och Ulleråker i Södra staden till Kungsängen/Boländerna. Projektet omfattar fyra etapper och planeras vara färdigställt hösten 2022.

Cementgjuteriet (Kommunstyrelsen, MEX)

Projekt Cementgjuteriet är en del i omvandlingen av det tidigare industriområdet i Librobäck. Projektets syfte är att skapa nya bostadskvarter med omkring 850 bostäder i blandade upplåtelseformer. Projektet innehåller även en allmän kvarterspark samt lokaler för förskola. Projektet befinner sig för närvarande i genomförandefasen med utbyggnad av allmän plats.

Bolandsskolan (Skolfastigheter)

Bolandsskolan uppfördes 1958 och projektet omfattar renovering samt anpassning av skolan till ändamålsenliga lokaler. Flera av byggnaderna har varit eftersatta varför projektet förväntas bli dyrare än beräknat. Moderniseringen av skolan beräknas avslutas i december 2021.

Cykelparkeringshus (Gatu- och samhällsmiljönämnden)

Under 2018–2020 uppfördes ett cykelparkeringshus i anslutning till Resecentrum Uppsala central. Cykelparkeringshuset som invigdes under hösten 2019, har plats för 1200 cyklar i två våningar. Projektet har erhållit statlig delfinansiering via stadsmiljöavtal.

Paradgatan (Gatu- och samhällsmiljönämnden)

Projektet Paradgatan omfattar en upprustning och utveckling av det centrala stråket Drottninggatan – Vaksalagatan och utförs i flera etapper. Syftet är att lyfta fram helheten från Carolinabacken till Vaksalatorg med trygghets- och framkomlighetsaspekter i fokus.

Tullgarnsbron (Gatu- och samhällsmiljönämnden)

Tullgarnsbron uppförs för att kunna möta ökade behov av tillgänglighet mellan östra och västra sidan av Fyrisån, samt för att möjliggöra kapacitetsstark kollektivtrafik inom centrala Uppsala och en expansion av staden. I projektet sker samverkan med främst Uppsala Vatten och Avfall AB. Tullgarnsbron beräknas i nuläget kunna färdigställas under 2023, under förutsättning att utmaningar med bland annat markförhållanden och grundvattenskydd kan lösas.

Fullerö (Kommunstyrelsen, MEX)

Fullerö är ett exploateringsprojekt som ingår i den långsiktiga utvecklingen av Södra Storstora som ett av flera delprojekt. Fullerö bostäder omfattar omkring 500 bostäder och kommunens investeringar under 2020 består av färdigställande av gator och lekplats.

Lindbacken, idrottshall (Sportfastigheter)

Uppsala kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB uppför en idrottshall i direkt anslutning till den nybyggda skolan i Lindbacken. Idrottshallen kommer att uppföras i två plan med en totalyta om 2 050 kvadratmeter och bland annat inrymma en fullstor idrottshall för breddidrott med en mindre läktare, omklädningsrum, fritidslokaler och arbetsrum för lärare.

Kungsängsverket (Uppsala vatten)

Projektet omfattar en ny anläggningsdel vid inloppet av reningsverket som ska ersätta befintlig anläggning samt rivning och nybyggnad av båda försedimenteringarna i A-blocket. Planerat färdigställande till Q4 2024.

Skölsta (Uppsala vatten)

Projektet omfattar Uppsala Vatten och Avfall AB:s utbyggnad av allmänna VA-anläggningar i Svja-Skölsta. Projektet är uppdelat i tre etapper där byggnation pågår i två av dessa. Projektet beräknas färdigställas under hösten 2022.

Kvarngårdesskolan (Skolfastigheter)

Avser nybyggnation av Kvarngårdesskolan i centrala Uppsala med plats för totalt 990 elever i årskurserna förskoleklass till årskurs 9. Projektet omfattar rivning av den befintliga skolbyggnaden, evakuering av elever till en modulskola under byggfasen och uppförande av ny skolbyggnad samt en ny idrottshall i anslutning till skolan. Inflyttning i den nybyggda skolan planeras till höstterminen 2024.

Brillinge återvinning (Uppsala vatten)

Projektet avser Uppsala Vatten och Avfall AB:s nybyggnation av en återvinningscentral i Gränby/Brillingeområdet, för att möta behoven hos en växande befolkning. Planerat färdigställande är första kvartalet 2023.

Fyrislund, återvinning (Uppsala vatten)

Projektet avser Uppsala Vatten och Avfall AB:s nybyggnation av en återvinningscentral i Fyrislund för att möta utökade kapacitetsbehov. Planerat färdigställande första kvartalet 2023.

Brandmästaren P-hus (Parkeringsbolaget)

Projektet omfattar uppförande av en mobilitetsanläggning i Rosendal med 588 p-platser, mc- och cykelparkering, ytor avsedda för bilpool och hyrbilar, lokaler för restaurangverksamhet och annan service. Mobilitetsanläggningen planeras vara i bruk senhösten 2022.

Gränby isarena, ny (Sportfastigheter)

Kommunfullmäktige beslutade i december 2020 om en ny isarena med placering på Gränby sportfält. Den ska uppfylla kraven för seriespel i högsta serien i ishockey, SHL, samt svara mot kraven för konståkning på SM-nivå. Isarenan får formen av en oktagon med plats för 5 000 åskådare. Arenan erbjuder vissa möjligheter till evenemang och mässor. Förhoppningen är att arenan ska vara klar våren 2025.

Lindbackens förskola (Skolfastigheter)

Projektet avser nyproduktion av en förskola i Lindbacken med plats för 144 barn, fördelat på åtta avdelningar samt ett tillagningskök. Planerad inflyttning är vårterminen 2022.

Rosendals skola (Skolfastigheter)

Projektet avser nybyggnation av en grundskola i expansiva området Rosendal. Skolan ska rymma 750 elever från förskoleklass till årskurs 9. Projektet förväntas gå in i produktion i september 2021 och skolan med flera projekt i Rosendal samordnas i tid. Skolan planeras stå klar till höstterminen 2024.

Badutveckling, avbruten 2020 (Fyrishov)

Projektet omfattar förnyelse och utveckling av badanläggningen Fyrishov, som i ett första steg innebär att en ny simhall ska ersätta den befintliga. Den nya simhallen ska inrymma en simbassäng 50 x 25 m för motion, träning och tävlingar samt två varma bassänger. Under 2020 har en arkitektävling genomförts och som avslutades i december. Då det vinnande bidraget överstiger beslutad investeringsram kommer ett omtag av projektet att ske.

Gränby isarena, befintlig (Sportfastigheter)

Projektet avser renovering, till- och ombyggnad av de befintliga ishallarna A, B och C på Gränby sportfält. Projektet förväntas pågå under flera år och innefattar omklädningsrum, förråd, lokal för fysträning, ytor för vaktmästeri med flera efterfrågade rumsfunktioner för främst konståkning, ishockey och bandy.

Lövstalöt förskola (Skolfastigheter)

Avser Uppsala kommun Skolfastigheter AB:s nyproduktion av en förskola i Lövstalöt strax norr om Uppsala. Förskolan kommer ha 108 platser och ersätter dagens befintliga modulförskola. Projektet gick in i produktion i oktober 2020 och förväntad inflyttning är till vårterminen 2022.

Granitvägen 4–12 (Uppsalahem)

Husen på Granitvägen byggdes under 1960-talet och blev det första höghusområdet i Uppsala. Nu står Uppsalahem AB:s fastigheter på Granitvägen inför renovering. Renoveringen omfattar flertalet åtgärder i lägenheterna och av trapphus, hissar, fasad och källare/kulvert. Totalt omfattas 315 lägenheter och 5 huskroppar om 7 våningar.

Almtunaskolan, sporthall (Sportfastigheter)

Almtuna idrottshall är planerad att placeras mellan Almtunaskolan och Hjalmar Brantingsgatan. Den innehåller en fullstor idrottshall med läktarkapacitet för cirka 150 åskådare, en mindre hall, café samt omklädningsrum även för närliggande

Österängens IP. Nyttjare blir i huvudsak skolelever från Almtunaskolan samt föreningslivet. Projekt i tidigt stadium.

Hovstallängen P-hus (Parkeringsbolaget)

Kommunstyrelsen har beslutat att projektet skall genomföras av extern part. Hovstallängen omfattar utöver ett underjordiskt parkeringsgarage en förskola och en grundskola, inklusive idrottshall, samt möjliggörande av ytterligare kontor och centrumfunktioner för innerstaden.

Ekonomisk översikt

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor	Not	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN		
		Utfall 2020	Utfall 2019	Budget 2020	Utfall 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter		5 464	5 305	2 477	3 169	3 077
Verksamhetens kostnader	6	-16 278	-15 738	-14 946	-15 193	-14 749
Avskrivningar	7-9	-1 155	-1 256	-274	-290	-436
Verksamhetens nettokostnader	2	-11 968	-11 689	-12 743	-12 314	-12 108
Skatteintäkter	3	11 082	10 958	11 267	11 082	10 958
Generella statsbidrag och utjämning	3	2 126	1 423	1 715	2 126	1 423
Verksamhetens resultat		1 240	693	239	894	273
Finansiella intäkter	4	546	157	213	209	324
Finansiella kostnader	5	-197	-215	-189	-124	-122
Resultat efter finansiella poster		1 589	635	263	979	475
Årets resultat		1 589	635	263	979	475

Specificerad resultaträkning (kommunen)

SPECIFICERAD RESULTATRÄKNING UPPSALA KOMMUN			
Belopp i miljoner kronor	Budget 2020	Utfall 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter	2 477	3 169	3 077
Försäljningsintäkter		57	74
Taxor och avgifter		507	504
Hyror och arrenden		365	381
Erhållna bidrag		1 346	1 383
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster samt övriga ersättningar och intäkter		452	432
Försäljning av exploateringsfastigheter		282	303
Övriga ersättningar, exploateringsverksamhet		158	0
Reavinster från försäljning av anläggningstillgångar		2	1
Verksamhetens kostnader	-14 946	-15 193	-14 749
Lämnade bidrag		-788	-784
Köp av huvudverksamhet		-3 278	-3 266
Löner		-5 283	-5 135
Sociala avgifter, pensioner och övriga kostnader för arbetskraft		-2 364	-2 241
Lokal- och markhyror		-1 545	-1 467
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader		-156	-113
Material		-650	-638
Inköp av anläggnings/underhållsmaterial mm.		-158	-147
Bränsle, energi och vatten		-100	-121
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial		-372	-351
Kontorsmateriel och trycksaker		-21	-20
Övriga tjänster		-1 043	-984
Operationell leasing/hyra		-24	-24
Reparation och underhåll		-34	-27
Tele-, IT-kommunikation och postbefordran		-40	-48
Transporter och resor		-197	-182
Konsulttjänster		-193	-152
Övriga främmande tjänster		-274	-280
Inhyrd personal		-76	-60
Övriga tjänster		-206	-213
Anskaffningskostnad försäld exploateringsfastighet		-43	-75
Reaförluster från försäljning av anläggningstillgångar		-44	-46
Förändring av avsättning		0	0
Avskrivningar	-274	-290	-436
Verksamhetens nettokostnader	-12 743	-12 314	-12 108
Skatteintäkter	11 267	11 082	10 958
Generella statsbidrag och utjämning	1 715	2 126	1 423
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	12 982	13 208	12 381
Verksamhetens resultat	239	894	273
Finansiella intäkter	213	209	324
Finansiella kostnader	-189	-124	-122
Finansnetto	24	85	202
Resultat efter finansiella poster	263	979	475
Extraordinära poster			
Resultat	263	979	475

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor	Not	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
		2020	2019	2020	2019
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	7, 21	56	37	40	28
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8, 21	28 253	27 925	5 941	5 846
Maskiner och inventarier	9, 21	3 321	2 971	547	520
Summa materiella anläggningstillgångar		31 574	30 896	6 488	6 366
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper och andelar	10	825	1 124	3 479	3 409
Bostadsrätter		149	149	149	149
Långfristiga fordringar	11	100	225	13 761	13 659
Summa finansiella anläggningstillgångar		1 074	1 497	17 389	17 217
Summa anläggningstillgångar		32 704	32 431	23 916	23 612
Omsättningstillgångar					
Förråd och lager		16	22	15	20
Exploateringsfastigheter	21	576	292	576	292
Kortfristiga fordringar	12	1 369	1 320	5 823	4 877
Kassa och bank		1 311	534	1 301	527
Summa omsättningstillgångar		3 272	2 166	7 714	5 716
Summa tillgångar		35 976	34 597	31 630	29 328
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		1 589	635	979	475
Eget kapital exkl. årets resultat		10 958	9 679	10 317	9 213
Övrigt		0	644	-	629
Summa eget kapital	13	12 546	10 958	11 296	10 317
Minoritetsintresse		-	-	-	-
Avsättningar					
Pensioner och särskild löneskatt		1 251	1 135	1 246	1 131
Övriga avsättningar		603	523	25	27
Summa avsättningar	14	1 853	1 658	1 271	1 158
Skulder					
Långfristiga skulder					
Obligationslån samt lån i banker och kreditinstitut	15, 19	14 120	13 670	13 320	12 070
Övriga långfristiga skulder	16, 21	1 000	1 051	349	439
Summa långfristiga skulder		15 120	14 721	13 669	12 509
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga lån	17, 19	3 230	4 145	2 430	2 845
Övriga kortfristiga skulder	18	3 227	3 114	2 964	2 500
Summa kortfristiga skulder		6 457	7 259	5 394	5 345
Summa skulder		21 577	21 981	19 063	17 854
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		35 976	34 597	31 630	29 328
STÄLLDA PANTER					

Fastighetsinteckningar		206	206	-	-
Summa ställda panter		206	206	-	-
ANSVARSFÖRBINDELSER	20	4 127	4 178	4 916	4 965
<i>Varav pensionsförpliktelser och löneskatt som ej upptagits som skuld eller avsättning</i>		3 701	3 752	3 701	3 752
<i>Varav övriga ansvarsförbindelser</i>		424	426	1 215	1 213

Kassaflödesanalys

	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
Belopp i miljoner kronor	2020	2019	2020	2019
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat	1 589	635	979	475
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
- korrigeringar av poster som bokförts direkt mot eget kapital ¹	-	-16		629
- av- och nedskrivningar (+)	1 155	1 293	290	436
- realisationsvinster (-) / förluster (+)	-398	-67	30	-97
- förändrade avsättningar för pensioner och särskild löneskatt	116	57	115	57
- gjorda övriga avsättningar (+)	80	119	-	27
- ianspråktaga övriga avsättningar (-)	-	-	-2	-
- övriga ej kassapåverkande poster	6	-10	-	-
- betald skatt	-2	-36	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	2 546	1 975	1 412	1 526
Förändring i rörelsekapital				
- ökning (-) / minskning (+) av förråd och varulager	6	3	5	3
- ökning (-) / minskning (+) av exploateringsfastigheter, kassaflöde från årets verksamhet	-284	-18	-284	-176
- ökning (-) / minskning (+) av exploateringsfastigheter, korrigerig från tidigare år	-	61	-	61
- ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar	-49	18	-946	-213
- ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder	112	23	464	-10
Förändring i rörelsekapital	-215	88	-760	-335
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	2 330	2 063	652	1 191
Investeringsverksamheten				
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar (-), kassaflöde från årets verksamhet	-27	-16	-18	-16
Investeringar i materiella anläggningstillgångar (-), kassaflöde från årets verksamhet	-3 264	-3 673	-724	-852
Immateriella och materiella anläggningstillgångar, korrigerig från föregående år	-	-29	-	-29
Omklassificering materiella anläggningstillgångar	256	-	274	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	1 563	7	5	2
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar (-)	299	-48	-70	-120
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar (+)	12	144	12	144
Erhållna kostnadsersättningar och investeringsbidrag (+)	74	134	74	134
Investeringsverksamhetens kassaflöde	-1 088	-3 481	-448	-738
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån (+)	7 680	9 170	7 680	9 170
Amortering av skuld (-)	-8 145	-7 785	-6 845	-6 685
Ökning (+) / minskning (-) av övriga långfristiga skulder	-125	35	-164	-509
Ökning (-) / minskning (+) av långfristiga fordringar	125	1	-102	-2 420
Ökning (-) / minskning (+) av lång- och kortfristiga placeringar	0	-	-	-
Finansieringsverksamhetens kassaflöde	-465	1 421	569	-444
Årets kassaflöde	778	4	774	9
Kassa och bank vid årets början	534	530	527	518
Kassa och bank vid årets slut	1 311	534	1 301	527

1) Se kommentar not 13 och 16.

Noter och tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Kommunens årsredovisning är upprättad med utgångspunkt från lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). I den utsträckning avvikelser från gällande normering finns lämnas upplysning nedan.

RKR 2 Intäkter (november 2019)

Anpassning till RKR:s rekommendation 2 har genomförts i Uppsala kommuns årsredovisning för 2020.

Uppsala kommun valde i likhet med bland annat Stockholm stad, Göteborgs stad och Malmö stad att avvika från RKR:s rekommendation 2 till och med upprättad delårsrapport för augusti 2020. Som konsekvens av anpassningen har en korrigerings genomförts av tidigare års redovisning. Den historiska korrigeringen är genomförd som rättelse av 2019 års utgående egna kapital med 644 miljoner kronor (se not 13).

RKR 4 Materiella anläggningstillgångar

Uppsala kommun skriver av anläggningstillgångar linjärt utifrån antagen nyttjandeperiod. Kriteriet för anläggningstillgång är inventeringsbarhet/spårbarhet, ett värde om minst 25 000 kronor samt en varaktighet om minst 3 år. Vägd genomsnittlig avskrivningstid (år) per anläggningsgrupp redovisas i not 7–9.

RKR 16 - Sammanställd redovisning

Syftet med den sammanställda redovisningen, den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, är att ge en sammanfattande bild av kommunens totala ekonomiska ställning och åtaganden. Den omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett vilken form den bedrivs i.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i det förvärvade företaget vid förvärvstidpunkten eliminerats. I redovisningen ingår sålunda endast kapital som intjänats efter förvärvet. Med proportionell konsolidering menas att i den sammanställda redovisningen ingår så stor del av dotterföretagets eller intresseföretagets resultat- och balansräkning som svarar mot kommunens ägarandel.

I sammanställd redovisning har konsolideringen skett av boksluten för de civilrättsliga underkoncernerna. Uppskrivning av koncernföretagens materiella anläggningstillgångar återförs före konsolidering. I balansräkning uppdelas de obeskattade reserverna i en del som uppskjuten skatt under avsättningar och i en del under eget kapital.

Not 2 Verksamhetens nettokostnader

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Verksamhetens intäkter	5 464	5 305	3 169	3 077
Varav jämförelsestörande poster:				
- realisationsvinster	88	7	2	1
- försäljning av exploateringsfastigheter	282	303	282	303
- övriga intäkter	239	3	325	-1
Varav bidrag och ersättningar från staten	960	946	922	946
Verksamhetens kostnader	-16 278	-15 738	-15 193	-14 749
Varav jämförelsestörande poster:				
- realisationsförluster	-291	-81	-44	-46
- anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	-43	-75	-43	-75
- nedskrivning mark Ulleråker		-191		-191
- övriga kostnader	-143	-6	-149	18
Varav kostnad för räkenskapsrevision ¹		-	1,0	1,9
- därav arvode sakkunnigt revisionsstöd ¹		-	0,9	1,7
Varav kostnad för övrig revision ¹	12	12	5,7	5,1
- därav arvode sakkunnigt revisionsstöd ¹		-	4,5	3,2
Varav avsättningar	-195	-158		-
Varav aktuell och uppskjuten skatt	-28	-91		-
Avskrivningar	-1 155	-1 256	-290	-436
Verksamhetens nettokostnader	-11 968	-11 689	-12 314	-12 108

1) I kommunkoncernen är den uppdelning som redovisas för kommunen inte möjlig. Kommunens totala kostnad redovisas därför som "övrig revision" i kommunkoncernen

Not 3 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNEN	
	2020	2019
Egna skatteintäkter		
Allmän kommunalskatt	11 302	11 050
Slutavräkning föregående år	-55	5
Preliminär slutavräkning innevarande år	-165	-97
Summa skatteintäkter	11 082	10 958
Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	1 561	1 396
Införandebidrag	249	-
Regleringsbidrag	236	158
Kommunal fastighetsavgift	355	341
Övriga generella statsbidrag	478	68
Summa statsbidrag och utjämning	2 878	1 962
Kostnadsutjämningsavgift	-740	-525
Utjämningsavgift LSS	-12	-14
Summa utjämningskostnader	-752	-539
Summa ekonomisk utjämning	2 126	1 423
Skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning	13 208	12 381
Slutavräkning föregående år (kr/invånare)	-244	24
Preliminär avräkning innevarande år (kr/invånare)	-715	-430

Not 4 Finansiella intäkter

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Reavinst finansiella anläggningstillgångar ¹	513	142	12	142
Ränteintäkter:				
- Uppsalahem AB	-	-	35	21
- Uppsala Kommuns Fastighets AB	-	-	8	9
- Uppsala kommun Förvaltningsfastigheter AB	-	-	9	6
- AB Uppsala Kommuns Industrihus	-	-	6	8
- Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	-	-	65	64
- Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB	-	-	19	16
- Uppsala Stadshus AB	-	-	15	17
- Uppsala Vatten och Avfall AB	-	-	21	24
Övriga finansiella intäkter	32	15	19	17
Summa	546	157	209	324

1) Avser försäljning av fyra dotterbolag ägda av Uppsala Stadshus Holding AB, samt i kommunen, försäljning av bostadsrätter för bostadssociala ändamål.

Not 5 Finansiella kostnader

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Räntekostnader	-197	-215	-88	-78
Övriga finansiella kostnader		-	-6	-11
Ränta pensionskostnader		-	-30	-34
Summa	-197	-215	-124	-122

Not 6 Leasingavtal

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
OPERATIONELL LEASING				
Årets leasingavgifter				
Lokaler	512	477	1 414	1 323
Bilar och andra transportmedel	27	28	24	25
Kontorsutrustning mm	19	9	16	7
Summa	558	513	1 454	1 355
Framtida leasingavgifter				
inom ett år	525	475	1 473	1 340
senare än ett år men inom fem år	1 352	1 134	3 357	2 851
senare än fem år	966	965	2 018	1 606

Not 7 Immateriella anläggningstillgångar

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN			KOMMUNEN		
	Pågående utveckling	Förvärvade immateriella tillgångar	Summa	Pågående utveckling	Förvärvade immateriella tillgångar	Summa
Ingående anskaffningsvärde	16	141	157	16	128	144
Årets anskaffning	-5	33	27	-5	24	18
Årets försäljning/utrangering	-	-	0	-	-	0
Omklassificering/överföring	-	-	0	-	-	0
Utgående anskaffningsvärde	11	174	185	11	152	163
Ingående ack avskrivning		-120	-120		-116	-116
Årets försäljning/utrangering		-	0		-	0
Årets avskrivning		-9	-9		-7	-7
Omklassificering/överföring		-	0		-	0
Utgående ack avskrivningar	0	-129	-129	0	-123	-123
Planenligt restvärde	11	45	56	11	29	40
Genomsnittlig nyttjandeperiod		4			4	

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar

KOMMUNEN							
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Markreserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigheter			Summa
				för affärsverksamhet	Publika fastigheter	Övriga fastigheter	
Ingående anskaffningsvärde	1 084	1 682	400	17	4 049	436	7 669
Korrigering föregående års anskaffning	-	-	-	-	-	-	0
Årets anskaffning	-115	23	38	-	657	5	609
Årets försäljning/utrangering	-	-	-22	0	-61	-	-83
Omklassificering/överföring	-	-447	-3	-	-10	0	-459
Utgående anskaffningsvärde	969	1 258	413	17	4 635	442	7 735
Ingående ack. avskrivning	-	-1	-163	-6	-979	-107	-1 255
Ingående ack. nedskrivning	-	-567	-	-	-	-	-567
Korr fg års ack. avskrivning	-	-	-	-	-	-	0
Årets försäljning/utrangering	-	-	12	0	32	-	44
Årets avskrivning	-	0	-18	-1	-157	-21	-197
Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	-	0
Omklassificering/överföring	-	176	-	-	5	0	181
Utgående ack avskrivningar	0	-392	-169	-6	-1 099	-128	-1 794
Planenligt restvärde	969	866	244	11	3 536	314	5 941
Genomsnittlig nyttjandeperiod	-	-	20	27	29	20	

KOMMUNKONCERNEN			
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Summa
Ingående anskaffningsvärde	4 465	37 020	41 486
Ingående uppskrivningar	0	0	0
Korr fg års ack. anskaffningar	0	0	0
Årets anskaffningar	2 197	892	3 088
Årets försäljning/utrangering	-50	-1 415	-1 465
Omklassificering/överföring	-2 302	1 395	-907
Utgående anskaffningsvärde	4 310	37 892	42 202
Ingående ack avskrivningar	0	-12 285	-12 285
Korr fg års ack. avskrivning	0	0	0
Ingående ack uppskrivning	0	0	0
Ingående ack nedskrivning	0	-1 275	-1 275
Årets försäljning/utrangering	0	306	306
Årets avskrivning	0	-878	-878
Årets nedskrivning	0	-12	-12
Återförd nedskrivning		13	13
Årets avskrivningar på återförd nedskrivning	0	1	1
Omklassificering/överföring	0	181	181
Utgående ack avskrivningar och nedskrivningar	0	-13 949	-13 949
Planenligt restvärde	4 310	23 943	28 253
Genomsnittlig nyttjandeperiod			34

Not 9 Maskiner och inventarier

KOMMUNEN								
Belopp i miljoner kronor	Pågående Nyanläggning		Inventarier	Bilar och andra transportmedel	IT-utrustning	Förbättringsutgifter annans fastighet	Konst	Summa
	Maskiner							
Ingående anskaffningsvärde	43	89	526	149	86	12	111	1 015
Korrigerig fg års anskaffning	-	-	-	-	-	-	-	0
Årets anskaffning	13	8	69	13	7	-	6	115
Årets försäljning/utrangering	-	-5	-50	-7	-4	-2	0	-69
Omklassificering/överföring	-	-	11	-2	0	-	-	10
Utgående bokfört värde	55	91	557	153	89	10	116	1 071
Ingående ack. avskrivning		-45	-296	-96	-52	-7	0	-495
Korr fg års ack. avskrivning	-	-	-	-	-	-	-	0
Årets försäljning/utrangering	-	5	43	7	4	2	-	62
Årets avskrivning	-	-11	-53	-10	-10	-2	-	-85
Årets nedskrivning	-	-	-	-	-	-	-	0
Omklassificering/överföring	-	-	-5	-	-	-	-	-5
Utgående ack avskrivningar	0	-51	-311	-98	-58	-7	0	-524
Planenligt restvärde	55	41	246	54	31	3	116	547
Genomsnittlig nyttjandeperiod	-	7	8	11	4	5	-	

KOMMUNKONCERNEN				
Belopp i miljoner kronor	Pågående nyanläggning	Maskiner och inventarier		Summa
Ingående anskaffningsvärde	43		4 399	4 442
Årets anskaffning	13		163	176
Årets försäljning/utrangering	0		-98	-98
Omklassificering/överföring	-		448	448
Utgående bokfört värde	55		4 912	4 967
Ingående ack. avskrivning	-		-1 471	-1 471
Årets försäljning/utrangering	-		87	87
Årets avskrivning	-		-256	-256
Omklassificering/överföring	-		-6	-6
Utgående ack avskrivningar	0		-1 646	-1 646
Planenligt restvärde	55		3 266	3 321
Genomsnittlig nyttjandeperiod	-		17	

Not 10 Värdepapper och andelar

KOMMUNKONCERNEN		
Belopp i miljoner kronor	2020	2019
Aktier	2	2
Värdepapper	6	305
Andel i pensionsstiftelse	667	667
Övriga andelar	149	149
Summa	825	1 124

KOMMUNEN				
Belopp i tusen kronor	Antal	Nominellt värde	Bokfört värde	Ägarandel (%)
Aktier och andelar				
Uppsala Stadshus AB ¹	370 000	1	2 670 377	100,0
Uppsala Innovation Centre AB	250	25	25	25,0
Aktier och andelar i dotterföretag			2 670 402	
Svenska Kommunförsäkrings AB	1 524	1	1 860	5,0
Övriga aktier			1 860	
Summa aktier och andelar			2 672 262	
Andel i pensionsstiftelse			657 254	
Andel i Kommuninvest			149 246	
Övriga andelar			45	
Summa totalt			3 478 807	

1) Dotterbolag till Uppsala Stadshus AB framgår av specifikation nedan.

Bolag ägda av Uppsala Stadshus AB					
Belopp i miljoner kronor	Antal	Nominellt värde	Bokfört värde	Ägarandel 2020 (%)	Ägarandel 2019 (%)
Uppsalahem AB	1 668	166,8	4 328,6	100	100
Uppsala Kommuns Fastighets AB	6 000	6,0	166,8	100	100
Uppsala Parkerings AB	50	0,3	21,8	100	100
AB Uppsala Kommuns Industrihus	5 650	56,5	809,0	100	100
Fyrishov AB	5 000	5,0	21,0	100	100
Uppsala stadsteater AB	20 560	5,1	80,2	100	100
Uppsala Konsert och Kongress AB	1 550	1,5	48,0	100	100
Uppsala Vatten och Avfall AB	5 000	5,0	189,2	100	100
Uppsala bostadsförmedling AB	1 000	0,1	7,3	100	100
Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	10 000	10,0	730,9	100	100
Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB	10 000	10,0	50,5	100	100
Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	10 000	10,0	190,6	100	100
Uppsala R2 AB	2 000	0,2	0,2	100	100
Destination Uppsala AB	2 000	0,2	0,4	100	100
Uppsala Stadshus Holding AB	500	0,1	0,1	100	100

Not 11 Långfristiga fordringar

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Fordringar investeringsmoms	100	123	-	-
Intern fordran:				
- Fyrishov AB	-	-	300	300
- Uppsalahem AB	-	-	4 900	3 900
- Uppsala Kommuns Fastighets AB	-	-	220	220
- Uppsala Kommun Förvaltningsfastigheter AB	-	-	950	630
- AB Uppsala Kommuns Industrihus	-	-	220	420
- Uppsala Kommun Skolfastigheter AB	-	-	2 800	3 720
- Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter AB	-	-	1 350	1 302
- Uppsala Parkerings AB	-	-	130	100
- Uppsala Stadshus AB	-	-	1 300	1 475
- Uppsala Vatten och Avfall AB	-	-	1 550	1 550
Övriga fordringar	0	102	52	48
Värdereglering			-11	-5
Summa	100	225	13 761	13 659

Not 12 Kortfristiga fordringar

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Kundfordringar	310	284	176	172
Fordringar på staten	103	71	103	71
Fordringar koncernkonto	-	-	588	386
Nästa års amorteringar på långfristiga fordringar	-	-	4 128	3 365
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	491	548	741	791
Övriga kortfristiga fordringar	464	417	87	91
Summa	1 369	1 320	5 823	4 877

Not 13 Eget kapital

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Ingående balans ¹	10 958	9 689	10 317	9 213
Utrangering	-	-	-	-
Korrigerigering av tidigare års exploatering	-	-7	-	-7
Återföring återbäring Kommuninvest	-	-3	-	-3
Kostnadsförd kreditivränta avseende tidigare år	-	-6	-	-6
Övrigt	-	6	-	-
Anpassning exploateringsverksamhet till RKR R2 ¹	-	644	0	644
Årets resultat	1 589	635	979	475
Summa	12 546	10 958	11 296	10 317

1) I ingående balans 2020 ingår korrigerigering av tidigare års resultat med anledning av anpassning till RKR R2. Korrigerigeringen består av exploateringsavgifter som tidigare skuldfördes för att återföras i takt med att motsvarande anläggningstillgång skrevs av. Enligt RKR R2 ska dessa poster intäktsföras direkt när anläggningen färdigställs och tas i bruk vilket Uppsala kommun gör från och med 2020.

Not 14 Avsättningar

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Ingående avsättningar pensioner	1 135	1 078	1 131	1 073
Pensionsutbetalningar	-	-	-53	-53
Nyintjänad pension	-	-	135	70
Arbetstagare som pensionerats	-	-	-	-
Ränte- och basbeloppsuppräknig	-	-	32	35
Övrigt	116	57	1	5
Summa pensioner och löneskatt	1 251	1 135	1 246	1 131
Uppskjuten skatteskuld	444	410	-	-
Övriga avsättningar^{1,2}	158	113	25	27
Summa	1 853	1 658	1 271	1 158
Aktualiseringsgrad			98,0%	98,0%
Varav pensioner exkl. garantipension			999	902
garantipensioner			3	8
löneskatt			243	221

1) Varav 35 (34) miljoner kronor avser avsättning för framtida avveckling av avfallsanläggning.

2) Avser eventuell skatt (21 mnkr) i samband med försäljning av bostadsrätter till bostadsrättsföreningen Leopold under likvidation och det efterföljande förvärvet av fastighet från samma motpart.

Not 15 Obligationslån och skulder till kreditinstitut

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Obligationslån	5 700	6 000	5 700	5 200
Lån i banker och kreditinstitut	8 420	7 670	7 620	6 870
Summa	14 120	13 670	13 320	12 070
Lånens löptider				
andel lån på mellan 1-5 år	86,3%	86,8%	85,5%	86,7%
andel lån på mellan 6-10 år	13,7%	13,2%	14,5%	13,3%
Totalt	100%	100%	100%	100%
Genomsnittsränta	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Not 16 Övriga långfristiga skulder

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Checkräkningskrediter ¹	-	-	-	-
Deponerade medel	5	5	5	5
Förutbetalda anläggningsavgifter VA	483	442	-	-
Skuld för offentliga investeringsbidrag ²	162	166	162	166
Skuld för exploateringsavgifter ³	183	268	183	268
Investeringsfond VA och investeringsbidragsfond avfall	103	112	-	-
Långfristig leasingskuld	-	-	-	-
Parkeringsfriköp	64	58	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Summa	1 000	1 051	349	439
Genomsnittlig ränta för nyttjad checkräkningskredit	0,02%	0,00%	0,02%	0,00%

1) Checkräkningskredit för kommunen är 2 200 mnkr och för kommunkoncernen 2 400 mnkr.

2) Posten avser offentliga bidrag till investeringar som intäktas i takt med att motsvarande investeringar skrivs av.

3) Posten avser exploateringsavgifter för pågående exploateringsprojekt. När projekten är avslutade intäktas dessa. Jämförelsesiffran för 2019 har korrigerats i enlighet med RKR R2 genom att 644 miljoner kronor som tidigare skuldförts nu flyttats över till eget kapital.

Not 17 Kortfristiga lån

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	3 230	4 145	2 430	2 845
<i>varav nästa års amorteringar</i>	<i>3 230</i>	<i>4 145</i>	<i>2 430</i>	<i>2 845</i>
Kortfristig del finansiell leasing	-	-	-	-
Summa	3 230	4 145	2 430	2 845

Not 18 Övriga kortfristiga skulder

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Leverantörsskulder	599	880	291	698
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹	2 253	1 891	1 916	1 556
Övriga kortfristiga skulder ²	375	343	757	245
Summa	3 227	3 114	2 964	2 500
1) varav semesterlöne- och övertidsskuld			339	314
arbetsgivaravgifter			307	278
pensionskostnader individuell del			231	220
särskild löneskatt individuell del			58	60
2) varav personalens källskatt			126	108

Not 19 Derivat

Kommunen har en skuld om 2 670 (1 970) miljoner kronor med rörlig ränta vilket har säkrats med ränteswappar till fast ränta. Syftet med säkringarna är att eliminera framtida skillnader i kassaflöden avseende betalningar av rörlig ränta. Säkringsförhållandet anses effektivt då de swappar som tecknats har underliggande lån.

Swapparnas negativa marknadsvärde var -27 (-15) miljoner kronor vilket ej återspeglas i balansräkningen då kommunen tillämpar säkringsredovisning. Av årets räntekostnader för upplåning, 88 (78) miljoner kronor, utgjorde swappräntorna 8 (11) miljoner kronor. Av årets ränteintäkter för utlåning, 172 (158) miljoner kronor, utgjorde swappräntorna 4 (4) miljoner kronor.

Genomsnittlig upplåningsränta var 0,54 (0,56) procent inklusive och 0,49 (0,48) procent exklusive ränteswappar. Genomsnittlig räntebindningstid var 2,0 (2,0) år med, och 1,5 (1,6) år utan ränteswappar.

Not 20 Ansvarsförbindelser

Belopp i miljoner kronor	KOMMUNKONCERNEN		KOMMUNEN	
	2020	2019	2020	2019
Borgensförbindelser				
Borgen avseende småhus	0	0	0	0
Borgen mot föreningar	347	357	347	357
Borgen för kommunala bolag	0	-	804	804
Borgensförbindelser totalt	347	357	1 151	1 161
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse				
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	3 752	3 883	3 752	3 883
Gamla utbetalningar	-179	-177	-179	-177
Ränte- och basbeloppsuppräknig	90	98	90	98
Övrigt	49	-27	49	-27
Förändring löneskatt pensionsförpliktelser	-10	-26	-10	-26
Utgående ansvarsförbindelse¹	3 701	3 752	3 701	3 752
<i>Aktualiseringsgrad</i>	98%	98%	98%	98%
Övriga förbindelser				
Pensionsförpliktelser för kommunalråd	24	18	24	22
Avtalat avgångsvederlag för förvaltningschefer	40	33	40	33
Pensionsförpliktelser för bolagsstyrelse och ledning	5	4	-	-
Avtalat avgångsvederlag för bolagsstyrelse och ledning	5	7	-	-
Övriga ansvarsförbindelser	2	3	-	-
Garantiförbindelser	3	3	-	0
Övriga förbindelser totalt	79	68	65	56
Summa ansvarsförbindelser	3 780	3 820	3 766	3 808
Summa borgens- och ansvarsförbindelser	4 127	4 178	4 916	4 969

1) För att möta pensionsåtagandet har 657 (657) miljoner kronor placerats i en pensionsstiftelse. Marknadsvärdet på denna placering uppgick till 838 (805) miljoner kronor. Angiven ansvarsförbindelse har inte minskats med värdet på pensionsstiftelsen.

KAPITALTÄCKNINGSGARANTI

Uppsala kommun förbinder sig genom en kapitaltäckningsgaranti till Uppsala Stadshus AB att täcka eventuella framtida förluster i bolaget. Uppsala Stadshus AB har i sin tur lämnat kapitaltäckningsgaranti till samtliga dotterbolag utom Uppsala Stadshus Holding AB.

BORGEN FÖR KOMMUNINVEST I SVERIGE AB

Uppsala kommun har i ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Uppsala kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 230 miljoner kronor och totala tillgångar till 525 483 miljoner kronor.

Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 9 486 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 10 001 miljoner kronor.

Not 21 Utgående balanser från exploateringsverksamhetens aktiva projektportfölj

Belopp i tusental kronor		ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			EXTERN FINANSIERING			OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				Pågående exploaterin g
		Total investering	Aktiverad investering	Pågående investering	Total finansiering	Aktiverad finansiering	Pågående finansiering	Totala utgifter	Avräkning utgifter	Totala inkomster	Avräkning inkomster	
H100096	Ulleråker	19 333	-778	18 555	0	0	0	416 206	-10 785	5 086	-3 964	404 300
H100041	Rosendal	411 448	-138 773	272 675	75 894	-7 600	68 294	173 359	-90 222	561 888	-526 498	47 747
H100039	Östra Salabacke	246 622	-190 755	55 867	38 900	-38 900	0	123 046	-65 426	245 864	-231 523	43 279
H100083	Södra Gunsta etapp 1	39 432	-21 184	18 248	16 928	-16 044	884	23 172	-3 521	1 534	0	18 118
H100166	Husbyborg Garverigatan	18 289	0	18 289	0	0	0	44 902	0	30 734	0	14 167
H100092	Berget	8 169	-8 169	0	8 298	-8 298	0	13 635	-1 407	926	-700	12 002
H100173	Busstomten Kungsängen	43	0	43	0	0	0	11 107	0	0	0	11 107
H100081	Kvarngärdet 60:1	14 325	0	14 325	5 250	0	5 250	15 785	-7 719	62 181	-61 740	7 625
H100032	Nv Staden Librobäck- Husbyborg	17 308	-16 633	675	13 370	-13 370	0	15 690	-10 913	43 347	-43 370	4 801
H100217	Gottsunda stadsnod	0	0	0	0	0	0	3 772	0	0	0	3 772
H100213	Södra Storvreta	1 734	0	1 734	0	0	0	3 660	0	0	0	3 660
H100058	Eriksberg	944	0	944	0	0	0	3 633	-52	1 273	-1 093	3 401
H100142	Främre Boländerna	44	0	44	0	0	0	4 586	0	1 420	0	3 166
H100050	Skölsta	88 500	-69 018	19 482	78 647	-68 164	10 483	13 504	-10 119	11 157	-10 550	2 778
H100273	Börjetull etapp 2	3 169	0	3 169	0	0	0	2 561	0	360	0	2 201
H100215	Storvreta samordningsprojekt	0	0	0	0	0	0	1 857	0	0	0	1 857
H100055	Gränby centrum södra och västra	31 947	-31 777	170	22 267	-22 263	5	21 278	0	49 168	-29 541	1 651
H100072	Ambulansen	541	0	541	0	0	0	1 526	0	0	0	1 526
H100216	Gottsundaskolan	1 001	0	1 001	0	0	0	2 305	0	1 059	0	1 246
H100085	Kv Vapenhuset	441	0	441	0	0	0	1 237	0	0	0	1 237
H100141	Skarholmsvägen	8	0	8	0	0	0	1 042	0	0	0	1 042
H100272	Seminariet	191	0	191	0	0	0	781	0	0	0	781
H100169	Brillinge 2:2 och 4:4 ÅVC	107	0	107	0	0	0	742	0	30	-30	742

H100084	Salabacke 1:1	0	0	0	0	0	0	693	0	0	0	693
H100080	Norra Bäcklösa	34 981	-34 913	68	30 763	-30 763	0	547	0	0	0	547
H100056	Jälla S Lindbacken	92 406	-51 030	41 376	77 762	-49 510	28 252	13 569	-11 299	110 512	-108 718	476
H100040	Kungsängens bostad	102 561	-86 159	16 402	104 254	-86 159	18 095	67 469	-66 895	116 886	-116 759	447
H100098	Studenternas	0	0	0	0	0	0	719	0	380	0	339
H100104	Kv Hugin	172	0	172	0	0	0	331	0	0	0	331
H100089	Kv Siv	46	0	46	0	0	0	327	0	0	0	327
H100087	Gamla Uppsala 21:20	7 050	-6 538	512	0	0	0	293	0	0	0	293
H100110	Kv Klacken	420	0	420	1 127	0	1 127	251	0	16 214	-16 214	251
H100237	Sävja 2:8 (Tennisklubb)	123	0	123	0	0	0	236	0	0	0	236
H100212	Centrala Storstveta	2	0	2	0	0	0	273	-56	0	0	218
H100076	Majklockan	1 183	0	1 183	0	0	0	1 709	-1 504	49 179	-49 179	205
H100211	Fullerö	50 858	-41 427	9 431	51 449	-36 828	14 620	3 315	-3 071	55	0	189
H100054	Cementgjuteriet	71 008	-49 619	21 389	27 822	-27 822	0	16 555	-16 404	85 083	-85 083	151
H100275	Ångkvarnen Skeppskajen	1 094	0	1 094	761	0	761	297	0	190	0	107
H100068	Kv Cylindern	277	0	277	0	0	0	68	0	0	0	68
H100090	Kv Rosen	2 489	0	2 489	3 200	0	3 200	29	0	0	0	29
H100048	Vävstolen	3 886	-2 662	1 223	3 859	-2 662	1 197	69	0	66	0	3
H100154	Kv Fjalar	348	0	348	667	0	667	7 110	-4 836	19 181	-16 908	0
H100065	Bälinge-Lövsta 9:18	12 279	-10 700	1 579	0	0	0	10 014	-10 014	22 542	-22 542	0
H100067	Råbyvägen 2	95 112	-92 257	2 854	46 282	-45 574	708	17 908	-17 606	86 658	-86 356	0
H100164	Gränby Backar	11 872	-10 675	1 197	0	0	0	18 485	56 509	74 994	0	0
H100184	Danmarks kyrkby gång- o cykelväg	398	0	398	0	0	0	0	0	0	0	0
H100264	Kunskapsspåret	498	0	498	0	0	0	0	0	0	0	0
H100277	Markförvärv exploatering	111 205	-37 512	73 693	0	0	0	0	0	0	0	0
H100440	VA Skarholmen, Sjöräddningsällskapet	538	0	538	0	0	0	0	0	0	0	0
H100079	Bäcklösa	18 682	-17 872	809	13 279	-12 737	541	842	-737	241	-136	0
H100291	Kvarntorget, Kvarngärdet 30:1	275	0	275	281	0	281	97	0	200	0	-103
H100118	Tiundaskolan	12 737	0	12 737	7 105	0	7 105	213	0	928	0	-715

H100059	Östra Fyrislund	199 041	-189 519	9 522	56 343	-44 591	11 752	77 816	-63 609	500 342	-482 380	-3 755
H100082	Kapellgården	35 836	-27 617	8 219	34 545	-27 617	6 928	14 675	-9 888	38 279	-15 415	-18 077
	Projekt (40 st) med pågående anläggnings- eller omsättningstillgång mindre än netto 200 tkr.	37 717	-36 856	861	21 398	-19 543	1 855	15 148	-12 809	60 044	-58 746	1 042
Totalt		1 808 685	-1 172 442	636 242	740 451	-558 447	182 005	1 168 447	-362 385	2 198 001	-1 967 447	575 508

Tilläggsupplysning – Uppsala kommuns största leverantörer

Alla belopp i miljoner kronor Leverantör	Skola/ förskola	Vård- och omsorg	Övrigt	Totalt
KPA pensionsservice AB			419,3	419,3
Attendo Sverige AB		296,1		296,1
Förenade Care AB		226,5	0,1	226,6
Vardaga AB		143,3	2,2	145,8
Rikshem Attika AB		1,8	135,4	137,2
ATEA Sverige AB	5,0	4,4	123,9	133,3
Region Uppsala	108,2	16,0	7,8	132,0
Menigo Foodservice AB	5,6	11,6	84,7	101,8
Kunskapsskolan i Sverige AB	85,9		0,0	85,9
Ansgarskolorna AB	78,8	0,4		79,2
Frösunda Omsorg AB	0,5	77,6		78,0
Norlandia förskolor AB	76,7			76,7
Gluntens Montessoriskola ek. förening	62,6			62,6
Internationella engelska skolan i Sverige AB	58,1			58,1
Jensen Education College AB	54,3			54,3
Stiftelsen Uppsala Musikklasser	46,3			46,3
Hermods AB	43,7		0,0	43,7
Diakonistiftelsen Samariterhemmet	0,0	32,6	9,4	42,1
Uppsala Enskilda skola	38,8			38,8
Svenska kommunförsäkring AB	0,0	0,1	38,5	38,7
CVO Center för vård och omsorg i Uppsala AB		36,2	1,1	37,3
NTI-Gymnasiet Ellips AB	37,0			37,0
Barnasinnat i Uppsala AB	36,7			36,7
Humana LSS i Sverige AB		35,0	0,0	35,0
Heliga Katarinas skolstiftelse	33,5			33,5
Uppsala Taxi 100 000 AB	14,3	18,9	0,1	33,3
AB Trendtaxi	12,9	20,2		33,0
Cabonline Region Öst AB	18,1	13,3		31,4
Thorengruppen AB	29,4			29,4
Stiftelsen Stadsmissionens Skola i Stockholm Grillska Gymnasiet	28,3	0,0	0,0	28,3
Frösunda Omsorg i Uppland AB		25,8		25,8
Läromästaren Fastigheter AB		0,0	25,3	25,4
Procurator Sverige AB	7,3	6,9	10,1	24,4
NiNa Hemtjänst AB		24,1		24,1
Björkbackagården AB		23,3		23,3
Bergstrands Gymnasium AB	23,0			23,0

Denna tilläggsupplysning är ett komplement till övriga noter och upplysningar i årsredovisningen. Data i tabellen fångas i kommunens leverantörsreskontra och avspeglar definitivbokförda och betalda fakturor under året, inte nödvändigtvis årets kostnad då en faktura kan bokföras och periodiseras i andra perioder än då den betalats. Vissa leverantörer är sannolikt även leverantörer till kommunens dotterbolag – vilket inte fångas i denna sammanställning.

I kommunens leverantörsreskontra finns ingen samlad bild och koppling av hur externa leverantörer bildar koncerner. Flera av de stora leverantörerna ingår i koncerner, men agerar som unika leverantörer och betalningsmottagare under egen registrering i kommunens leverantörsreskontra. Där det varit känt och uppenbart att en leverantör ingår i koncern har dessa sökts ut och summerats manuellt, detta gäller exempelvis Attendo Sverige AB, Förenade Care AB och Vardaga AB som alla levererar sina tjänster till kommunen genom flera dotterbolag.

Leverantörer som representerar staten eller dotterbolag har filtrerats bort från denna sammanställning trots att flera av dem är mycket stora leverantörer till kommunen. Exempelvis Försäkringskassan, Statens institutionsstyrelse, Uppsalahem AB, Uppsala Kommun Sport- och Rekreativfastigheter, Uppsala Vatten och Avfall AB samt Uppsala Kommun Skolfastigheter AB.

Bilagor

Bilaga 1 Nämndernas överförda investeringar i ny räkning

Pågående investeringar vid årsskiftet 2020-12-31 som överförs till 2021

Totalt per nämnd

Alla belopp i miljoner kronor		Total		
Nämnd	Investerat 2020	budget 2020	Ej förbrukad budget	Att överföra
Gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN)	234,1	682,3	448,2	426,5
Idrotts- och fritidsnämnden (IFN)	10,8	15,6	4,8	3,1
Kulturnämnden (KTN)	40,0	73,6	33,6	28,8
Kommunstyrelsen (KS-SBF)	58,2	379,5	321,3	222,1
Kommunstyrelsen (KS-KLK)	340,8	806,0	465,3	144,7
Totalt				825,2

Specifikation per projekt och nämnd

Gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN)		Att överföra (kronor)
Projekt	Projektnamn	
9000038	Tullgarnsbron, övergripande	154 876 934
9000839	Planskild korsn jvg. S:t Persg o S:t Olofsg	945 040
9002486	Råbyvägen ombyggnad	2 000 000
9002564	Starboleden	6 696 357
9003694	Cykelbanor Gamla Börjevägen	3 249 105
9003695	Cykelbanor Stigbergsv. mellan Eriksbergsv - Granitv	4 000 000
9004403	Ortspark Bälinge	319 312
9004464	Kvarnboleden	934 571
9004469	Cykelbana Hågavägen	7 236 835
9004474	Stora torget	1 300 460
9004476	Cykelbana Granitvägen	8 000 000
9004758	Stadshuset	12 686 949
9005328	Parkeringsplats Lurbo bro	144 932
9005348	Dag Hammarskölds väg (Ulleråkersvägen-Kungsängsleden)	32 478 022
9005349	Dag Hammarskölds väg (Korsn Kungsängsled)	8 194 416
9005361	Ö Ågatan, sträckan Linnég-St Olofsg	4 933 949
9005362	Gågata södra	8 817 720
9005369	Snabbcykelled 5 Gränbyleden	12 380 181
9005372	Cykelled Hedensbergsvägen	5 230 016
9005386	Life IP Rich Waters	787 608
9005388	Offentliga toaletter årlig insats	448 986
9005917	Cykelbana Ulva via Klastorp	10 854 490
9006035	Kvarngärdet Park	1 000 000
9006051	Tillgänglighetsutveckling Mulleriket	790 741
9006057	Naturlekplats/Motorikbana Hammarskog	400 000
9006059	Östra Ågatan Islandsbr.-Industrigatan, anläggning	16 538 123
9006060	Östra Ågatan Industrigatan-Kungsängsespl. anläggning	6 943 293

9006061	Kungsgatan Strandbodg.-Söderut, anläggning	998 371
9006062	Cirkulation Börjegatan-Ringgatan	3 000 000
9006081	Odinslund, Kulturstråket, anläggning	411 058
9006090	Cykelbana Väderkvarnsgatan, anläggning	786 425
9006091	Cykelbana Årstagatan och Gröna gatan, anläggning	2 989 683
9006097	Cykelväg i Årsta	3 488 054
9006099	Cykelbanor Gamla Uppsalagatan	2 000 000
9006122	Byggnation av ny snötipp	700 000
9006432	Paradgatan Hållplats Dragarbrunn	8 006 504
9006436	Bro över Fyrisån Librobäck	131 416
9006729	Södra åstråket genomförande	2 141 917
9006730	Västertorg, upprustning	115 427
9006732	Årliga insatser Stadsträdgården 2020	392 120
9006734	Batteriparken, utv lekplats och park	183 574
9006736	Ortspark Ramsta, utv park och lekplats	141 120
9006737	Stiernhielmsparken, reinvestering park	1 494 877
9006738	Gnista handelsplats	297 876
9006739	Byggmästarparken, reinvestering park o lekplats	196 320
9006741	Naturstensparkens lekplats, uppr områdeslekplats	139 670
9006749	Dassbyggnad FrO	42 458
9006750	Förstärkning av leder i Fjällnora	50 000
9006752	MTB-led Storvreta, vid Tipp-toppen	85 072
9006759	Spänger	120 662
9006760	Dalkarlskärrsvägen	14 980 976
9006761	Strandpromenad Fyrisån Storvreta	1 968 804
9006762	Ekebydalsvägen samfin MEX 9004380 Hammarparken	500 000
9006767	Kungsängsgatan reinvestering	3 000 000
9006771	GC-tunnel BMC	2 992 130
9006776	Fjällnora-vägen	4 850 000
9006781	Cykelbana Lindbacken	397 497
9006783	Snabbcykelled 6 - Luthagsleden	500 000
9006786	Diverse trafiksäkerhetsåtgärder	2 000 000
9006790	Pendlarparkering Skyttorp	3 346 408
9006791	Nya kombinerade hållbara mobilitetslösningar i Rosendal	400 000
9006800	Hamn och farled	6 000 000
9006801	Kajkanter Fyrisån	1 000 000
9006804	Övrigt Egen regi	3 594 000
9006806	Offentliga toaletter	2 000 000
9006817	Tullgarnsbron - tätning Ruddamms- och Geijersdalen	5 209 056
9006818	Råbyvägen samfin MEX 9004752 Kv Vapenhuset, anläggning	3 496 820
9006918	Intelligenta trafiksignaler Tycho Hedén	2 016 494
9006920	Kollektivtrafikskörfält Luthagsleden	554 254
9006954	Parkeringsreglering Gränby/Löten	478 883
9006955	Parkeringsreglering Sala Backe	252 577
9006976	Cykelparkeringar friluftsområden	255 564
9007049	Breddning av cykelbana utmed Kantorsgatan	698 586
9007050	Anläggande av ny cykelbana utmed Liljegatan	400 000
9007051	Anläggande av ny cykelkoppling i Gjeijersdalen	900 000
9007075	Framkollus 2020	2 168 657
9007096	Cykelparkering Industristaden	150 000
9007105	Cykelparkering Dragarbrunnstorg	150 000
9007106	Cykelparkering Kungsängsgatan	150 000

9007107	Cykelparkering S:t Eriks torg	123 173
9007114	Trafiksignal, Dag Hammarskjölds väg/Sjukhusvägen	280 591
9007115	Trafiksignal, Vaksalagatan/Torkelsgatan	225 295
9007116	Trafiksignal, Råbyvägen/Torkelsgatan	295 070
9007117	Trafiksignal, Kungsgatan/St Olofsgatan	474 400
9007118	Trafiksignal, Kungsgatan/Skolgatan	500 000
9007119	Trafiksignal, Granitvägen/Eriksbergsskolan	324 260
9007186	Svartbäcksgatan, Råbyv-norrut (Polishuset och norrut MEX-samfinansiering)	9 856 000
9007188	Snabbcykelled 3 G:a Uppsalaleden Råbyv-G:a Uppsalag	5 666 770
9007251	Cykelparkeringar Lekplatser 2020	644 144
9007308	Kv Fjalar samfin MEX 9006012	1 551 200
9007370	Cykelparkering Storvreta pendlarparkering	48 359
9007375	Cykelparkering Alsikegatan	99 304
9007376	Cykelparkeringar vid busshållplatser	93 498
9007469	Vandringsled förbi Stabby gård	1 794 250
TOTALT ATT ÖVERFÖRA TILL 2021		426 487 664

Idrotts- och fritidsnämnden (IFN)		Att överföra (kronor)
Projekt	Projektamn	
9007270	Vattholma idrottshall nyckelhantering	500 000
9007271	Ärentunaskolan nyckelhantering	500 000
9007272	Järlåsa idrottshall nyckelhantering	500 000
9007273	Björkvallsskolan nyckelhantering	500 000
9007419	Bergaskolan matsal nyckelhantering	500 000
9007505	Kameror Studenternas	150 000
9007506	LED-skåp/Utrustning för storbild	200 000
9007651	Ljudanläggning Tiunda	100 000
9007652	Larm AD-hallen (tjutlarm)	50 000
(tom)	Boulebana	80 000
TOTALT ATT ÖVERFÖRA TILL 2021		3 080 000

Kulturnämnden (KTN)		Att överföra (kronor)
Projekt	Projektamn	
9004111	Offentlig konst för Rosendal huvudgata	1 647 500
9005032	Konstnärlig gestaltning Juvelen	50 000
9005715	Offentlig konst för Börjegatstunneln	100 000
9005716	Offentlig konst för Seminarietunneln	64 000
9005717	Offentlig konst för Tyko Hedéntunneln	135 300
9005719	Offentlig konst för Gränbytunneln	350 000
9005738	Offentlig konst för Brantingskolan	450 300
9005898	Offentlig konst för Klosterparken	127 800
9005929	Offentlig konst för Stadshus 2020	1 517 500
9005930	Offentlig konst för Stadsträdgården – ljuskonst	200 000
9006007	Offentlig konst för Rosendals förskola	234 000
9006113	Offentlig konst för Sunnersta	171 800
9006133	Offentlig konst för Gjutformens förskola	6 400
9006134	Offentlig konst för Flogstatunneln	4 900
9006137	Konstnärlig gestaltning Storvreta idrottshall	92 200
9006138	Offentlig konst för Alma-stråket	40 000

9006161	Offentlig konst för Diamantens förskola	80 000
9006170	Offentlig konst för Jällaskolan	539 300
9006179	Offentlig konst för Grindstugans förskola	110 300
9006258	Konst för IFU Arena	41 400
9006285	Offentlig konst för Centralpassagen	561 800
9006349	Offentlig konst för Bänkar	297 600
9006350	Offentlig konst för Börjetull	180 000
9006353	Offentlig konst för Gunsta	1 235 000
9006360	Offentlig konst för Studenternas IP	328 800
9006362	Offentlig konst minnesmärke över Dag Hammarskjöld	1 037 600
9006363	Offentlig konst för Stora torget	330 000
9006366	Offentlig konst för Funbo förskola	407 000
9006367	Offentlig konst för Valsätraparken	630 000
9006370	Offentlig konst för Ulleråker Hospitalsträdgården	820 000
9006371	Offentlig konst för Ulleråker Tallskogen	320 000
9006372	Offentlig konst för Ulleråker Allmän platsmark	2 245 000
9006375	Offentlig konst för Rosendal Siegbahnsparcken och Carlshage	117 500
9006384	Offentlig konst för Vasaparken, Bubbelkluster	273 000
9006387	Offentlig konst för Dragarbrunnstorg, Déjà vu	520 000
9006613	Offentlig konst för Södra Åstråket	1 734 500
9006784	Biblioteksbus 2019	4 423 000
9006864	Läs och larm, Stadsbiblioteket	600 000
9006939	Offentlig konst för Gottsunda, allmän platsmark	476 500
9006941	Offentlig konst för Lindbackens förskola	195 400
9006942	Offentlig konst för Löfstalöts förskola	194 700
9006965	Offentlig konst för Östra Salabacke: Fredrik Paulsen	990 000
9006968	Hörslingor, kringutrustning	100 000
9006981	Offentlig konst för Uppsala Central, cykelparkering	116 800
9007142	Offentlig konst för vänorterna, Stadshuset	252 000
9007146	Offentlig konst för Almtuna förskola	42 900
9007168	Teknisk utrustning Bibliotek	280 000
9007181	Sorteringsanläggning	1 170 000
9007642	Offentlig konst för Gottsundaskolan: Utomhus	60 000
A9X	Övriga projekt	2 935 000
TOTALT ATT ÖVERFÖRA TILL 2021		28 836 800

Kommunledningskontoret (Stadsbyggnadsförvaltningen)

Projekt	Projektnamn	Att överföra (kronor)
9005128	hus 65 Ulleråker	11 226 198
9005271	Ombyggnad hus 1, Ulleråkersv 44	20 045 012
9005656	Markförvärv exploatering	176 000 000
9006328	Ombyggnad hus 7 Kronåsen	2 000 000
9006972	Ulleråker, aktivitetsytor för uthyrningar	1 246 000
9007027	Lägerhyddsv 38-44 hus 69, ny- o ombyggnad kök och dusch	4 487 625
9007070	Budget Jordbrukförvaltning	262 000
9007077	Hågadalen, nytt ko-staket	437 600
9007100	Brillinge, staket	600 000
9007578	Hus 2, installation ny fjärrvärmeanläggning	404 099
9007805	Ulleråker, hus 64, hyresgäst Anpassning	5 000 000
9007806	Ulleråker, hus 63, hyresgäst Anpassning	365 000
TOTALT ATT ÖVERFÖRA TILL 2021		222 073 534

Kommunstyrelsen (Kommunledningskontoret)		Att överföra (kronor)
Projekt	Projektnamn	
9000863	Budget underhållsinvesteringar bostad	7 750 000
9002353	Budget underhållsinvesteringar lokaler	22 650 000
9003080	Budget Stadshuset 2020	7 000 000
9003766	HR-lön	6 000 000
9004927	Budget överförda medel	14 310 000
9005107	Ofördelad budget Stab Gemensam Service	1 200 000
9005915	Solenergi	44 147 000
9006118	Leopoldsgatan 1-9, ny kylanläggning storkök	1 575 000
9006239	Gränby 4H-gård, Gränby, anslutning vatten	2 564 684
9006270	Hysesavtalssystem/Nytt fastighetsystem	2 000 000
9006498	Jälla Lundbol Dusch	500 000
9006697	Skarholmen ny ventilationsanläggning	360 348
9006928	skarholmen, ny värmekälla	19 506
9006931	Linnégården, utemiljö	908 061
9006945	Stadshus 2021 - ny datahall	305 000
9006959	Gränbyvägen 3, Nytt tak, fasad och fönster	577 942
9006960	Jälla 50-58, personalbostäder	4 000 000
9006961	Leopold bygge av kaj	200 000
9006962	Snickaren, köket	1 000 000
9006963	Snickaren, lokaler	2 000 000
9006993	Björklinge skola, Gånglåtsvägen 1, skolgård	8 668 351
9006999	Modernisering trådlöst nät	2 580 000
9007008	Biblioteksinformationssystem	3 200 000
9007017	AV-utrustning Stadshuset	120 000
9007201	Hugo Alfvén fsk utemiljö	300 000
9007218	Solceller på ladan intill snickeriet i Hammarskog 1:1	907 256
9007456	Hällby fsk utomhusmiljö	450 000
9007556	Möbler i av Eriksbergs fritidsklubb med ÄLFs seniorverksamhet på Granitvägen 5 (Orstenen)	710 000
9007557	AW i av Eriksbergs fritidsklubb med ÄLFs seniorverksamhet på Granitvägen 5 (Orstenen)	100 000
9007581	Badrumsrenovering Valthornsvägen 22 lght 78	170 000
9007584	Pelletsvärmare till 3 hus i Hammarskog	1 600 000
9007609	Badrumsrenovering, Musikvägen 94 lght 96	170 000
9007621	Nytt styrsystem (DUC) Fibyvägen 8	300 000
9007622	Hammarskog, Bläckhornet, installation FTX	100 000
9007627	Anslut torpet till elnät Sandbrov 60 Björklinge-Tibble 2:2	75 122
9007634	Badrumsrenovering Leopoldsg 1 lgh 98	120 000
9007660	Luthagesplanaden 9B, lgh 10 duschrumsrenovering	135 000
9007665	Takbyte garage Champinjonsvägen 18	250 000
9007679	Badrumsrenovering Gotlandsresan 51 lght 70	170 000
9007680	Duschrenovering Gotlandsresan 51 lght 70	170 000
9007681	Köksrenovering Gotlandsresan 51 lght 70	195 000
9007702	Leopoldsgatan 7 lght 64 Badrumsrenovering	150 000
9007703	Leopoldsgatan 7 lght 65 Badrumsrenovering	150 000
9007704	Badrumsrenovering Tryffelgatan 37	120 000
9007705	Belysning BV Leopoldsgatan 1-9	850 000
9007706	Köksrenovering Stenrösvägen 5 lgh 67	170 000
9007707	Badrumsrenovering Bv i radhus på Stenrösvägen 91 lgh 182	140 000
9007709	Duschrums BV Leopoldsgatan	200 000

9007710	Leopoldsgatan 1-9 BV 9 st WC i BV	540 000
9007711	Badrumsrenovering Stenrösvägen 5 lgh 67	160 000
9007712	Köksrenovering Stenrösvägen 91 lgh 182	110 000
9007714	Byte lägenhetsdörrar till brandklassade dörrar EI30, Sagahemmet	250 000
9007762	Snickeriet, Hammarskog, FTX-installation	1 550 000
9007763	Naturskolan, Hammarskog, FTX-installation	650 000
9007848	Badrumsrenovering Stenrösvägen 91 lgh 182	140 000
TOTALT ATT ÖVERFÖRA TILL 2021		144 738 271

Bilaga 2 Ordförklaringar

Aktualiseringsgrad. Den andel av personakterna för anställd medarbetare som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställningar.

Anläggningstillgångar. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav. Tillgångarna kan vara materiella, till exempel byggnader, eller finansiella, till exempel obligationer.

Ansvarsförbindelse. Åtagande att fullgöra viss ekonomisk förpliktelse, exempelvis pensionsåtagandet.

Avskrivning. Anläggningstillgångens periodiserade kostnad utifrån beräknad livslängd/nyttjandetid.

Avsättningar. Ekonomiska förpliktelser eller åtaganden som är säkra eller sannolika, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt de ska infrias, till exempel pensionsförpliktelse.

Balanskravet. I kommunallagen regleras att kommunerna varje år ska ha ekonomi i balans samt vilka åtgärder som ska vidtas vid avvikelse mot detta krav.

Balansräkning. Beskriver kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur detta har anskaffats, det vill säga med främmande (skulder) och med egna (eget kapital) medel.

Eget kapital. Visar den del av tillgångarna som finansierats med egna medel.

Inriktningsmål. Mål i kommunfullmäktiges planerings- och budgetdokument Inriktning, Verksamhet, Ekonomi (från och med 2016 kallat Mål och budget).

Kassaflödesanalys. Visar hur en räkenskapsperiods löpande verksamhet har finansierats samt hur periodens löpande verksamhet och investeringar har inverkat på finansiell verksamhet och likvid ställning.

Kommunbidrag. De ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fördelar till uppdragsnämnderna. Huvudsakligen består dessa ramar av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Kortfristiga skulder/fordringar. Lån, skulder och fordringar som förfaller till betalning inom ett år.

Likvida medel/likviditet. Anger vilken betalningsberedskap som finns på kort sikt. Motsvarar kassa och bank.

Kassalikviditet. Indikator för kortsiktig betalningsförmåga. En kassalikviditet om 100 procent eller mer innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt

Långfristiga skulder/fordringar. Skulder och fordringar som förfaller till betalning senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

Nettokostnad. Skillnaden mellan verksamhetens driftkostnader och intäkter (exempelvis vissa statsbidrag, taxor och avgifter från kunder och brukare). Verksamhetens nettokostnader finansieras med skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.

Nettokostnadsavvikelse. Skillnaden mellan kommunens nettokostnader och den strukturårsjusterade standardkostnad som beräknats inom ramen för det kommunala kostnadsutjämningsystemet. Den strukturårsjusterade standardkostnaden tar

hänsyn till strukturella skillnader mellan kommuner. Den visar vilken kostnad kommunen skulle ha om kommunen har samma ambitions- och effektivitetsnivå som riksgenomsnittet. Nettokostnadsavvikelser går bl.a. att hitta i jämförelsedatabasen Kolada (www.kolada.se).

Ohälsotal. Mått på utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning. Med utbetalda dagar avses heldagar, vilket innebär att delar av dagar summeras upp till hela dagar. Ohälsotalet beräknas genom att summan av dessa dagar divideras med befolkningen 16-64 år. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

Omsättningstillgångar. Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk utan löpande byts ut eller förändras.

Periodisering. Fördelning av kostnader och intäkter till den period då resurserna förbrukas eller tillkommer.

Referenskostnad. Den kostnad som kommunen skulle haft om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och med hänsyn till de egna strukturella förutsättningarna. Strukturella förutsättningar är faktorer som kommunen har svårt att påverka, exempelvis åldersstruktur, invånarnas sociala bakgrund och bebyggelsestruktur.

R9-kommuner. Jämförelsenätverk av större mellansvenska kommuner där Uppsala ingår: Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Uppsala, Västerås, Södertälje och Örebro. Genomsnittet för R9-kommunerna används som jämförelsegrund på flera ställen i årsredovisningen.

Resultaträkning. Sammanställning av årets driftverksamhet (intäkter och kostnader) och hur den genom sitt resultat påverkar eget kapital.

Sammanställd redovisning. Omfattar all kommunal verksamhet i den mån kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande, oavsett om den bedrivs i förvaltnings- eller företagsform. I denna årsredovisning avses Uppsala kommun med hel- och delägda aktiebolag.

Soliditet. Andelen tillgångar som finansieras med egna medel (förhållandet mellan eget kapital och total balansomslutning). Soliditet är ett mått på långsiktig betalningsförmåga, där en högre soliditet innebär en lägre finansiell risk.

Soliditet inklusive ansvarsförbindelse. Den andel som eget kapital minus ansvarsförbindelse utgör av den totala balansomslutningen